

ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ναυτική Επιθεώρηση

Τεύχος 629

Τόμος 184^{ος}

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ

Σεπτέμβριος - Οκτώβριος - Νοέμβριος 2024

ΠΑΡΑΘΕΤΟ
ΤΕΛΟΣ
Της Εφημερίδας
Κ.Ε.Μ.Π.Α.Θ.
Αριθμός Έκδοσης
4339

ΕΛΤΑ
Hellenic Post

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1918/04 Κ.Ε.Μ.Π.Α.Θ.
ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΝΑΥΤΙΚΟ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΝΑΥΤΙΚΟΥ
Μαρσάνη 20, 104 47 ΑΘΗΝΑ
ΚΩΔΙΚΟΣ 011451

ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΝΑΥΤΙΚΟ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2025

ΔΕΥΤΕΡΑ / MONDAY	ΤΡΙΤΗ / TUESDAY	ΤΕΤΑΡΤΗ / WEDNESDAY	ΠΕΜΠΤΗ / THURSDAY	ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ / FRIDAY	ΣΑΒΒΑΤΟ / SATURDAY
		1	2	3	
6	7	8	9	10	
13	14	15	16	17	
20	21	22	23	24	
27	28	29	30	31	

ΕΠΕΤΕΙΑΣ	ΑΡΧΕΣ	ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ
1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
2 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	2 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	2 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
3 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	3 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	3 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
4 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	4 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	4 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
5 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	5 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	5 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
6 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	6 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	6 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
7 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	7 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	7 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
8 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	8 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	8 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
9 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	9 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	9 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
10 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	10 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	10 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
11 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	11 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	11 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
12 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	12 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	12 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
13 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	13 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	13 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
14 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	14 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	14 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
16 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	16 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	16 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
17 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	17 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	17 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
18 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	18 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	18 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
19 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	19 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	19 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
20 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	20 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	20 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
21 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	21 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	21 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
22 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	22 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	22 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
23 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	23 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	23 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
24 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	24 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	24 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
25 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	25 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	25 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
26 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	26 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	26 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
27 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	27 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	27 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
28 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	28 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	28 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
29 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	29 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	29 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
30 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	30 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	30 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
31 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	31 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	31 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ
Επιτραπέζιο ημερολόγιο & ατζέντα
10€

Ναυτική Επιθεώρηση

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΓΕΝ/ΔΕΔΗΣ	Εμμανουήλ Μουρτζάκης
Εκδηλώσεις - φωτογραφίες.....4	Αντιπλοίαρχος ΠΝ - Κυβερνήτης ΠΓΥ «ΑΤΛΑΣ Ι»
Ηρακλής Καλογεράκης	Η Ρωσική Κυριαρχία στη Θάλασσα
Αντιναύαρχος ΠΝ ε.α	των Κυνηγών της Άπω Ανατολής
Επιχείρηση ANGL0	Συνδυασμός Διεθνούς Δικαίου και Ναυτικής Ισχύος..... 60
Το σαμποτάζ σε δύο αεροδρόμια της	
Ιταλοκρατούμενης Ρόδου το 1942	
και οι άγνωστοι ήρωές της..... 20	
Σπυρίδων Μπιρμπάκος	Το Πολεμικό Ναυτικό με Άλλη Ματιά
Πλωτάρχης ΠΝ - Κυβερνήτης Κ/Φ «ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ»	Ζωγραφική
20 Χρόνια Κανονιοφόρος «ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ»	του Αντιπλοίαρχου Λεωνίδα Μπεράτη ΠΝ.....74
Η Δρώσα «Διπλωματία των Κανονιοφόρων»	
του Αν. Αιγαίου..... 54	
	Ναυτικά Ξένων Χωρών
	Αντιπλοίαρχος Εμμανουήλ Μουρτζάκης ΠΝ..... 82
	Δελτίο Ενημέρωσης..... 88

ΕΤΟΣ 102^ο - ΤΕΥΧΟΣ 629 - ΤΟΜΟΣ 184^{ος}

Σεπτέμβριος - Οκτώβριος - Νοέμβριος 2024

Διεύθυνση Περιοδικού:

Υπηρεσία Ιστορίας Ναυτικού

Μαρκόνι 20 Βοτανικός - Αθήνα 10447

Τηλ: 210 3484233

e-mail: yin_naftep@navy.mil.gr

Ιδιοκτήτης

ΓΕΝΙΚΟ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟ ΝΑΥΤΙΚΟΥ

Εκδότης

Υπηρεσία Ιστορίας Ναυτικού

Διευθυντής σύνταξης

Αρχιπλοίαρχος Ιωάννης Καμπόλης ΠΝ

Επιτροπή έκδοσης

Αρχιπλοίαρχος Ιωάννης Καμπόλης ΠΝ

Πλοίαρχος Χρήστος Αθανασίου ΠΝ

Πλοίαρχος Αλκιβιάδης Ιωάννου ΠΝ

Επιμέλεια ύλης

Πλωτάρχης (ΕΕ) Αθανάσιος Παπαδημητρόπουλος ΠΝ

Πλωτάρχης (ΕΕ) Παναγιώτης Γέροντας ΠΝ

Ανθυποπλοίαρχος (Ε) Βλάσιος Οικονόμου ΠΝ

Ανθυποπλοίαρχος (Ε) Μιχαήλ Κατσικαρέλης ΠΝ

ΜΠΥ Α' Αγγελική Αθανασακοπούλου

Εικαστική επιμέλεια - ηλεκτρονική σελιδοποίηση

Ανθυποπλοίαρχος (Ε) Ιωάννης Κορακάκης ΠΝ

Γραφείο Ναυτικής Επιθεώρησης

Ανθυποπλοίαρχος (Ε) Βλάσιος Οικονόμου ΠΝ

Ανθυποπλοίαρχος (Ε) Ιωάννης Κορακάκης ΠΝ

Τηλ: 210 3484233 - 243

Γραφείο Συνδρομητών

Ανθυποπλοίαρχος (Ε) Ιωάννης Κορακάκης ΠΝ

Τηλ: 210 3484233

Οικονομική Διεκπεραίωση Συνδρομητών

Σημαιοφόρος (Ε) Φωτεινή Κωτσιοπούλου ΠΝ

Τηλ: 210 3484136

Συνδρομές Περιοδικού

Ετήσια Στρατ. Προσωπικού ε.ε. και ε.α. και

Πολιτικού Προσωπικού (Πολεμικού Ναυτικού).....10€

Ετήσια Συνδρομή Ιδιωτών, Νομικών Προσώπων...12€

Ετήσια Συνδρομή Εξωτερικού.....30€

Τιμή Τεύχους..... 3€

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

Οι απόψεις που εκφράζονται στη «Ν.Ε.», είναι προσωπικές και δεν δεσμεύουν το Γενικό Επιτελείο Ναυτικού, ούτε και ερμηνεύουν την πολιτική ή τις αποφάσεις του.

Εξώφυλλο

Παραχωρημένο φωτογραφικό αρχείο στην ΥΙΝ από τον κ. Ιωακείμ Κρυωνά, όπου παρουσιάζεται στιγμιότυπο από το άγημα του Πολεμικού Ναυτικού κατά την αλλαγή φρουράς του Αγνώστου Στρατιώτη στις 2 Δεκεμβρίου 1956.

Εκτύπωση print2air

we give soul to ideas

*Ο Διευθυντής,
το προσωπικό της Υπηρεσίας Ιστορίας Ναυτικού
και οι συντελεστές του περιοδικού*

Ναυτική Επιθεώρηση

σας εύχονται

*Καλά Χριστούγεννα &
Καλοτάξιδο το 2025*

Αγαπητοί-ες συνάδελφοι, αγαπητοί αναγνώστες,

Το τελευταίο τεύχος της χρονιάς, του περιοδικού «Ναυτική Επιθεώρηση», έρχεται με την καθιερωμένη μας ατζέντα που θα σας συντροφεύει όλο το 2025. Η ατζέντα του περιοδικού μας παραμένει υπόδειγμα καλαισθησίας και λειτουργικότητας ενώ, παράλληλα στις ημέρες πριν από κάθε μήνα, θα είστε σε θέση να περιηγηθείτε στην ιστορία του Πολεμικού μας Ναυτικού μέσα από τα γεγονότα και τις επετείους.

Στο πρώτο άρθρο του τεύχους «Επιχείρηση ANGL0: Το σαμποτάζ σε δύο αεροδρόμια της Ιταλοκρατούμενης Ρόδου το 1942 και οι άγνωστοι ήρωές της» ο Αντιναύαρχος ΠΝ ε.α. Ηρακλής Καλογεράκης αφηγείται μια άγνωστη αλλά σημαντική επιχείρηση κατά των Ιταλών στο Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Τη νύκτα της 13 Σεπτεμβρίου του 1942, ομάδα 9 βρετανών καταδρομέων και 3 Ελλήνων συναγωνιστών, μεταφέρθηκαν με το υποβρύχιο «ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗΣ» από τη Βηρυτό στη Ρόδο. Αποβιβάστηκαν σε μια έρημη ακτή και κατάφεραν να διεισδύσουν στα δύο μεγαλύτερα Ιταλικά στρατιωτικά αεροδρόμια της Ρόδου, όπου κατέστρεψαν περίπου 15 αεροπλάνα και προξένησαν σημαντικές ζημιές στις εγκαταστάσεις τους. Σε αυτήν συμμετείχαν και αρκετοί Έλληνες, με τον Έφεδρο Σημαιοφόρο Γεώργιο Καλαμβοκίδη να ξεχωρίζει.

Ο Πλωτάρχης Σπυρίδων Μπιρμπάκος ΠΝ, Κυβερνήτης της Κ/Φ «ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ», μας ταξιδεύει στα είκοσι χρόνια της μαχητικής κανονιοφόρου και μέσα από το κείμενο αυτό αναδεικνύεται η σημασία των πλοίων του Πολεμικού Ναυτικού που ως ακρίτες άοκνα περιπολούν τα νησιά μας, όντας έτοιμα να αντιμετωπίσουν επιτυχώς οποιονδήποτε αμφισβητήσει την εθνική μας κυριαρχία.

Ο Αντιπλοίαρχος Εμμανουήλ Μουρτζάκης ΠΝ στο κείμενό του «Η Ρωσική Κυριαρχία στη Θάλασσα των Κυνηγών της Άπω Ανατολής. Συνδυασμός Διεθνούς Δικαίου και Ναυτικής Ισχύος» αναλύει τη θαλάσσια κυριαρχία της Ρωσίας στη Θάλασσα του Okhotsk και τη συνακόλουθη ναυτική της αναβάθμιση στην Άπω Ανατολή. Η ύλη του τεύχους ολοκληρώνεται με τις μόνιμες μας στήλες «Το Πολεμικό Ναυτικό με άλλη ματιά» και τα «Ναυτικά Ξένων Χωρών».

Ο Διευθυντής, η Επιτροπή Σύνταξης και το προσωπικό της Υπηρεσίας Ιστορίας Ναυτικού εύχονται σε όλα τα στελέχη του Πολεμικού Ναυτικού και στις οικογένειές τους το 2025 να φέρει «όμορφους και λυσιτελείς πλόες» με προορισμούς ευτυχίας και ολοκλήρωσης. Θερμές ευχές και στις φίλες και τους φίλους του περιοδικού που μας διαβάζουν και μας στηρίζουν.

Η Επιτροπή Σύνταξης

Ακολουθείστε μας στο facebook, στο YouTube και στη σελίδα μας στο διαδίκτυο για να ενημερώνεστε έγκαιρα για τις δραστηριότητες και τις εκδηλώσεις της ΥΙΝ

Εκδηλώσεις

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

Την Παρασκευή 20 Σεπτεμβρίου 2024 στον φιλόξενο και τόσο γνώριμο χώρο της Σχολής Ναυτικών Δοκίμων που γεννά τόσες αναμνήσεις συγκεντρώθηκαν για να γιορτάσουν τα πενήντα (50) χρόνια από την είσοδό τους στο λίκνο της ναυτικής τέχνης και επιστήμης 38 συμμαθητές της Τάξης εισόδου το 1974. Τότε που 55 επιτυχόντες 37 μάχιμοι και 18 μηχανικοί άγνωστοι μεταξύ τους περνούσαν την πύλη της Σχολής για να αρχίσει η εκπληκτική περιπέτεια τους στο Ναυτικό. Θυμήθηκαν τα όσα έζησαν στην τετραετία της φοίτησής τους στην Σχολή, τα χρόνια τους στις μονάδες του Στόλου αλλά και στις ναυτικές Διοικήσεις και Υπηρεσίες Ήφρας. Αργά το βράδυ και ενώ η νύχτα είχε πέσει αποχώρησαν ανανεώνοντας το ραντεβού για την επόμενη χρονιά χωρίς να ξεχάσουν να τιμήσουν την μνήμη των πέντε συμμαθητών τους που δυστυχώς «έφυγαν» νωρίς.

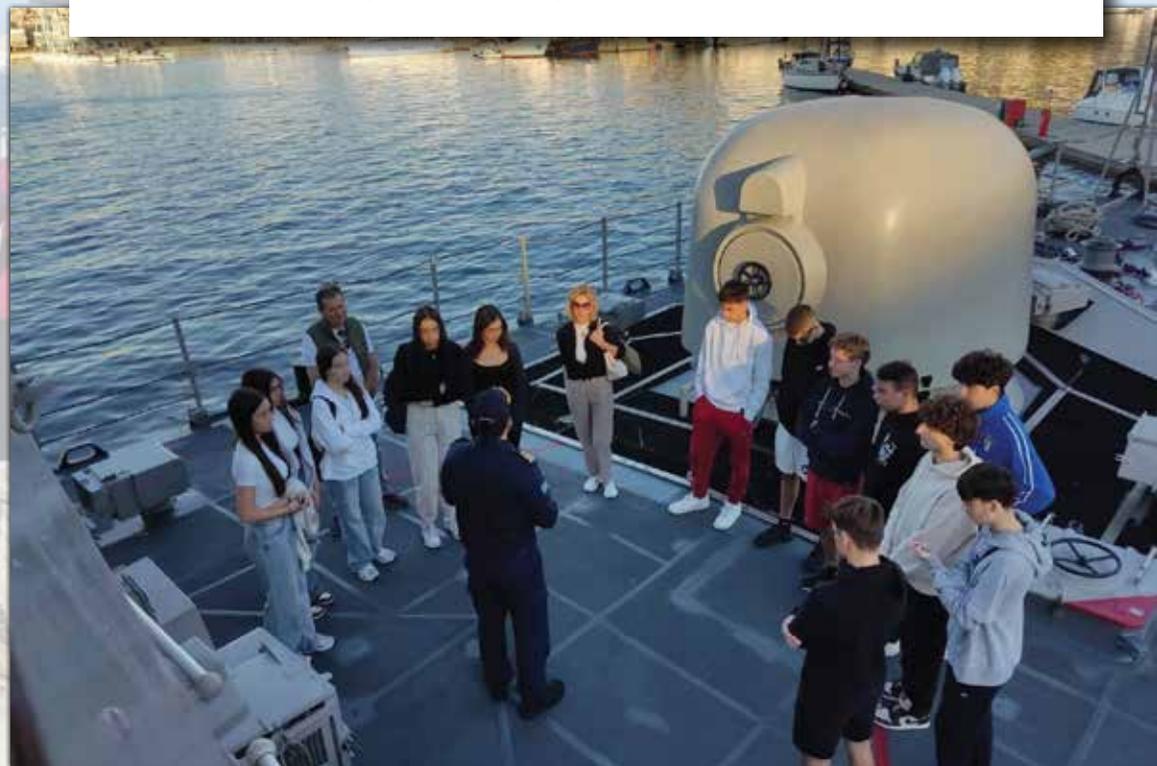
Την Παρασκευή 04 Οκτωβρίου 2024, πραγματοποιήθηκε στη Σχολή Ναυτικών Δοκίμων (ΣΝΔ), η ορκωμοσία των πρωτοετών Ναυτικών Δοκίμων του Πολεμικού Ναυτικού και των Δοκίμων Σημαιοφόρων του Λιμενικού Σώματος – Ελληνικής Ακτοφυλακής.

Στην τελετή της ορκωμοσίας, παρέστησαν ο Αρχηγός του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού Αντιναύαρχος Δημήτριος Ελευθέριος Κατάρας ΠΝ, εκπροσωπώντας και τον Αρχηγό ΓΕΕΘΑ, ο Αρχηγός Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ Αντιναύαρχος Λ.Σ. Γεώργιος Αλεξανδράκης, εκπρόσωποι των Αρχηγών των Γενικών Επιτελείων των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας, μέλη του Ανώτατου Ναυτικού Συμβουλίου, καθώς και συγγενείς και φίλοι των ορκισθέντων.

Συνολικά ορκίστηκαν ενενήντα τρεις (93) Ναυτικοί Δόκιμοι, εκ των οποίων τέσσερις (04) από την Κυπριακή Δημοκρατία, δύο (02) από τη Σενεγάλη και ένας (01) από την Τυνησία, καθώς και είκοσι δύο (22) Δόκιμοι Σημαιοφόροι Λ.Σ. – ΕΛ.-ΑΚΤ.

Την Πέμπτη 03 και την Παρασκευή 04 Οκτωβρίου 2024, πραγματοποιήθηκαν ολιγόωροι πλόες μαθητών και μαθητριών τάξεων Λυκείου από σχολεία της Καβάλας και των νήσων Σάμου, Χίου και Ρόδου, με πλοία του Πολεμικού Ναυτικού (ΠΝ), στο πλαίσιο γνωριμίας τους με το ΠΝ. Οι πλόες αυτοί αποτελούν ένα μέρος των δράσεων του ΠΝ με τη συμμετοχή μαθητών Λυκείου από νήσους και λιμένες της χώρας μας.

Ο Υφυπουργός Εθνικής Άμυνας κ. Γιάννης Κεφαλογιάννης παρέστη την Τρίτη 08 Οκτωβρίου 2024, σε εκδήλωση ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για τη δωρεά μυελού των οστών, που πραγματοποιήθηκε στη Σχολή Ναυτικών Δοκίμων, στον Πειραιά.

Παρών στην εκδήλωση ήταν ο Αρχηγός ΓΕΕΘΑ Στρατηγός Δημήτριος Χούπης, εκπρόσωποι των Αρχηγών των Γενικών Επιτελείων, του Λιμενικού Σώματος και της Ιεράς Μητροπόλεως Πειραιώς.

Χαιρετισμό απύθνυαν ο Επιστημονικός Διευθυντής του Σωματείου «ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΡΑΜΑ ΕΛΠΙΔΑΣ» καθηγητής κ. Στυλιανός Γραφάκος, ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Εθνικού Οργανισμού Μεταμοσχεύσεων κ. Σταύρος Κέπεντζης, ο Διευθυντής του Κέντρου Ενημέρωσης & Προσέλκυσης Εθελοντών Δοτών Μυελού των Οστών του Πανεπιστημίου Πατρών Καθηγητής κ. Αλέξανδρος Σπυριδωνίδης και η Δότρια Μυελού των Οστών κ. Σουλτάνα Ταραμίγκου. Το χαιρετισμό της Προέδρου του Σωματείου «ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΡΑΜΑ ΕΛΠΙΔΑΣ» κ. Χριστιάννας Β. Βαρδινογιάννη ανέγνωσε ο κ. Στυλιανός Γραφάκος.

Την Παρασκευή 18 Οκτωβρίου 2024, πραγματοποιήθηκε στη Σχολή Πολέμου Πολεμικού Ναυτικού (ΣΠΠΝ), η απονομή πτυχίων Σχολείου Διοίκησης και Επιτελών ΠΝ Αξιωματικών Ειδικοτήτων (ΣΔΙΕΠΝ-Ε) Εκπαιδευτικής Σειράς 50/24, από τον Διοικητή Ναυτικής Εκπαίδευσης (ΔΝΕ), Υποναύαρχο Γεώργιο Αγγουρά ΠΝ.

Το Σάββατο 19 Οκτωβρίου 2024 ολοκληρώθηκε η πολυεθνική διακλαδική Τακτική Άσκηση Μετά Στρατευμάτων (ΤΑΜΣ) «ΜΕΔΟΥΣΑ 13», μεταξύ Ελλάδας και Αιγύπτου και με τη συμμετοχή της Κυπριακής Δημοκρατίας, του Βασιλείου της Σαουδικής Αραβίας και της Γαλλίας.

Η ΤΑΜΣ «ΜΕΔΟΥΣΑ», η οποία ξεκίνησε την Κυριακή 12 Οκτωβρίου 2024, (λαμβάνει χώρα από το 2015) διεξήχθη στην ευρύτερη περιοχή της Κρήτης και πλέον των παραπάνω χωρών συμμετείχαν με παρατηρητές τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, η Ινδία, η Ιορδανία, η Ιταλία, το Μπαχρέιν, το Μαρόκο, η Μοζαμβίκη και η Ρουάντα.

Σκοπός της άσκησης είναι η ενίσχυση της συνεργασίας και διαλειτουργικότητας των Ενόπλων Δυνάμεων των συμμετεχουσών χωρών, καθώς και η διεξαγωγή επιχειρησιακής εκπαίδευσης σε διακλαδικό επίπεδο. Συναφώς, εντός του πεδίου διεξαγωγής της «ΜΕΔΟΥΣΑ 13» συνεξετάστηκαν η άσκηση «ΑEGEUS MENA III» υπό τον συντονισμό του Γενικού Επιτελείου Αεροπορίας (ΓΕΑ) και η άσκηση «HERCULES III», υπό τον συντονισμό της Διοίκησης Ειδικού Πολέμου (ΔΕΠ) του ΓΕΕΘΑ.

Το Σάββατο 19 και την Κυριακή 20 Οκτωβρίου 2024, πραγματοποιήθηκαν οι εορταστικές εκδηλώσεις για την 197η επέτειο της Ναυμαχίας του Ναβαρίνου στην Πύλο.

Στις εκδηλώσεις παρέστη ο Διοικητής της Διοίκησης Ναυτικής Εκπαίδευσης (ΔΝΕ) Υποναύαρχος Γεώργιος Αγγουράς ΠΝ, ως εκπρόσωπος του Αρχηγού ΓΕΝ. Στο πλαίσιο των εκδηλώσεων η Φρεγάτα (Φ/Γ) «NABARINON» κατέπλευσε στην Πύλο όπου παρέμεινε επισκέψιμη για το κοινό. Επιπρόσθετα, τμήμα της Μπάντας του Πολεμικού Ναυτικού το Σάββατο 19 Οκτωβρίου 2024 πραγματοποίησε συναυλία.

Το Γενικό Επιτελείο Ναυτικού ευχαριστεί το κοινό για την μεγάλη ανταπόκριση και το ενδιαφέρον που επέδειξε για ακόμη μια φορά στο κάλεσμά του, να επισκεφθεί τα Πολεμικά Πλοία που κατέπλευσαν στον Πειραιά και στη Θεσσαλονίκη από την Παρασκευή 25 έως και την Κυριακή 28 Οκτωβρίου 2024, στο πλαίσιο του εορτασμού της Εθνικής Επετείου της 28ης Οκτωβρίου 1940.

Η παρουσία του κόσμου ξεπέρασε κάθε προηγούμενο, τόσο στον Πειραιά, όσο και στην Θεσσαλονίκη. Η στήριξη του κόσμου και η θέρμη με την οποία περιέβαλε τα πληρώματα των Πολεμικών Πλοίων, ενισχύει ακόμη περισσότερο τους ήδη ισχυρούς δεσμούς της ελληνικής κοινωνίας με το Πολεμικό Ναυτικό, ενώ ταυτόχρονα συμβάλει στην εμφύχωση των στελεχών του Πολεμικού Ναυτικού στο δύσκολο και απαιτητικό έργο που επιτελούν.

Επιπρόσθετα κατά τον πλου των Πολεμικών Πλοίων από το Ναύσταθμο Σαλαμίνας προς τον Πειραιά επιβιβάστηκαν μέλη της Ένωσης Αποστράτων Αξιωματικών Ναυτικού (ΕΑΑΝ) ενώ κατά τον επανάπλου επιβιβάστηκαν μέλη οικογενειών των πληρωμάτων των Πολεμικών Πλοίων.

Την Πέμπτη 31 Οκτωβρίου 2024, ο Αρχηγός ΓΕΝ Αντιναύαρχος Δημήτριος – Ελευθέριος Κατάρας ΠΝ, εκπροσωπώντας και τον Αρχηγό ΓΕΕΘΑ Στρατηγό Δημήτριο Χούπη, παρέστη στην τελετή Εορτασμού Αποφοίτησης 200ου Σχολείου Υποβρυχίων Καταστροφών, στις εγκαταστάσεις της Διοίκησης Υποβρυχίων Καταστροφών (ΔΥΚ) του Πολεμικού Ναυτικού.

Στην τελετή παρέστησαν, πρώην Υπουργοί, μέλη του Κοινοβουλίου, Επίτιμοι Αρχηγοί ΓΕΝ και ΑΣ, μέλη του Ανώτατου Ναυτικού Συμβουλίου (ΑΝΣ), στρατιωτικό και πολιτικό προσωπικό του ΠΝ, καθώς και λοιποί προσκεκλημένοι.

Από τη Δευτέρα 04 έως την Τρίτη 05 Νοεμβρίου 2024, ο Αρχηγός ΓΕΝ Αντιναύαρχος Δημήτριος-Ελευθέριος Κατάρας ΠΝ επισκέφθηκε τη Διεθνή Έκθεση Αμυντικού Υλικού EURONAVAL 2024, η οποία διεξήχθη στο Παρίσι, κατόπιν πρόσκλησης του Γάλλου ομολόγου του, Admiral Nicolas Vaujour.

Στο πλαίσιο της επισκέψεώς του στη Διεθνή Έκθεση, παραβρέθηκε στα εγκαίνια του Περιπτέρου του Συνδέσμου Ελλήνων Κατασκευαστών Αμυντικού Υλικού (ΣΕΚΠΥ), ενώ είχε την ευκαιρία να επισκεφθεί περίπτερα εταιρειών αμυντικής τεχνολογίας και να ενημερωθεί επί των εξελίξεων σε θέματα ναυτικής τεχνολογίας και ναυπηγικής.

Παράλληλα, στο περιθώριο της Διεθνούς Έκθεσης, ο Αρχηγός ΓΕΝ συναντήθηκε με τον Γάλλο ομολόγό του Admiral Nicolas Vaujour και τον Διευθυντή του Γραφείου διεθνών προγραμμάτων του Ναυτικού των ΗΠΑ (NIPO) Rear Admiral Anthony E. Rossi, όπου συζήτησαν θέματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος.

Την Πέμπτη 14 Νοεμβρίου 2024, διατελέσαντες Αρχηγοί Στόλου επισκέφθηκαν το Αρχηγείο Στόλου (ΑΣ) κατόπιν πρόσκλησης του Αρχηγού Στόλου Αντιναυάρχου Πολυχρόνη Κουλούρη ΠΝ.

Κατά τη διάρκεια της επίσκεψης οι διατελέσαντες Αρχηγοί ενημερώθηκαν για τις εν εξελίξει επιχειρήσεις, καθώς και για τις δραστηριότητες του Αρχηγείου Στόλου.

Την Τετάρτη 16 Οκτωβρίου 2024, πραγματοποιήθηκε στην Αίθουσα «Αντιναύαρχος Δημήτριος Φωκάς» η προβολή του ντοκιμαντέρ της πολιτιστικής ομάδας Αρχιπέλαγος «Ελεύθερον το Εύψυχον: Αντιτορπιλικό Αδρίας». Οι θεατές μέσα από συνεντεύξεις, φωτογραφίες και κινηματογραφικό υλικό είχαν την ευκαιρία να «ταξιδέψουν» τόσο στις πολεμικές περιπέτειες του αντιτορπιλικού (Α/Τ) «ΑΔΡΙΑΣ» όσο και στην καθημερινή ζωή στο πλοίο. Προκάλεσε ιδιαίτερη συγκίνηση στο κοινό η περιγραφή της πτώσης του πλοίου σε νάρκη και του ασύλληπτου ναυτικού κατορθώματος του Κυβερνήτη, των αξιωματικών και του πληρώματος να σώσουν το πλοίο χωρίς την πλήρη του και να επαναπλεύσουν στην Αλεξάνδρεια.

Πριν την προβολή του ντοκιμαντέρ, διενήργησαν σύντομες ομιλίες οι ιδρυτές του πολιτιστικού συλλόγου Αρχιπέλαγος Νίκος Παπαδόπουλος και Ευδοκία Βουβάλη. Ο κος Παπαδόπουλος έκανε μια σύντομη αναδρομή στο πώς δημιουργήθηκε το ντοκιμαντέρ και πού αυτό έχει προβληθεί, ενώ η κα Βουβάλη σκιαγράφησε τις προσωπικότητες του Κυβερνήτη Ιωάννη Τούμπα αλλά και του Α΄ Μηχανικού Κωνσταντίνου Αράπη. Ο Διευθυντής της Υπηρεσίας Ιστορίας Ναυτικού Αρχιπλοίαρχος Ιωάννης Καμπόλης ΠΝ χαιρέτισε την εκδήλωση, ενώ μετά το πέρας αυτής ακολούθησαν ερωτήσεις από το κοινό.

Τη Δευτέρα 4 Νοεμβρίου 2024, πραγματοποιήθηκαν στο ΠΝΜ Θ/Κ «Γ. ΑΒΕΡΩΦ» τα εγκαίνια της φωτογραφικής έκθεσης με στιγμιότυπα από τη δράση του Πολεμικού Ναυτικού και τη ζωή των στελεχών του στη μάχη εναντίον του Άξονα μακριά από τη Πατρίδα μέσα από το πλούσιο φωτογραφικό αρχείο του Πλοίαρχου (Μ) Γεώργιου Βαζάκα ΒΝ.

Ο Διευθυντής του ΠΝΜ Θ/Κ Γεώργιος Αβέρωφ Αντιναύαρχος Ιωάννης Καλογερόπουλος ΠΝ και ο Διευθυντής της Υπηρεσίας Ιστορίας Ναυτικού, Αρχιπλοίαρχος Ιωάννης Καμπόλης ΠΝ απύθηναν σύντομους χαιρετισμούς, ενώ ο γιος του ήρωα, Νικόλαος Βαζάκας ξενάγησε τους επισκέπτες στις φωτογραφίες του πατέρα του.

Η έκθεση θα είναι στο ΠΝΜ Θ/Κ Γεώργιος Αβέρωφ ανοικτή για το κοινό μέχρι τη Πέμπτη 14 Νοεμβρίου 2024.

Επιχείρηση ANGLO Το σαμποτάζ σε δύο αεροδρόμια της Ιταλοκρατούμενης Ρόδου το 1942 και οι άγνωστοι ήρωές της

Του **Ηρακλή Καλογεράκη**,
Αντιναυάρχου ΠΝ ε.α

Τη νύκτα της 13 Σεπτεμβρίου του 1942. Ομάδα 9 βρετανών καταδρομέων και 3 Ελλήνων συναγωνιστών, μεταφέρθηκαν με το υποβρύχιο «ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗΣ» από τη Βηρυτό στη Ρόδο. Αποβιβάστηκαν σε μια έρημη ακτή και κατάφεραν να διεισδύσουν στα δύο μεγαλύτερα Ιταλικά στρατιωτικά αεροδρόμια της Ρόδου, όπου κατάστρεψαν περίπου 15 αεροπλάνα και προξένησαν σημαντικές ζημιές στις εγκαταστάσεις τους.

Το σαμποτάζ αυτό προκάλεσε μεγάλη ανησυχία στους Ιταλούς, γιατί παρά την προειδοποίηση και λήψη αυξημένων μέτρων ετοιμότητας, ο εχθρός κατάφερε να μπει σε δύο πολύ καλά φρουρούμενα αεροδρόμιά τους και να προβεί σε ανατινάξεις, γεγονός που επέδρασε αρνητικά στην ήδη κακή ψυχολογία των Ιταλών δημιουργώντας φοβίες και ανασφάλειες σε όλους τους.

Δωδεκανησιακή ιστορική αναδρομή

Οι Ιταλοί από το 1912 κατείχαν τα Δωδεκάνησα όπου εγκατέστησαν σημαντικές στρατιωτικές βάσεις και δημιούργησαν την «Ιταλική Στρατιωτική Δύναμη Αιγαίου» (Egeomil), στην οποία υπηρετούσαν περίπου 40.000 άνδρες και των τριών όπλων. Οι περισσότεροι από τους αυτούς ανήκαν στον στρατό ξηράς. Μπορεί αυτοί να ήταν αριθμητικά πολλοί, αλλά ήταν άνδρες όχι καλά εκπαιδευμένοι ούτε και προετοιμασμένοι για μάχη, που ζούσαν σε δύσκολες συνθήκες εκεί και κυρίως ήταν ψυχολογικά πιεσμένοι λόγω του πολέμου.

Όλα τα μεγάλα νησιά των Δωδεκανήσων ήταν γεμάτα με παράκτιες πυροβολαρχίες του Ιταλικού Βασιλικού Ναυτικού, αλλά τα πυροβόλα τους ήταν παρωχημένης τεχνολογίας, το προσωπικό τους ανεκπαιδευτο και κυρίως δεν είχαν καμιά επιχειρησιακή εκπαίδευση ή πολεμική εμπειρία.

Στη Ρόδο, είχε ενεργοποιηθεί από τον Μάρτιο του 1939 η 50ή Μεραρχία Πεζικού η «Regina» που είχε δύο Συντάγματα Πεζικού, το 9ο και 10ο, το 50ό Σύνταγμα Πυροβολικού, το CCCXII Τάγμα αρμάτων και τη 201 λεγεώνα της 1ης Μεραρχίας μελανοχιτώνων (1st CC.NN. Division).

Στα μεγαλύτερα νησιά Ρόδο, Λέρο, Κω, Κάρπαθο, Κάσο, Κάλυμνο, Καστελόριζο, Αστυπάλαια και Πάτμο υπήρχαν κανονικές φρουρές, ενώ μικρά αποσπάσματα ήταν σε όλα τα άλλα νησιά.

Την περίοδο εκείνη, Κυβερνήτης των Δωδεκανήσων ήταν ο Ναύαρχος Καμπιονί (Inigo Campioni).

Το **Ιταλικό ναυτικό** (Regia Marina) είχε στα Δωδεκάνησα περίπου 40 πολεμικά πλοία, των οποίων η κύρια αποστολή ήταν, η παρενόχληση των θαλάσσιων γραμμών ανεφοδιασμού των Βρετανών στην περιοχή από τις ακτές της Βόρειας Αφρικής μέχρι το Αιγαίο.

Ναυτικές Βάσεις είχαν στη Λέρο και την Πάτμο, με περίπου 8.320 ναύτες υπό τη διοίκηση του Πλοιάρχου Luigi Mascherpa. Επίσης, στην Αεροναυτική Βάση του Πόρτο Λάγο (Λακκί) της Λέρου στάθμευε μία Μοίρα υδροπλάνων για περιπολίες και έρευνα-διάσωση στην περιοχή.

Η **Ιταλική αεροπορία** (Regia Aeronautica) είχε την Αεροπορική Διοίκηση Αιγαίου με έδρα τη Ρόδο, η οποία διέθετε μία Πτέρυγα Μάχης (39th Stormo-Bomber Wing) που είχε δύο ανεξάρτητες Ομάδες Βομβαρδιστικών, 4 Σμήνη καταδιωκτικών και 2 Σμήνη αναγνωριστικών αεροσκαφών και υδροπλάνων Έρευνας-Διάσωσης. Κάθε δε ομάδα Βομβαρδιστικών είχε από δύο Σμήνη αεροσκαφών η κάθε μία.

Τα αεροπλάνα (συνολικά 35 καταδιωκτικά, 70 βομβαρδιστικά, 15 αναγνωριστικά και υδροπλάνα), ήταν κατανεμημένα και επιχειρούσαν από τα 3 αεροδρόμια της Ρόδου (Γαδουρά στην Κάλαθο Ρόδου με κωδικό αεροδρομίου 806, Μαριτσά με κωδικό 801 και Κατταβιά με κωδικό 805), από το αεροδρόμιο της Καρπάθου (Αφιάρτη) με κωδικό 807, από το αεροδρόμιο της Κω (Αντιμάχεια) με κωδικό 804 και από τα υδατοδρόμια της Λέρου και της Ρόδου (Μανδράκι).

Στρατιωτικές Δυνάμεις Δωδεκανήσου (1940-1943)	
50th Infantry Division «Regina» (Ρόδος)	
Generale di Brigata Alessandro Piazzon (1 January 1940 - 25 August 1940) Generale di Divisione Michele Scaroina (26 August 1940 - 11 September 1943)	
9th Infantry Regiment "Regina" (Rhodes)	<ul style="list-style-type: none"> • Command Company • 4x Fusilier battalions (IV Battalion transferred to the 309th Infantry Regiment "Regina" on 15 May 1942, one battalion on <u>Karpathos</u>) • Support Weapons Company (65/17 infantry support guns) • 1st Mortar Company (81mm Mod. 35 mortars) • 2nd Mortar Company (81mm Mod. 35 mortars)
10th Infantry Regiment "Regina", (Kos)	<ul style="list-style-type: none"> • Command Company • 4x Fusilier battalions (IV Battalion transferred to the 309th Infantry Regiment "Regina" on 15 May 1942, one battalion on <u>Leros</u>) • Support Weapons Company (65/17 infantry support guns) • 1st Mortar Company (81mm Mod. 35 mortars) • 2nd Mortar Company (81mm Mod. 35 mortars)
309th Infantry Regiment "Regina" (Rhodes)	<ul style="list-style-type: none"> • Command Company • I Fusiliers Battalion (former IV Fusiliers Battalion/ 9th Infantry Regiment "Regina") • II Fusiliers Battalion (former IV Fusiliers Battalion/ 10th Infantry Regiment "Regina") • III Fusiliers Battalion (former III Fusiliers Battalion/ 265th Infantry Regiment "Lecce") • Support Weapons Company (65/17 infantry support guns) • Mortar Company (81mm Mod. 35 mortars)
331st Infantry Regiment "Brennero" (Rhodes)	<ul style="list-style-type: none"> • Command Company • 3x Fusilier battalions • Support Weapons Company (47/32 infantry support guns) • Mortar Company (81mm Mod. 35 mortars)
50th Artillery Regiment "Regina"	<ul style="list-style-type: none"> • Command Company • I Group (149/12 howitzers) • II Group (75/27 field guns) • III Group (75/27 field guns) • 322nd Anti-aircraft Battery (20/65 Mod. 35 anti-aircraft guns) • Ammunition and Supply Unit • (81mm Mod. 35 mortars)
L Mortar Battalion	
L Mixed Engineer Battalion	
23rd Anti-tank Company	• (47/32 anti-tank guns)
50th Anti-tank Company	• (47/32 anti-tank guns)
91st Engineer Company	
46th Telegraph & Radio Operators Co	
250th Engineer Company	
550th Field Post Office	
201st CC.NN. Legion "Conte Verde"	<ul style="list-style-type: none"> • CCI CC.NN. Battalion • CCCI CC.NN. Battalion • 1st CC.NN. Mortar Company (81mm Mod. 35 mortars) • 2nd CC.NN. Mortar Company (81mm Mod. 35 mortars) • 201st CC.NN. Machine Gun Company
Armed Forces Command Italian Islands of the Aegean (under Admiral Inigo Campioni)	
Coastal Machine Gun	18 X Coastal Machine Gun Companies
Στρατο-χωροφυλακή (Carabinieri)	Ομάδα Αιγαίου
Τελωνείο (Guardia di Finanza)	Ομάδα Αιγαίου
Παράκτιες Πυροβολαρχίες (35th, 36th, and 55th)	XVIII, XXIII, XXIX, XXX, XXXII, XXXIV, XXXV, XXXVI, XXXIX, XL and XLI groups <ul style="list-style-type: none"> • 19x batteries and 5x sections with 75/27, • 6x batteries with 75/27, 10x batteries with 149/12, • 8x batteries and 4x sections with 105/28 howitzers, • 3x batteries with 210/8 mortars
56th Anti-aircraft Artillery Grouping	LXXXIII, LXXXIV, LXXXVI Anti-aircraft Artillery groups <ul style="list-style-type: none"> • 10x batteries with 20/65 Mod. 35 • 7x batteries with 75/27 CA • 2x batteries with 90/53, and • 1x with battery 75/27 C.K. anti-aircraft guns
Ανεξάρτητη Παράκτια πυροβολαρχία Κώ	• 6x batteries
Ανεξ. Παράκτια Πυροβολαρχία Καρπάθου	• 3x batteries
Army Corps Engineer Group....	

Πηγή: https://www.wikiwand.com/en/50th_Infantry_Division_%22Regina%22 HK

Τα Τορπιλοβόλα βομβαρδιστικά SM 79 επιχειρούσαν από το αεροδρόμιο Γαδουρά ενώ, ο διάδρομος της Κατταβιάς λόγω κακής κατάστασης σπάνια χρησιμοποιείτο.

Από τις βάσεις τους αυτές, τα Ιταλικά αεροπλάνα θεωρητικά μπορούσαν να εξαπολύσουν επιθέσεις και να εκτελέσουν σε συνεργασία με το Ναυτικό επιχειρήσεις σε 3 ηπείρους.

Εν τούτοις, οι ευκαιρίες αυτές έμειναν ανεκμετάλλετες με εξαίρεση την επιχείρηση κατά των πηγών ανεφοδιασμού των Βρετανών στη Μέση Ανατολή. Πιο συγκεκριμένα, την 19 Οκτωβρίου 1940, τέσσερα ιταλικά βομβαρδιστικά SM.82 απογειώθηκαν από το αεροδρόμιο Γαδουρά της Ρόδου και βομβάρδισαν τα διυλιστήρια πετρελαίου στο Βρετανικό Προτεκτοράτο του Μπαχρέιν, καταστρέφοντας τα τοπικά διυλιστήρια και προκαλώντας ζημιές στις πετρελαιοπηγές του Νταχράν της Σαουδικής Αραβίας.

Τα αεροπλάνα αυτά πέταξαν πάνω από την Κύπρο, Λίβανο Συρία, Ιράκ για να φτάσουν στον Περσικό και διένυσαν σε 15 ώρες 4.200 χιλ. χωρίς ενδιάμεση στάση γι' ανεφοδιασμό. Στη συνέχεια προσγειώθηκαν στην Αφρική, στο αεροδρόμιο Ζυλα που είχαν στην Ιταλική Ερυθραία.

Την επιδρομή αυτή του Μπαχρέιν ακολούθησαν άλλες μακρινές ιταλικές επιδρομές στην Αιθιοπία και την Ερυθραία το 1942 και αυτό ανησύχησε ιδιαίτερα τους Άγγλους.

Μετά τη γερμανική εισβολή στην Κρήτη, τον Μάιο του 1941, και τις επιτυχίες του Άξονα στην εκστρατεία στη Βόρεια Αφρική, οι σύμμαχοι έπρεπε να μειώσουν την αεροπορική δύναμη των Δυνάμεων του Άξονα στο μεσογειακό θέατρο πολέμου. Τα αεροπλάνα τους από τα αεροδρόμια στην Ανατολική Μεσόγειο, σε συνδυασμό με τις **συνεχείς αεροπορικές επιδρομές κατά των νηοπομπών του Βρετανικού ναυτικού στην περιοχή**, προβλημάτισαν και ανησύχησαν τους συμμάχους.

Αναμενόμενη λοιπόν ήταν η σχεδίαση επιχειρήσεων εναντίον των Ιταλικών αεροδρομίων στα Δωδεκάνησα. Έτσι, τον Μάρτιο του 1942, οι Βρετανοί με μια συνδυασμένη ενέργεια ναυτικού-αεροπορίας προσέβαλαν με ναυτικά πυρά 8 αντιτορπιλικών το λιμάνι της Ρόδου, ενώ ταυτόχρονα βομβάρδισαν και τα τρία αεροδρόμια του νησιού. Το πλήγμα όμως δεν ήταν τόσο

αποτελεσματικό, όσο ήθελαν. Η αεράμυνα των αεροδρομίων, η διασπορά των αεροσκαφών και τα προστατευτικά οχυρωματικά έργα που είχαν κάνει απέτρεψαν να γίνουν σοβαρές ζημιές.

Η κατάσταση στα μέτωπα.

Το καλοκαίρι του 1942, η κατάσταση στα μέτωπα του Β΄ ΠΠ ήταν δύσκολη. Οι μάχες γύρω από το Στάλινγκραντ είχαν αρχίσει, ο Ρόμμελ ήταν με τις δυνάμεις του στο Ελ Αλαμίν έτοιμος να διασχίσει τον Νείλο και να καταλάβει τις πετρελαιοπηγές της Μ. Ανατολής και μετά να τραβήξει βόρεια για να συναντήσει τις δυνάμεις του Άξονα, που θα κατέβαιναν από τη Ρωσία.

Τόση ήταν η ανησυχία των συμμάχων που πίστεψαν πως ο Ρόμμελ θα μπορούσε να φτάσει γρήγορα στο Κάιρο που διέταξαν για λόγους ασφαλείας να μεταφερθεί το αρχηγείο του Στόλου και του 1ου Στολίσκου υποβρυχίων από την Αλεξάνδρεια στη Βηρυτό. Γι' αυτό και η επιχείρηση που θα δούμε στη συνέχεια ξεκίνησε από τη Βηρυτό. Επίσης, για να τονωθεί το ηθικό των συμμάχων, αντικαταστάθηκε ο στρατηγός Ώτσινλεκ από τον στρατηγό Αλεξάντερ και ο στρατηγός Μοντγκόμερι ανέλαβε την διοίκηση της 8ης στρατιάς.

Την περίοδο λοιπόν αυτή, ήταν υψίστης σημασίας η καταστροφή των αεροπλάνων και των αεροδρομίων από τα οποία επιχειρούσαν, στην Κρήτη και τη Ρόδο. Έτσι, στις 12 Ιουνίου 1942, προκειμένου να διευκολυνθεί η διέλευση μιας σημαντικής συνοδείας στη Μάλτα, η Ειδική Αεροπορική Υπηρεσία (SAS) κατέστρεψε 20 αεροσκάφη του Άξονα στη Λιβύη, ενώ η Ειδική Μοίρα Σκαφών (SBS) κατέστρεψε άλλα 29 αεροπλάνα στα Γερμανικά αεροδρόμια που ήταν στο Τυμπάκι και στο Καστέλι του Ηρακλείου Κρήτης.

Η κατάσταση στη Ρόδο

Οι Βρετανοί λοιπόν από την αρχή του πολέμου είχαν στοχοποιήσει και τα 3 στρατιωτικά αεροδρόμια της Ρόδου (Maritsa, Gadurgà και Cattavia) και είχαν κάνει αρκετές ανεπιτυχείς απόπειρες καταστροφής τους. Όμως, οι βομβαρδισμοί αυτοί ήταν πάντα βιαστικοί, σύντομοι και από πολύ μεγάλο ύψος, γιατί τα βομβαρδιστικά (Vickers Wellington) που είχαν ήταν αργά, με αποτέλεσμα να αναχαιτίζονται εύκολα

Τα αεροδρόμια στόχοι της επιχείρησης Anglo			
Αεροδρόμια	Γαδουρά (Κάλαθος)	Μαριτσά	
			
Διάδρομοι	1 750 m X 60 m χαλίκι	α. 2400x50m άσφαλτος β. 1200x65m/ άσφαλτος	
Αεροσκάφη: Ήταν καλά προστατευμένα από βομβαρδισμό, ήταν διεσπαρμένα, φυλάσσονταν από σκοπούς και περιοδικά ελέγχονταν από περιπόλους	Βομβαρδιστικά CANT Z 1007, SM 82 & SM 79 (με τορπίλες), Δ/Β G 50, μαχητικά Fiat CR 42 και αναγνωριστικά	Βομβαρδιστικά CANT Z 1007, SM 82, Δ/Β G 50 Med Bombers SM 81 και μαχητικά Fiat CR 32 & CR 42.	
Προσωπικό	αεροπορίας,	528 (οι 163 τεχνικοί)	698
	πεζικού	106	122
	στρατοχωροφύλακες	20	15
Μέτρα ασφαλείας	σκοπιές	31	35
	περίπολοι	4 μικτές των 6 ανδρών (5 σμηνίτες & 1 carabinieri).	18
	Σε επιφυλακή		30 άνδρες σε θάλαμο εντός 30 άνδρες εκτός Α/Δ κοντά σε αποθήκη πυρομαχικών
	Οπλισμός σκοπών, περιπόλων	Επαναληπτικά τυφέκια 91/38, με ξιφολόγχη και 2-3 χειροβουβίδες ανά οπλίτη. Οι carabinieri είχαν και ένα πιστόλι Beretta 9mm	
Παρατηρήσεις	Ήταν σε εξέλιξη έργα επέκτασης αεροδιαδρόμου όπου δούλευαν αρκετοί ντόπιοι εργάτες. Ο φράκτης προς τη θάλασσα ήταν ολοκληρωμένος, αλλά προς το εσωτερικό, από την ΒΑ πλευρά ήταν ανοικτός για τη διασπορά των αεροσκαφών.	Το αεροδρόμιο ήταν περιφραγμένο από ημιτελή συρμάτινο φράκτη, λόγω έλλειψης συρματοπλέγματος	

από τα ιταλικά αεροσκάφη διώξεως (CR-42 και G-50). Έπρεπε, όμως, με κάθε τρόπο να μειωθεί η Ιταλική δραστηριότητα και να πληγεί το ηθικό τους. Γι' αυτό, άρχισε με γοργούς ρυθμούς να σχεδιάζεται μια καταδρομική ενέργεια στα δύο μεγαλύτερα αεροδρόμια της Ρόδου, από τα οποία επιχειρούσαν και Γερμανικά αεροπλάνα. Εκτός της καταστροφής των βομβαρδιστικών αεροσκαφών, εν όψει της σχεδιαζόμενης απόβασης συμμαχικών δυνάμεων στο Τομπρούκ, η επιδρομή θα δρούσε σαν αντιπερισπασμός και ο εχθρός θα θεωρούσε ότι θα γινόταν εκεί η αποβατική ενέργεια.

Η σκέψη για προσβολή των Ιταλικών αεροδρομίων στη Ρόδο

Μετά τις επιτυχίες των Ειδικών Μονάδων στην Ανατολική Μεσόγειο, οι Βρετανοί άρχισαν να σχεδιάζουν για τα αεροδρόμια στη Ρόδο μια καταδρομική ενέργεια, που θα εκτελείτο από την 1η Ομάδα Ειδικών Σκαφών (Special Boat Service).

Οι Ιταλοί, είχαν πληροφορίες για τη σχεδίαση μιας τέτοιας ενέργειας και μάλιστα το Ιταλικό Γενικό Επιτελείο (προφητικά) είχε προειδοποιήσει την Ανώτατη Ιταλική Στρατιωτική Διοίκηση του Αιγαίου (Egeomil), για μια πιθανή καταδρομική ενέργεια και επίσης είχε δώσει οδηγίες για τη βελτίωση της ασφάλειας και για λήψη αυξημένων μέτρων επιτήρησης.

Για τον λόγο δε αυτό, είχαν διατεθεί επιπλέον 200 στρατιώτες στη Ρόδο, μόνο που αυτοί ήταν της κλάσης 1922 που μόλις είχαν τελειώσει τη βασική τους εκπαίδευση. Έλεγε το μήνυμα της 14ης Ιουνίου προς την Egeomil: «Η ολοκλήρωση της σταθερής άμυνας με την υπηρεσία επιτήρησης είναι ιδιαίτερα επείγουσα καθώς από διάφορες πηγές είναι γνωστό ότι οι Βρετανοί δημιουργούν Μεραρχίες Κομάντος για πράξεις δολιοφθοράς».

Παρ' όλα αυτά, η Ιταλική Στρατιωτική Διοίκηση Αιγαίου έκανε εσφαλμένες εκτιμήσεις, αφού θεωρούσε πιο πιθανή μια απόβαση από τη θάλασσα ή μια αεραπόβαση με αλεξιπτωτιστές, σαν αυτή που έγινε τον Φεβρουάριο του 1941 στο Καστελόριζο και προσανατόλισε την αμυντική σχεδίαση σε αυτό.

Δεν πίστευε πως ένα σαμποτάζ θα έκανε μεγάλες ζημιές.

Η Ομάδα Ειδικών Σκαφών (Special Boat Service/Special Boat Section).

Στα μέσα του 1940, μια ομάδα 12 καταδρομένων από τον Στρατό και σώμα Πεζοναυτών, συγκρότησαν στην Αγγλία την πρώτη Ομάδα Ειδικών Σκαφών (Special Boat Section).

Η ομάδα αυτή θα εκτελούσε αμφίβιες καταδρομικές επιχειρήσεις και συγκεκριμένα

προσβολές στόχων σε εχθρικές περιοχές. Οι άνδρες της θα επιχειρούσαν σε ομάδες 2-4 ανδρών που θα μεταφέρονταν με πλοίο ή με υποβρύχιο κοντά στην περιοχή του στόχου, μετά με κανό ή βάρκες θα κωπηλατούσαν για να προσεγγίσουν την ευρύτερη περιοχή και στη συνέχεια θα αναζητούσαν για να σαμποτάρουν τους υψηλής αξίας στόχους τους, όπως σιδηροδρομικές γραμμές, γέφυρες, αεροδρόμια κ.α.

Οι άνδρες της νεοφουσούς αυτής μονάδας δεν είχαν ιδιαίτερο εξοπλισμό, αλλά ήταν ενθουσιώδεις, πολυμήχανοι και θαρραλέοι. Μπορούσαν να εισχωρήσουν κρυφά με κανό ή με φουσκωτές λέμβους σε εχθρικά λιμάνια και να τοποθετήσουν νάρκες στα εχθρικά πλοία και τις εγκαταστάσεις, όπως επίσης να εισχωρήσουν και από κάποια ερημική ακτή και να δράσουν στο εσωτερικό μιας περιοχής.

Με τη σύσταση της μονάδας, η ομάδα ξεκίνησε αμέσως μια εντατική και ειδική εκπαίδευση, ώστε όλα τα μέλη της να μπορούν να κωπηλατούν απόσταση 140 μιλίων (230 χλμ.) συνεχώς επί 3 ημέρες και 3 νύχτες, να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τους στόχους τους, να τους υπονομεύουν με εκρηκτικά και να σχεδιάζουν (υποτυπώνουν) την εχθρική διάταξη δυνάμεων για μελλοντική χρησιμοποίηση.

Μετά την επιτυχή εντατική εκπαίδευση, η ομάδα αυτή, στις αρχές του 1941, μετακόμισε στη Μέση Ανατολή και συνεργαζόταν με τον 1ο Στολίσκο Υποβρυχίων που είχε έδρα την Αλεξάνδρεια. Αμέσως, η ομάδα αυτή ανέλαβε και έφερε εις πέρας αρκετές αποστολές ανα-

γνωρίσεως και επιδρομές, σε περιοχές κατά μήκος των ακτών της Ιταλίας και των νησιών της Ανατολικής Μεσογείου. Τον Δεκέμβριο του 1941, σχηματίστηκε άλλη μια μονάδα, η No2 SBS και οι ομάδες συνεργάζονταν έκτοτε και με την Special Air Service (SAS).

Η σχεδίαση και η προσβολή των αεροδρομίων της Ρόδου, από τα οποία επιχειρούσαν και Γερμανικά αεροπλάνα, ανατέθηκε στην 1η ομάδα SBS που εν τω μεταξύ είχε μετασταθμεύσει από την Αλεξάνδρεια στη Βηρυτό.

Η καταδρομική ενέργεια, η επιχείρηση ANGLO

Από την άνοιξη του 1942, οι Άγγλοι σχεδίασαν να κάνουν μια ταυτόχρονη καταδρομική ενέργεια στα δύο κύρια αεροδρόμια της Ρόδου, τα μεσάνυχτα της ασέληνης νύκτας 12/13 Σεπτεμβρίου.

Η αποστολή αυτή ανατέθηκε σε 8 Βρετανούς της 1ης ομάδας SBS (Special Boat Section) και

θα υποστηριζόταν από 2 διερμηνείς, 1 Βρετανό της ομάδας SBS και ένα Έλληνα Αξιωματικό του Ναυτικού και από δύο Έλληνες στρατιώτες που θα ήταν οι οδηγοί.

Η ομάδα θα αποβιβαζόταν σε κοντινή περιοχή το βράδυ 4/5 Σεπτεμβρίου, θα εκτελούσε την επιδρομή τη νύκτα 12/13 Σεπτεμβρίου και μετά θα επέστρεφε στην ακτή, ώστε να ήταν εκεί τη νύκτα της 17/18 Σεπτεμβρίου, γιατί τότε το υποβρύχιο θα επέστρεφε να παραλάβει την ομάδα ή όσους θα επιζούσαν.

Αφού μελέτησαν τους ναυτικούς χάρτες της περιοχής, αποφασίστηκε να αποβιβαστούν οι καταδρομείς σε μια ακτή που ήταν 500 μέτρα ανατολικά του κάστρου στην Άκρα Φερακλού. Εκεί, υπήρχαν αρκετές μεγάλες σπηλιές για να αποθηκεύσουν τις λέμβους και τα επιπλέον εφόδια – υλικά που είχαν μαζί τους και αυτά που θα τους βοηθούσαν να φύγουν μετά το πέρας της επιχείρησης.

Η ομάδα δεν είχε ασυρμάτους και συνεπώς δεν θα είχε επικοινωνία ούτε με τη βάση τους αλλά ούτε και με το υποβρύχιο. Η ενδυμασία τους ήταν «τροπική στολή» και δίχτυ καμουφλάζ στον λαιμό. Δεν έφεραν διακριτικά βαθμού, τα δε πρόσωπά τους ήταν βαμμένα με φούμο. Ο οπλισμός τους ήταν αυτόματα τύπου Τόμπσον και περίστροφα 0,38 για τους Αξιωματικούς. Το σακίδιο καθενός, περίπου 30 κιλά, είχε τρόφιμα, εκρηκτικά τύπου Lewes, σφαίρες και εφόδια.

Οι οδηγοί των ομάδων της επιχείρησης

Τη σχεδίαση της αποστολής έμελλε να βοηθήσουν δυο Έλληνες στρατιώτες από τη Ρόδο που θα ήταν και οι οδηγοί της ομάδας κατά την επικείμενη επιχείρηση.

Οι στρατιώτες αυτοί, ο Νικόλαος Σάββας από τη Μεγίστη και ο Γιώργος Κυρμιχάλης από τη Σορωνή, ήταν δυο ντόπιοι που εργάζονταν ως εισπράκτορες στα λεωφορεία της Ιταλικής Δημοτικής Επιχείρησης Αυτοκινήτων.

Αυτοί μαζί με τον μαραγκό Λουκά Τσάμπαζη από το Καστελόριζο, είχαν φύγει κρυφά το βράδυ 13/14 Νοεμβρίου 1941 με μια κλεμμένη βάρκα από τη Ρόδο, πέρασαν στην Μαρμαρίδα της Τουρκίας, όπου όμως οι Τούρκοι δεν τους επέτρεψαν την αποβίβαση. Συνέχισαν κωπηλατώντας προς το Καστελόριζο απ' όπου καταγόταν ο Σάββας και εκεί εφοδιάστηκαν με τρόφιμα και νερό και συνέχισαν στις 22 Νοεμβρίου ανατολικά. Γρήγορα διαπίστωσαν πως ήταν αδύνατο να φτάσουν στη Μέση Ανατολή κωπηλατώντας και αποφάσισαν να βυθίσουν τη βάρκα και να βγουν ναυαγοί σε κάποια τουρκική πόλη. Μετά, συνέχισαν με τα πόδια προς τα Τουρκο-συριακά σύνορα εφοδιαζόμενοι με τρόφιμα και νερό από τα χωριά που περνούσαν. Πέρασαν από τη Φοινίκη, Κέκοβα, Αττάλεια, Σερίκ όπου έμειναν 1 μήνα, Αλάνια και Ανακούρ. Αφού διέσχισαν περίπου 400 χιλιόμετρα με τα πόδια, έφτασαν στη Σελεύκεια απ' όπου συνοδευόμενοι από την αστυνομία πήγαν με αυτοκίνητο στη Μερσίνη, Άδανα, Αλεξανδρέττα (Ισκεντερούν) και έφτασαν στα σύνορα με τη Συρία. Εκεί, μετά από τρεις μήνες ταλαιπωρίας, τους παρέδωσαν στους Άγγλους που τους οδήγησαν στο Χαλέπι της Συρίας και μετά τους

πήγαν στη Χαίφα. Τη 14η Φεβρουαρίου 1942, παρουσιάστηκαν στο Ελληνικό Φρουραρχείο στη Χαίφα, όπου κατετάγησαν στον Ελληνικό στρατό της Μ. Ανατολής και πέρασαν μια ταχύρρυθμη βασική εκπαίδευση στα όπλα. Μετά τοποθετήθηκαν στο 5ο Σύνταγμα της Α' Ελληνικής Ταξιαρχίας.

Ήταν τότε που οι Άγγλοι σχεδίαζαν την καταδρομική επιχείρηση στα αεροδρόμια της Ρόδου που αποτελούσαν μια σημαντική απειλή για τους συμμάχους και χρειαζόνταν δυο «οδηγούς».

Τον Ιούλιο του 1942, τους ζητήθηκε η βοήθεια και παρά του ότι τους αναφέρθηκε ότι, αν συλλαμβάνονταν, θα αντιμετώπιζαν τη θανατική ποινή, γιατί ήταν Ιταλοί υπήκοοι, αυτοί απάντησαν ότι παρά τον κίνδυνο αυτόν, επιθυμούσαν να λάβουν μέρος στην επιχείρηση. Έτσι, επιλέχτηκαν οι δύο από τους τρεις για την αποστολή αυτή.

Οι διερμηνείς

Ο **Λοχαγός Γεώργιος Τσούκας**, ήταν Βρετανός υπήκοος με ελληνική καταγωγή, που γεννήθηκε στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου στις 14 Μαΐου 1899. Κατά τον Β' ΠΠ, υπηρέτούσε στη Βρετανική Υπηρεσία Πληροφοριών (British Intelligence Service) και στις αρχές του 1942 αποσπάστηκε στη Διοίκηση της Special Boat Section 1, όπου είχε καθήκοντα διευθυντού Συνδυασμένων Επιχειρήσεων (Combined Operations).

Επειδή ήξερε άπταιστα Ελληνικά, Αγγλικά, Αραβικά και Ιταλικά επιλέχτηκε για την αποστολή και του ανατέθηκαν τα καθήκοντα του διερμηνέα.

Ο **Έφεδρος Σημαιοφόρος Γεώργιος Καλαμβοκίδης** γεννήθηκε στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου στις 7 Νοεμβρίου 1912 και μεγάλωσε στην Αθήνα.

Σπούδασε στο πανεπιστήμιο Οξφόρδης όπου έμαθε και αγάπησε την ιστιοπολία. Ομιλούσε Ελληνικά, Γαλλικά, Αγγλικά, Ιταλικά και Αραβικά. Με την είσοδο της Ελλάδας στον Β' ΠΠ, κατετάγη ως έφεδρος

Επιχείρηση ΑΓΓΛΟ (Operation ANGLO)	
(31 Αυγούστου-20 Σεπτεμβρίου 1942 για σαμποτάζ στα Ιταλικά αεροδρόμια στον Κάλαθο και στα Μαρτίσα Ρόδου)	
Βρετανοί από τη μονάδα 1st SBS	Έλληνες από Στρατό Ξηράς και Πολεμικό Ναυτικό
<ol style="list-style-type: none"> 1. Captain James Allot 2. Captain George (Jean) Tsoukas, Intelligence Service 3. Lieutenant David Sutherland 4. Sergeant Royal Marine William Moss 5. Corporal Royal Marine Arthur McKenzie 6. Private Royal Marine Gerald Blake 7. Private Royal Marine Barrow 8. Private Royal Marine James Ron Harris 9. Private Royal Marine John Duggan 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Έφεδρος Σημαιοφόρος Γεώργιος Καλαμβοκίδης 2. Στρατιώτης Νικόλαος Σάββας 3. Στρατιώτης Γεώργιος Κυρμιχάλης <p>* Την ομάδα που πήγε στο αεροδρόμιο Γαδουρά στον Κάλαθο, βοήθησαν τα αδέρφια Παύλος και Αντώνης Μουστακέλλης από το γειτονικό χωριό Μαλίνιας</p> <p>** Οι στρατιώτες θα παρέμεναν μετά τη καταδρομή στη Ρόδο για να χρησιμοποιηθούν μελλοντικά</p>
HMS TRAVELER (για επιστροφή ομάδας)	Υ/Β ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗΣ (για μετάβαση ομάδας)
Όλοι οι άνδρες της ομάδας ήταν οπλισμένοι με πιστόλια Webley Scott (.45 ACP), υποπολυβόλα THOMPSON (.45 ACP), 4 χειροβομβίδες, σφαίρες και γεμιστήρες και επίσης μετέφεραν τις εκρηκτικές ύλες με τους απαραίτητους πυροκροτητές	

Αρχικελευστής στο Ναυτικό, όπου στο Ελληνο-Αλβανικό μέτωπο επέδειξε ιδιαίτερα ψυχικά χαρίσματα, αρετές και τόλμη και προήχθη σε Σημαιοφόρο. Μετά την κατάληψη της Ελλάδας από τους Γερμανούς, δεν απήλθε σε άδεια διαρκείας όπως οι περισσότεροι, αλλά μετέβη στην Αίγυπτο για να συνεχίσει τον αγώνα του ενάντια στις ναζιστικές Δυνάμεις. Επειδή ομιλούσε άπταιστα Ελληνικά, Αγγλικά, Αραβικά και Ιταλικά και ήταν παρασημοφορημένος ήρωας του Ελληνο-Αλβανικού μετώπου, επελέγη για την επιχείρηση αυτή και του ανατέθηκαν τα καθήκοντα του διερμνέα.

Η διείσδυση των καταδρομέων.

Οι επιδρομείς, αφού ενημερώθηκαν και έκαναν μια σύντομη εκπαίδευση, ήταν έτοιμοι τέλη Αυγούστου για την αποστολή.

Την 31 Αυγούστου του 1942, αφού τοποθέτησαν τις λέμβους και τα εφόδια τους στην αποθήκη του υποβρυχίου «ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗΣ», που ήταν στο μπροστινό του μέρος με είσοδο από το κατάστρωμα, επέβησαν στο υποβρύχιο και αμέσως απέπλευσε. Το υποβρύχιο με κυβερνήτη τον Αντιπλοίαρχο Σπανίδη, θα τους μετέφερε από τη Βηρυτό στη Ρόδο.

Το υποβρύχιο θα εκτελούσε την 9η πολεμική του περιπολία και θα επιχειρούσε στο νοτιοανατολικό Αιγαίο.

Στη διαδρομή λοιπόν προς τον τομέα περιπολίας του, θα έκανε μια παράκαμψη για να αποβιβάσει τους καταδρομείς στη Ρόδο και κατά την επιστροφή του θα τους παραλάμβανε.

Στις 2 Σεπτεμβρίου, όταν το υποβρύχιο βρισκόταν 25νμ δυτικά της Κύπρου, συνάντησε ένα Ιταλικό τρικινητήριο αεροσκάφος που πλησίασε και πολυβόλησε το Υ/Β, αλλά αυτό δεν κατάφερε να ανταποδώσει τα πυρά, λόγω βλάβης του πυροβόλου. Στον πλου του αυτό, το υποβρύχιο παρουσίασε και άλλες βλάβες (γυροπυξίδα- ασύρματο) που όμως δεν επηρέασαν την εκτέλεση της αποστολής του.

Την 4η Σεπτεμβρίου, στις 20:22, το υποβρύχιο έφτασε στον Κόλπο Αρχάγγελου και στις 21:45 πλησίασε στα χίλια μέτρα την περιοχή νότια του κάστρου Φερακλού, στην παραλία της περιοχής Χαράκι, για να αποβιβάσει την ομάδα των σαμποτέρ.

Οι κομάντος επιβιβάστηκαν σε τρεις φουσκωτές λέμβους και σε ένα αναδιπλούμενο κανό «Folboat Kayak», στο οποίο έβαλαν τα εφόδια τους και κατευθύνθηκαν προς την ακτή.

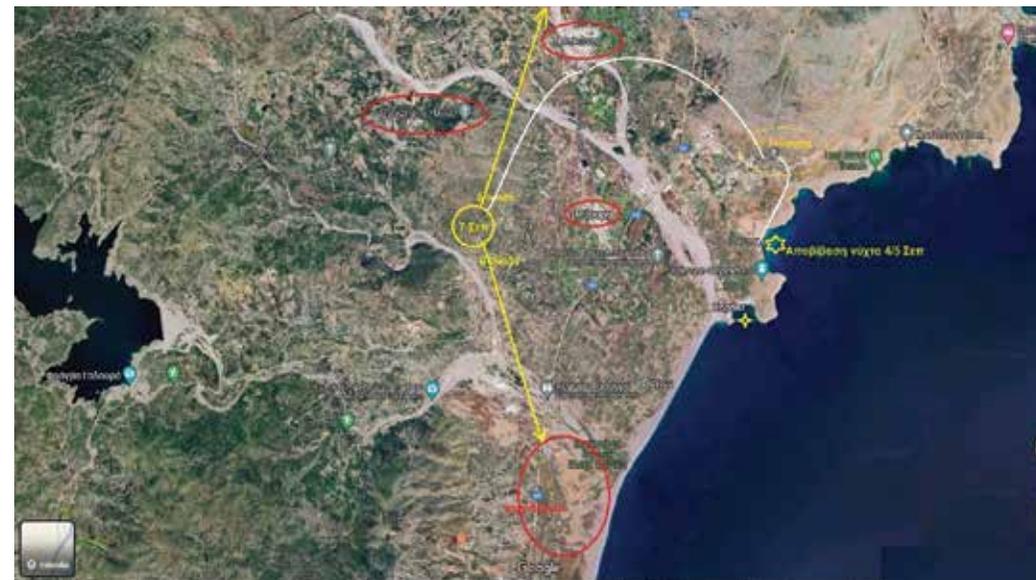
Στο κανό επέβησαν οι Λοχαγός Άλλοττ με τον Λοχία Moss, ενώ οι άλλοι στις φουσκωτές.

Λίγο πριν τα μεσάνυχτα, λόγω των νοτιάδων και του κυματισμού, οι άνδρες αποβιβάστηκαν στην παραλία της Αγίας Αγάθης, που είναι 500μ περίπου βόρεια του κάστρου Φερακλού, στη περιοχή που είναι γνωστή σαν Κλεισούρα του Κούμελου.

Μόλις βγήκαν, έλεγξαν τα εφόδια τους, ξεφούσκωσαν και δίπλωσαν τις λέμβους και τακτοποίησαν τα εφόδια στα σακίδια τους για να πάνε να βρουν τη σπηλιά.

Ο Λοχαγός Άλλοττ έστειλε τον Υπολοχαγό Σάδερλαντ με τον Λοχία Moss να ελέγξουν την ακτή, ώστε να μην υπάρχει κάτι που θα πρόδιδε την παρουσία τους. Αφού έκαναν τον έλεγχο

εξαφάνισαν χρησιμοποιώντας κλαδιά, τα ίχνη τους από την άμμο και ανηφόρισαν.

Εν τω μεταξύ, το υποβρύχιο απομακρύνθηκε αθόρυβα, εκτέλεσε φόρτιση συστοιχιών και καταδύθηκε για να πλεύσει προς τον τομέα περιπολίας του που ήταν στο Αιγαίο.

Οι οδηγοί έπρεπε να ψάξουν μέσα στο σκοτάδι, να βρουν μια ευρύχωρη σπηλιά για να κρύψουν τα πλωτά τους, τρόφιμα 4 ημερών, το πόσιμο νερό, 4 γαλόνια για κάθε ένα και τους φακούς σήμανσης.

Η ομάδα ανηφόρισε στην πλαγιά και κατευθύνθηκε βόρεια επειδή το έδαφος ήταν πιο βατό προς εκεί. Η ανάβαση όμως ήταν δύσκολη και κοπιαστική για όλους. Στα μέσα περίπου της διαδρομής, ο λοχαγός Τσούκας, ήταν ηλικιακά ο μεγαλύτερος, ζορίστηκε και σταμάτησε να ξεκουραστεί. Μετά συνέχισε με το σακίδιο του στα χέρια, οπότε ο Υπολοχαγός Σάδερλαντ που είχε φτάσει σε ένα πολύ μικρό εκκλησάκι, κατηφόρισε και τον βοήθησε να ανέβει. Ο Λοχαγός Άλλοττ έστειλε τον Λοχία Moss με τους δυο οδηγούς για να βρουν μια ευρύχωρη σπηλιά στην περιοχή για να κρύψουν τα εφόδια που δεν θα έπαιρναν μαζί τους και για να ξεκουραστούν. Αφού εντόπισαν μια πιο ψηλά, κοντά στον Αγ. Γεώργιο Μαλώνας, μπήκαν μέσα, τακτοποίησαν τα πράγματά τους και έπεσαν να ξεκουραστούν. Σκοπός ορίστηκε ο Μπάρροου.

Εκεί, τακτοποιήθηκαν και ξεκουράστηκαν όλο το βράδυ της πρώτης μέρας. Μελέτησαν τους λεπτομερείς στρατιωτικούς χάρτες, κλίμακας 1:25.00 που είχαν και έκαναν με το ξημέρωμα μια αρχική αναγνώριση της περιοχής. Το μεσημέρι, αφού έφαγαν κονσέρβα κόρν-μπιφ, συζήτησαν θέματα της αποστολής τους, τακτοποίησαν τα εφόδια στη σπηλιά κρύβοντας επιμελώς σε διάφορα μέρη τα επιπλέον εφόδια, σωσίβια, πυρσούς και φανάρια σήμανσης που θα τους ήταν χρήσιμα κατά την αποχώρηση και περίμεναν μέχρι να πέσει το σκοτάδι.

Η δεύτερη νύχτα, 5/6 Σεπτεμβρίου

Το βράδυ της 5 Σεπτεμβρίου, γύρω στις 22:00 ξεκίνησαν και κατευθύνθηκαν Δυτικά-Βορειο-δυτικά και λίγο πριν από τα μεσάνυχτα έφτασαν στο δρόμο Μαλώννα - Μάσαρη. Η διαδρομή αυτή ήταν δύσκολη, λόγω φορτίου που κουβαλούσαν και αμφιβολιών των οδηγών για το αν ήταν στο σωστό μονοπάτι. Γι' αυτό προχωρούσαν πολύ αργά και προσεκτικά και μέχρι τις 04:00 της 6ης Σεπτεμβρίου είχαν κάνει μόνο 2 χιλιόμετρα. Αποφάσισαν λοιπόν να μην κινηθούν άλλο τη νύχτα αυτή, πάνω στον κύριο δρόμο και έψαξαν να βρουν μια σπηλιά για να κρυφτούν. Μόλις την εντόπισαν τακτοποιήθηκαν και έστειλαν τους οδηγούς να γεμίσουν όλα τα παγούρια με νερό από μια πηγή που

ήξεραν πως υπήρχε κοντά στο χωριό. Όμως οι οδηγοί επέστρεψαν το βράδυ χωρίς νερό, αναφέροντας πως λόγω ύπαρξης Ιταλικών περιπόλων δεν κατάφεραν να πλησιάσουν.

Την επόμενη μέρα, 6 Σεπτεμβρίου, αφού δεν είχαν νερό, μετακινούνταν στη σκιά παρακολουθώντας και καταγράφοντας την εχθρική δραστηριότητα στην κοιλάδα μεταξύ Μάσαρη και Κάλαθου, που ήταν το αεροδρόμιο, και αποτυπώνοντας τις αμυντικές θέσεις εκεί.

Η τρίτη νύχτα, 6/7 Σεπτεμβρίου

Πριν νυκτώσει, οι οδηγοί εστάλησαν για να ερευνήσουν τον δρόμο που θα ακολουθούσαν το βράδυ και που θα έπαιρναν για να πάρουν πριν προχωρήσουν νερό. Η ομάδα για να φτάσει στην πηγή έπρεπε να βγει στο κεντρικό δρόμο, πράγμα που δεν ήθελαν οι οδηγοί γιατί υπήρχαν συνέχεια περίπολοι και επέμεναν να βαδίζουν στους πρόποδες του όρους Προφήτη Ηλία, αντί να περπατούν στην κοιλάδα. Έκαναν περίπου την ίδια διαδρομή με το προηγούμενο βράδυ και σταμάτησαν περίπου 2 χιλ. πριν από τη γέφυρα του Μάλωνα. Λόγω της τραχύτητας του εδάφους και του βάρους που κουβαλούσαν, οι διερμηνείς κουράστηκαν υπέρμετρα και καθυστερούσαν τη μετακίνηση της υπόλοιπης ομάδας, αφού έκαναν κάθε τόσο στάσεις. Από εκεί οι 2 οδηγοί με τους πεζοναύτες Μπάρρου και Χάρρις εστάλησαν στην κοιλάδα με την εντολή «να μην επιστρέψουν αν δεν έχουν 14 παγούρια νερό». Επέστρεψαν με νερό, λίγο μετά το ξημέρωμα και όλη η ομάδα έλαβε θέσεις σε ένα ύψωμα ακριβώς απέναντι από το χωριό Μάσαρη.

Επανασχεδίαση της πορείας δράσης

Το πρωί της 7^{ης} Σεπτεμβρίου, επειδή καθυστερούσαν και δεν προχωρούσαν όσο είχαν σχεδιάσει και είχαν χαθεί δυο σχεδόν μερόνυχτα, λόγω της βραδυπορίας, επειδή επιλέχτηκε η ορεινή διαδρομή και λόγω των αμφιβολιών των οδηγών, ο Λοχαγός Άλλοττ με Υπολοχαγό Σάδερλαντ αποφάσισαν να χωριστούν σε δυο υποομάδες, μια για κάθε αεροδρόμιο και να συνεχίσουν με γοργό ρυθμό την αποστολή τους το βράδυ. Επίσης, για

να κινηθούν γρηγορότερα, αποφασίστηκε να αφήσουν στη σπηλιά τα περιττά βάρη.

Στις συζητήσεις υπήρξε ένταση γιατί οι οδηγοί, ενώ αρχικά είχαν πει, πως γνώριζαν καλά την περιοχή, αποδείχτηκε πως την είχαν ξεχάσει. Ο δε Υπολοχαγός Σάδερλαντ κάποια στιγμή ξεφώνισε: «Καλύτερα να μην έχεις οδηγό, παρά να έχεις ένα κακό». Η απόφαση αυτή σήμαινε πως η ομάδα των Μαριτσών θα είχε στη διάθεσή της μόνο 5 νύχτες για να φτάσει στον στόχο, να εκτελέσει την αποστολή και άλλες 5 νύχτες για να επιστρέψει στην ακτή από όπου θα τους παραλάμβανε το υποβρύχιο.

Στην **A ομάδα** (για το Α/Δ Μαριτσών με κωδικό Νο 801, που ήταν 50 χιλ βόρεια) θα ήταν ο Λοχαγός Άλλοττ, ο Λοχίας Moss, ο Δεκανέας Μακένζι, ο Στρατιώτης Μπλέκ και ο Στρατιώτης Κυρμικάλης ως οδηγός, οι οποίοι είχαν μεγαλύτερες αντοχές.

Στην **B ομάδα** (για το Α/Δ Γαδουρά στον Κάλαθο με κωδικό Νο 806, που ήταν 13 χιλ. νότια) θα ήταν ο Υπολοχαγός Σάδερλαντ, ο Σημαιοφόρος Καλαμβοκίδης, οι Πεζοναύτες Ντάγκαν, Μπάρρου και Χάρρις και ο Στρατιώτης Σάββας ως οδηγός.

Ο ένας διερμηνέας, ο Σημαιοφόρος Καλαμβοκίδης μπήκε στην ομάδα Β επειδή ήξερε την περιοχή της Κάλαθου και διότι είχε πρόβλημα με το γόνατό του που δεν θα του επέτρεπε να πάει στο μακρινότερο αεροδρόμιο. Ο άλλος διερμηνέας, ο Λοχαγός Τσούκας, που λόγω φυσικής καταστάσεως δεν άντεχε την πεζοπορία, θα έμενε στη σπηλιά όπου θα φύλασσε τα εφόδια που δεν ήταν τελείως απαραίτητα και θα παρατηρούσε από εκεί τα αποτελέσματα της επίθεσης. Επίσης, η σπηλιά αυτή θα ήταν το «σημείο ανασυγκρότησης» όλης της ομάδας μετά την εκτέλεση της αποστολής για την διαφυγή τους. Εκεί, συμφωνήθηκε να τον συναντούσε το βράδυ 13/14 Σεπτεμβρίου, ο Υπολοχαγός Σάδερλαντ και η υπόλοιπη ομάδα. Ο Λοχίας Moss μπήκε στην ομάδα Α (Μαριτσά), επειδή ήξερε Ιταλικά και θα μπορούσε μόνος του να συνεννοηθεί με τον οδηγό Κυρμικάλη.

Αφού λοιπόν συζήτησαν τις λεπτομέρειες, αποφάσισαν ότι οι ανατινάξεις θα γίνονταν ταυτόχρονα την νύχτα 12/13 Σεπτεμβρίου. Η 13η Σεπτεμβρίου θα ήταν η ημέρα D και η τοπική

ώρα 02:00 θα ήταν η ώρα Κ, επειδή τότε αφού ενός δεν θα είχε φεγγάρι και αφετέρου προβλεπόταν να υπάρχει άστατος καιρός με πυκνή και χαμηλή νέφωση.

Μετά τις επιθέσεις, οι ομάδες θα συναντιόντουσαν στο σημείο «ανασυγκρότησης» και θα πήγαιναν στην σπηλιά που είχαν κρύψει τα κανό τους όπου θα περίμεναν το βράδυ 17/18 Σεπτεμβρίου, να προσεγγίσει το υποβρύχιο για να τους παραλάβει. Η αναγνώριση και η επικοινωνία θα γινόταν μόνο με φωτεινά σήματα. Οι δυο Ροδίτες στρατιώτες θα παρέμεναν στο νησί, ενώ οι υπόλοιποι θα επιβιβαζόταν στο υποβρύχιο για να επιστρέψουν στη Βηρυτό.

Αφού συζήτησαν, ανέπτυξαν και κατανόησαν το σχέδιο δράσης, μάζεψαν και φύλαξαν στη σπηλιά που ήταν τα περιττά βάρη και ετοιμάστηκαν να ξεκινήσουν μόλις θα νύκτωνε. Οι ομάδες θα μετακινούνταν στο σκοτάδι, ενώ τη μέρα θα παρέμεναν κρυμμένοι και με ιδιαίτερη προσοχή θα μάζευαν τις απαραίτητες πληροφορίες.

Τέταρτη νύχτα, 7/8 Σεπτεμβρίου

Μόλις λοιπόν έπεσε το σκοτάδι, το βράδυ της 7ης/8ης Σεπτεμβρίου, οι δύο ομάδες ξεκίνησαν για την αποστολή τους. Η A ομάδα υπό τον Λοχαγό Άλλοττ για το αεροδρόμιο Μαριτσών που είχε μπροστά της μια πορεία πέντε νυκτών, ενώ η B ομάδα υπό τον υπολοχαγό Σάδερλαντ που θα πήγαινε στο αεροδρόμιο Γαδουρά στην Κάλαθο που ήταν πολύ κοντά και είχε πλήρη άνεση χρόνου.

Η ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ Α' ΟΜΑΔΑΣ

(Στόχος το αεροδρόμιο Μαριτσών)

Η ομάδα αυτή υπό τον λοχαγό Άλλοττ και οδηγό τον Γιώργο Κυρμικάλη, με τον Δεκανέα Μακένζι, τον στρατιώτη Μπλέκ και τον πεζοναύτη Μπάρρου, ξεκίνησε στις 20:30 αφού συμφωνήθηκε να συναντηθούν στο σημείο ανασυγκρότησης με την άλλη ομάδα το βράδυ της 16ης/17ης Σεπτεμβρίου, αν όλα πήγαιναν καλά.

Ακολουθώντας τη ρεματιά ανηφόρισαν προς το χωριό Μάσαρη, ακολούθησαν την κοίτη του ξεροπόταμου και πέρασαν δυτικά του χωριού Μαλώνας. Ανεβοκατεβαίνοντας τους λόφους ακολούθησαν μονοπάτια και φαράγγια και πέρασαν κοντά από τα χωριά Πλατάνια, Ελεούσα, Αρχίπολη και Ψίνθος. Ακολούθησαν ένα μονο-

πάτι προς Λευκόπετρα και έφτασαν στο μοναστήρι της Παναγίας της Καλόπετρας. Εκεί ξεκουράστηκαν και ανεφοδιάστηκαν με νερό από έναν ανεμόμυλο, φρούτα, τυρί, ψωμί και μέλι. Την επομένη το πρωί κατόπτευαν την περιοχή από ένα ύψωμα νότια του χωριού Δαματριά και μόλις βράδιασε, πήραν ένα μονοπάτι για να φτάσουν στην περιοχή του αεροδρομίου των Μαριτσών.

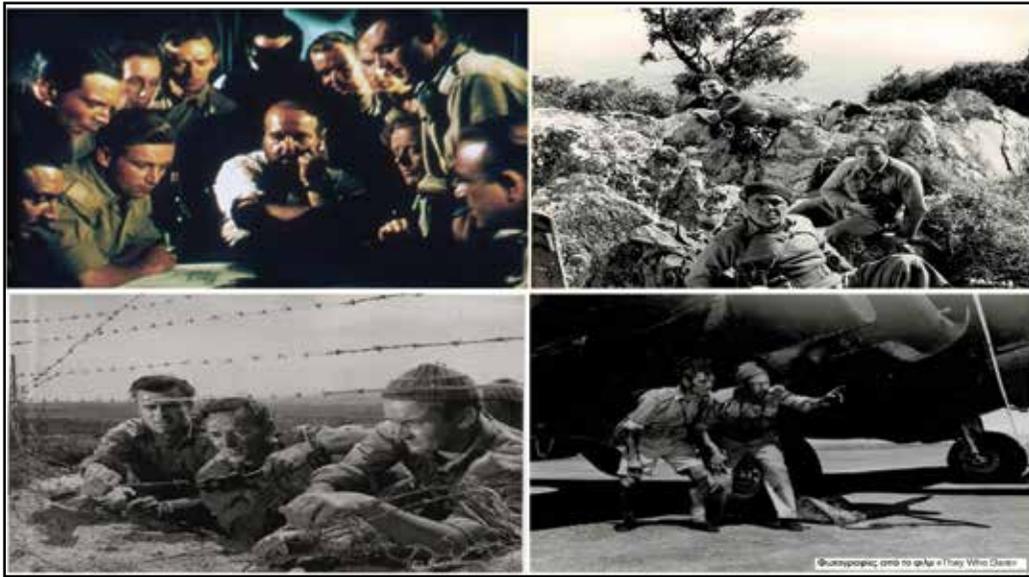
Μετά λοιπόν από κοπιαστική πεζοπορία 5 ημερών, βρέθηκαν στη περιοχή του αεροδρομίου όπου έφτασαν με ασφάλεια και χωρίς να εντοπιστούν τη νύχτα 11/12 Σεπτεμβρίου.

Έλαβαν θέσεις σε στρατηγικό σημείο και από εκεί παρακολουθούσαν συνεχώς μέχρι το βράδυ της επομένης μέρας που ήταν η καθορισμένη μέρα για την επίθεση, το αεροδρόμιο με το τηλεσκόπιο και τα κιάλια τους.

Διαπίστωσαν πως τα σημαντικότερα αεροσκάφη ήταν διεσπαρμένα, καλά προστατευμένα και φυλάσσονταν από σκοπούς. Επίσης, περιοδικά ελέγχονταν από μετακινούμενες περιπόλους ασφαλείας. Τα μικρότερης «στρατηγικής αξίας» αεροσκάφη δεν είχαν μόνιμους σκοπούς, αλλά ελεγχόταν περιοδικά από περιπόλους. Το αεροδρόμιο ήταν περιφραγμένο, αλλά ο συρμάτινος του φράκτες ήταν ημιτελής.

Το βράδυ εκείνο, υπήρχαν στο αεροδρόμιο 698 άνδρες της αεροπορίας, 122 στρατιώτες και 15 караμπινιέροι. Το αεροδρόμιο φυλασσόταν από 35 σκοπούς και από 18 μετακινούμενες περιπόλους. Επίσης, υπήρχε σε ετοιμότητα ένα άγημα ασφαλείας σε θαλάμους μέσα στο αεροδρόμιο και άλλο ένα σε δωμάτιο δίπλα στην πυριτιδαποθήκη, που ήταν έξω από το στρατόπεδο.

Η ομάδα, την 12η Σεπτεμβρίου μόλις νύκτωσε, κινήθηκε προς το αεροδρόμιο και αφού τοποθέτησε κοντά σε μια αποθήκη πυρομαχικών μια βόμβα αντιπερισπασμού, διείσδυσε από τη νοτιοανατολική πλευρά μέσα από ένα χαντάκι που συνδεόταν με το ρέμα των Μαριτσών. Μετά κινήθηκε με προσοχή προς τα αεροπλάνα για να τοποθετήσει τα εκρηκτικά. Δυσκολεύτηκαν και καθυστέρησαν πολύ να βάλουν αρκετά από τα εκρηκτικά λόγω των οχυρωματικών έργων που υπήρχαν και λόγω των εν κινήσει περιπόλων που είχαν, ενώ δεν έβαλαν καθόλου εκρηκτικά σε αρκετούς στόχους, επειδή αρκετά αεροπλάνα ήταν σε υπόγειες ή περικλειστές εγκαταστάσεις.

Αρχικά, τοποθέτησαν εκρηκτικά σε τρία τρι-κινητήρια βομβαρδιστικά αεροπλάνα SM 84 ή CANT Z 1007 (έμοιαζαν μεταξύ τους) και επειδή δεν μπόρεσαν να προχωρήσουν στις θέσεις των άλλων αεροπλάνων λόγω των περιπόλων, εξήλθαν και υπονόμισαν κανονικά την αποθήκη πυρομαχικών που ήταν έξω από το αεροδρόμιο και αποχώρησαν.

Το αεροδρόμιο, βλέπετε, είχε ενημερωθεί εν τω μεταξύ για την καταδρομική ενέργεια στο άλλο και έτσι είχαν αυξήσει την επιτήρηση.

Γύρω στις 02:15 ακούστηκε η έκρηξη αντι-περισπασμού έξω από το αεροδρόμιο που προκάλεσε γενικό συναγερμό και μετά εξεράγησαν τα εκρηκτικά που κατέστρεψαν ένα αεροπλάνο Cant Z 1007 και προκάλεσαν ζημιά σ'ένα άλλο.

Αμέσως μετά ανέβηκαν προσεκτικά στην κορυφή ενός λόφου για να εκτιμήσουν το αποτέλεσμα με το ξημέρωμα. Μόλις νύκτωσε χωρίστηκαν σε 2 ομάδες και κατηφόρισαν με προσοχή για να μεταβούν στο προσυμφωνημένο σημείο ανασυγκρότησης ώστε όλοι μαζί μετά να πάνε στη σπηλιά της παραλίας. Όμως, λίγα χιλιόμετρα μετά το χωριό Ψίνθος, στην περιοχή της Αρχίπολης εντοπίστηκαν και συνελήφθησαν ο Λοχαγός Άλλοττ με τον στρατιώτη Κυρμιχάλη. Οι υπόλοιποι τρεις συνέχισαν με προσοχή τον δρόμο της επιστροφής.

Η ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ Β' ΟΜΑΔΑΣ (Στόχος το αεροδρόμιο Γαδουρά στη Κάλαθο)

Η ομάδα Β' με τον Υπολοχαγό Σάδερλαντ ξεκίνησε τη νύχτα 7/8 Σεπτεμβρίου στις 21:00 και ερεύνησε στην κοιλάδα για να εντοπίσει μια πηγή ή πηγάδι και να εφοδιαστεί με πόσιμο νερό. Δυστυχώς όμως όλα τα πηγάδια που συνάντησε ήταν ξεροπήγαδα. Γύρω στις 03:00 βρήκαν ένα πηγάδι με λίγο νερό και εφοδιάστηκαν. Μετά διέσχισαν τον δρόμο στη γέφυρα Μαλώνα και κατευθύνθηκαν σε ένα ύψωμα, όπου έλαβαν θέσεις στην όχθη του ξεροπέταμου Μάκαρη, έχοντας τους δασόφυτους λόφους προς τα δυτικά.

8/9 Σεπτεμβρίου (5η νύχτα)

Το σχέδιο προέβλεπε να κινηθούν στους πρόποδες των λόφων και να κατευθυνθούν προς τον Κάλαθο κινούμενοι προσεκτικά κάθε βράδυ και παρατηρώντας την ημέρα τις αμυντικές θέσεις και τις κινήσεις των περιπόλων. Είχαν πολύ χρόνο στη διάθεσή τους αλλά έπρεπε να είναι πολύ προσεκτικοί για να μην εντοπιστούν. Νωρίς το απόγευμα, γιατί μετά τις 10, απαγορευόταν η κυκλοφορία, η ομάδα ανεφοδιασμού πήγε στη βρύση του χωριού Μαλώνα και προμηθεύτηκε πόσιμο νερό. Στη συνέχεια, κατευθύνθηκαν προς τον επόμενο σταθμό που ήταν

δυτικά του χωριού Μάσαρη, στην κοίτη του ξεροπέταμου Σκουντουλιάρη. Το μέρος αυτό ήταν στεγνό και καλά προφυλαγμένο από τους ανέμους και το κρύο. Εκεί θα έμεναν το υπόλοιπο βράδυ και την επόμενη μέρα. Μέχρι αργά το απόγευμα παρακολουθούσαν με το τηλεσκόπιο και τα κιάλια τις κινήσεις και τα αμυντικά έργα στην κοιλάδα μεταξύ του χωριού Μάσαρη και του κάστρου Φερακλού.

09/10 Σεπτεμβρίου (6η νύχτα)

Μόλις νύκτωσε, η ομάδα ξεκίνησε. Κατηφόρισε τον λόφο και κατευθύνθηκε προς το χωριό Μάσαρη όπου περίμενε τον οδηγό Σάββα με τους πεζοναύτες Ντάγκαν και Χάρρις, που είχαν πάει από το απόγευμα να ανεφοδιαστούν με νερό από τη βρύση του χωριού Μαλώνα. Δεν μπορούσαν να πάνε αργότερα επειδή υπήρχε απαγόρευση κυκλοφορίας μετά τις 22:00. Μόλις επέστρεψαν, κινήθηκαν όλοι μαζί προς τον Κάλαθο. Στις 23:30 έφτασαν σε ένα πλάτωμα όπου υπήρχε το μοναστήρι της Παναγίας Τρυφενιάτισσας Μεσσαρών, το οποίο είχε στη βόρεια του πλευρά ένα πηγάδι. Ανηφορίζοντας τον λόφο συνάντησαν ένα άλλο ξεροπέταμο, ρέμα Γαδουρά, που απείχε περίπου 4 χιλιόμετρα από το αεροδρόμιο και που η βόρεια πλευρά της κοίτης του, προσέφερε μια εξαιρετική θέση για παρατήρηση του αεροδρομίου. Απλώθηκαν λοιπόν εκεί, ξεκουράστηκαν παρά το δυνατό κρύο και όλη την επόμενη ημέρα παρατηρούσαν τις κινήσεις των σκοπών και τις θέσεις των αεροσκαφών.

10/11 Σεπτεμβρίου (7η νύχτα)

Επειδή το κρύο ήταν πράγματι τσουχτερό, φύσαγε δυνατός βοριάς, η ομάδα έπρεπε πριν νυχτώσει να ψάξει να βρει ένα άλλο, πιο υπήνεμο μέρος για να ξεκουραστούν. Ανηφόρησαν στην πλαγιά και 800 μέτρα πιο πέρα, στη βόρεια κοίτη του ρέματος Γαδουρά, είδαν μια στάνη που είχε καλή θέα της εισόδου του αεροδρομίου. Από εκεί θα πήγαιναν πριν ξημερώσει στο τελευταίο σημείο παρατηρήσεως του αεροδρομίου στόχος. Η ομάδα ανεφοδιασμού με νερό πήγε, προμηθεύτηκε νερό και επέστρεψε τα μεσάνυχτα. Μετά προσπάθησαν να κοιμηθούν, όμως το κρύο τους ταλαιπώρησε. Γύρω στις

5 το πρωί, ξεκίνησαν για να πάνε στο τελευταίο σημείο παρατηρήσεως, που ήταν ένα καλά προστατευμένο μέρος σε απόσταση μικρότερη των 2 χιλιομέτρων από το αεροδρόμιο, όπου έμειναν όλη την υπόλοιπη μέρα.

11/12 Σεπτεμβρίου (8η νύχτα)

Επειδή οι ανάγκες των ανδρών σε εφόδια και νερό ήταν επιτακτικές και επειδή η περιοχή δεν ήταν όπως τη θυμόταν ο οδηγός Νίκος Σάββας, αποφάσισαν αυτός μόνο να πάει στο χωριό Μαλώνα στο σπίτι του φίλου του Παύλου Μουστακέλλη, για να πάρει πληροφορίες και για να του ζητήσει να τους φέρει αυτός νερό και τρόφιμα, για να μην πηγαίνουν αυτοί στο χωριό και εντοπιστούν από κάποια Ιταλική περιπόλο.

Μόλις σκοτεινίασε, ο Σάββας ξεκίνησε και επέστρεψε γύρω στις 11 τη νύχτα μαζί με δυο φίλους του, τον Παύλο που ήταν βοσκός και τον αδελφό του Αντώνη που ήταν αγροφύλακας και γνώριζαν και οι δύο πολύ καλά την περιοχή. Ήξεραν καλύτερα από κάθε άλλο τα ναρκοπέδια και τις αφύλακτες διαβάσεις και έτσι αυτοί θα καθοδηγούσαν την ομάδα με ασφάλεια στο αεροδρόμιο. Μαζί τους έφεραν αρκετά τρόφιμα (ψωμί, τυρί, ελιές και φρούτα). Συζήτησαν για πολύ ώρα με τον Σημαιοφόρο Καλαμβοκίδη και τον ενημέρωσαν σχετικά με τα μονοπάτια, τα ναρκοπέδια που υπήρχαν, τα πυροβολεία, τα παρατηρητήρια και τις συνθήκες των Ιταλών. Στη συνέχεια, ο Καλαμβοκίδης ενημέρωσε τους υπόλοιπους και αφού ευχαρίστησαν όλοι μαζί τα αδέρφια Μουστακέλλη, τα παρακάλεσαν να αποχωρήσουν και να βρουν ένα κατάλληλο μέρος στους πρόποδες του όρους Προφήτης Ηλίας, κοντά στο σημείο ανασυγκρότησης, για να κρυφτούν και να περιμένουν να ανεφοδιάσουν αλλά και να βοηθήσουν, όλη την ομάδα (Α και Β) μετά την αποστολή της. Μόλις οι χωρικοί έφυγαν, η ομάδα έπεσε να ξεκουραστεί.

Όλη την επόμενη μέρα 12 Σεπτεμβρίου, παρατηρούσαν με το τηλεσκόπιο και τα κιάλια, τις κινήσεις των σκοπών και τις θέσεις των αεροσκαφών. Διαπίστωσαν λοιπόν πως τα αεροπλάνα ήταν καλά προστατευμένα και καλά κρυμμένα στις θέσεις διασποράς, κατέγραψαν τα πολυβολεία, τις σκοπιές, τους προβολείς και τα μονοπάτια. Αρκετά αεροπλάνα ήταν σταθμευμένα

κατά μήκος του διαδρόμου στη Βορειοανατολική πλευρά και συνεπώς ήταν ευκολοπρόσιτα από την κοίτη του ξεροπόταμου Γαδουρά και σε όλη την πλευρά του αεροδρομίου προς τη θάλασσα, υπήρχε ένα εμφανές και ψηλό συρματόπλεγμα.

Σε μια πλευρά είδαν σε πολύ κοντινές αποστάσεις μεταξύ τους και πολύ καλά φρουρούμενα, τρία Ξινητήρια βομβαρδιστικά SM 84, πέντε μονοκινητήρια μαχητικά Macchi C.202 και έξι μαχητικά διπλάνα Fiat CR 42.

Πολλά αεροπλάνα ήταν σταθμευμένα μέσα στα ελαιόδεντρα που ήταν βορειοδυτικά ενώ πάνω από 15 βομβαρδιστικά SM 84 ήταν μέσα στον χώρο του αεροδρομίου προς την κατεύθυνση του χωριού Κάλαθος. Αυτά ήταν σε αραιές αποστάσεις μεταξύ τους αλλά πολύ καλύτερα προστατευμένα από τα άλλα. Είχαν χωμάτινα αναχώματα, τοίχους από μπετόν και φυλάκια με πολυβολεία.

Οι φράκτες του αεροδρομίου προς τη θάλασσα ήταν πλήρεις, αλλά προς το εσωτερικό στη ΒΑ πλευρά, είχαν ανοίγματα. Είχαν ανοίξει διόδους για να διέρχονται τα αεροπλάνα που ήταν σε θέσεις διασποράς. Το μέτρο αυτό βέβαια ήταν καλό σε περίπτωση βομβαρδισμού του αεροδρομίου, αλλά ήταν και ολέθριο σε περίπτωση δολιοφθοράς. Οι δίοδοι αυτοί ήταν ανοιχτοί και δεν είχαν κλειστεί ούτε καν με αγκαθωτό συρματόπλεγμα. Τέλος, διαπίστωσαν πως στο αεροδρόμιο γινόταν έργα διεύρυνσης του διαδρόμου.

Μετά την ανασκόπηση, καταστρώθηκε ένα **νέο σχέδιο δράσης**. Η Β ομάδα αποφασίστηκε να χωριστεί σε δυο υποομάδες και να κάνει μια ταυτόχρονη νυχτερινή επίθεση από δυο διαφορετικά σημεία. Όλοι θα διείσδυαν από τη βόρεια πλευρά. Μετά η **B-1 υποομάδα** με τον Υπολοχαγό Σάδερλαντ και τον πεζοναύτη Ντάγκαν θα κατευθυνόταν στη βορειοδυτική πλευρά που

δεν είχε πολλές σκοπιές και θα κινείτο προς το χωριό Κάλαθος για να αναλάβει τα αεροπλάνα που ήταν στο διάδρομο και αυτά που ήταν στα καταφύγια. Η άλλη, η **B-2 υποομάδα** με τον Επίκουρο Σημαιοφόρο Καλαμβοκίδη, τον Λοχία πεζοναυτών Moss και τον πεζοναύτη Χάρρις, θα διείσδυαν από τον ξεροπόταμο, θα έκοβαν το συρματόπλεγμα και θα κατευθυνόταν προς τη βορειοανατολική πλευρά, προς τη θάλασσα, για να τοποθετήσουν τα εκρηκτικά στα αεροσκάφη που βρίσκονταν εκεί. Μετά θα κινούταν με κατεύθυνση βορειοδυτική και θα πήγαιναν στο σημείο συνάντησης.

Ο στρατιώτης Σάββας θα έπαιρνε τα υλικά που δεν θα χρειαζόταν στη φάση αυτή και θα πήγαινε στο σημείο συνάντησης, στους πρόποδες του όρους Αρχαγγέλου, να τους περιμένει.

Η ομάδα Β-2, του Καλαμβοκίδη, είχε περισσότερα άτομα γιατί είχε να υπονομεύσει

περισσότερα αεροπλάνα ενώ η άλλη είχε λιγότερα αεροπλάνα που ήταν σε μεγαλύτερες αποστάσεις μεταξύ τους και προς το κέντρο του αεροδρομίου. Θα έπρεπε λοιπόν η ομάδα να μην είναι πολυάριθμη, για να έχουν μικρότερες πιθανότητες εντοπισμού και θα έπρεπε επίσης να κινηθούν γρηγορότερα. Στη συνέχεια, προετοίμασαν τις εκρηκτικές γομώσεις (βόμβες) και η ομάδα του Καλαμβοκίδη παρέλαβε 22 ενώ η άλλη 15 γομώσεις. Άδειασαν τα σακιδιά τους και τοποθέτησαν τα εκρηκτικά με τους μηχανισμούς τους, ενώ όλα τα περισσότερα εφόδια που είχαν, δόθηκαν στον Σάββα για να τα μεταφέρει στο προκαθορισθέν σημείο συνάντησης. Κράτησαν μόνο μια μερίδα σοκολάτας που αποτελούσε την ατομική μερίδα επιχειρήσεων (emergency Ration) και ένα δοχείο νερό. Ότι τώρα δεν μπορούσε να μεταφέρει ο Σάββας, έσκαψαν ένα λάκκο και το έκρυψαν μέσα.

12/13 Σεπτεμβρίου (9η νύχτα)

Οι επιδρομείς λοιπόν, παρά την ξαφνική μπόρα και την καταρακτώδη βροχή, ξεκίνησαν για την αποστολή τους στις 20:15 και πήγαν σε ένα σημείο περίπου 250 μέτρα από τον κύριο δρόμο όπου έμειναν μισή ώρα παρατηρώντας την περιοχή. Η νύχτα ήταν πολύ σκοτεινή αλλά σύντομα διαπίστωσαν πως τα βομβαρδιστικά αεροπλάνα (SM 79 και SM 82) που αντιπροσώπευαν την μεγαλύτερη απειλή για τον Βρετανικό στόλο, ήταν πολύ καλά προστατευμένα, φυλάσσονταν καλά και είχαν ένα πυκνό δίκτυο πολυβολείων γύρω τους.

Το αεροδρόμιο ήταν περιφραγμένο με τριπλή σειρά συρματοπλεγμάτων που φωτιζόταν ανά διαστήματα από προβολείς και είχε ισχυρότατη αντιαεροπορική και παράκτια άμυνα. Επιπλέον, προστατεύονταν από ναρκοπέδιο ξηράς σε έναν διάδρομο κατά μήκος της παραλίας. Η ύπαρξη του ναρκοπέδιου αυτού, ήταν άγνωστη στη διοίκηση και ευτυχώς δεν παρατηρήθηκε κανένα ατύχημα, όταν το διέσχισαν κάθετα.

Στις 22:55 διέσχισαν τον δρόμο, μπήκαν στο ρέμα του ξεροπόταμου και στις 23:15 εισήλθαν στο αεροδρόμιο. Οι δυσκολίες κατά τη διέλευση από το τριπλό συρματόπλεγμα αντιμετωπίστηκαν επιτυχώς αν και δυο φορές βρέθηκαν υπό τα φώτα των προβολέων. Τη δεύτερη φορά τα φώτα έμειναν για πολύ χρόνο πάνω τους αλλά λόγω απολύτου ακινησίας, δεν έγιναν ορατοί. Μόλις έσβησε το φως, οι άνδρες κινήθηκαν πάλι με μεγάλη προσοχή και αφού ευχήθηκαν επιτυχία στην αποστολή τους, χωρίστηκαν οι δρόμοι τους. Ο Καλαμβοκίδης με τον Χάρρις και Moss κινήθηκαν νοτιοανατολικά και ο Σάδερλαντ με τον Ντάγκαν νοτιοδυτικά.

Η δράση της Β1 υποομάδας

Ο Σάδερλαντ με τον Ντάγκαν πλησίασαν την βορειοδυτική γωνία του αεροδρομίου και στις 23:45 έφτασαν στο πρώτο στόχο τους, ένα βομβαρδιστικό SM 84. Το αεροπλάνο φυλασσόταν πολύ καλά, αλλά ο σκοπός λίγο πριν από τα μεσάνυχτα απομακρύνθηκε από τη θέση που ήταν και πήγε πιο πέρα που νόμισε πως άκουσε κάτι. Οι δολιοφθορείς πλησίασαν τότε και έβαλαν τις γομώσεις τους σε αυτό, όπως επίσης και σε άλλα δύο ίδιου τύπου που ήταν

πιο πέρα. Στις 00:20, διέσχισαν μια τάφρο με συρματόπλεγμα και ακολούθησαν τον δρόμο που περνούσε ανάμεσα από κτίρια και κατέληγε στην πίστα του αεροδρομίου. Ήταν ο μοναδικός δρόμος που οδηγούσε κατευθείαν στα άλλα σταθμευμένα αεροπλάνα. Μόλις εντόπισαν τον στόχο τους και ετοιμαζόταν να προσεγγίσουν αντιλήφθηκαν μια κινητή περίπτωση που ερχόταν καταπάνω τους. Οπισθοχώρησαν αλλά ένας σκοπός έτρεξε προς αυτούς και κοιτάζοντας ένα φωτισμένο κτίριο προς τα δεξιά μας, φώναξε «Chi va la?», που σημαίνει «Τις Εί;». Οπισθοχώρησαν λοιπόν από την ίδια τάφρο με το συρματόπλεγμα που μπήκαν και βγήκαν. Ταυτόχρονα είδαν κινήσεις αρκετών ανδρών που ερευνοούσαν την περιοχή που ήταν πριν. Ευτυχώς έψαξαν μόνο μέσα στο στρατόπεδο και δεν βγήκαν απέξω. Έτσι δεν τους βρήκαν.»

Οι άνδρες έψαξαν να βρουν άλλους στόχους κοντά τους και τότε είδαν μια αποθήκη πυρομαχικών βορειοδυτικά του αεροδρομίου, την οποία υπονόμισαν. Επειδή δεν βρήκαν άλλα αεροπλάνα κοντά τους, ξαναμπήκαν στο αεροδρόμιο και πλησίασαν τα προηγουμένως υπονομευμένα από αυτούς 3 βομβαρδιστικά και τοποθέτησαν σε αυτά όλα τα υπόλοιπα εκρηκτικά που είχαν, ώστε να εξασφαλίσουν την ολοσχερή καταστροφή τους. Τέλος ξεβίδωσαν τα καπάκια των δεξαμενών καυσίμων των αεροσκαφών και έχυσαν καύσιμο στην πίστα.

Εν τω μεταξύ η ώρα ήταν 01:20 οπότε κινήθηκαν αθόρυβα να συναντήσουν την ομάδα του Καλαμβοκίδη. Πήγαν στο σημείο από όπου μπήκαν, αλλά δεν βρήκαν κανένα. Στις 02:00 κινήθηκαν προς το πρώτο σημείο συνάντησης. Γύρω στις 02:10 ακούστηκε η έκρηξη της βόμβας αντιπερισπασμού και μετά από 15 λεπτά ακούστηκε η έκρηξη της πρώτης βόμβας της

άλλης ομάδας ακολουθούμενη από διαδοχικές εκρήξεις. Ο ουρανός άστραψε και μια γιγαντιαία φλεγόμενη μπάλα υψώθηκε.

Η δράση της B-2 υποομάδας

Μόλις διέσχισαν λίγα μέτρα, βρέθηκαν μπροστά σε μια περιοχή που είχε σημαντικό αριθμό 3κινητήριων βομβαρδιστικών Carroni Ca.320, CANT Z.1007s και μαχητικών Macchi C.202 και CR 42, που προστατεύονταν από κωμάτινους όγκους και που φυλασσόταν από μετακινούμενους συνεχώς σκοπούς. Πριν φτάσουν στα αεροπλάνα συνάντησαν ένα χαντάκι, πιθανώς αντιαεροπορικό όρυγμα, στο οποίο τοποθέτησε τον λοχία Moss με το οπλοπολυβόλο του, προκειμένου να καλύψει την υποχώρησή τους αν παρίστατο ανάγκη. Αφού συμφώνησαν ένα σφύριγμα για την αναγνώρισή τους, ο Καλαμβοκίδης με τον πεζοναύτη Χάρρις κινήθηκαν για αναγνώριση του χώρου. Η νύχτα ήταν πολύ σκοτεινή, δεν υπήρχαν αρκετά φώτα και κατά διαστήματα έβρεχε.

Προχώρησαν αργά και με μεγάλη προσοχή γιατί το έδαφος είχε χαμηλή βλάστηση και ξερόχορτα, παρά τη βροχή έκαναν θόρυβο. Αρκετές φορές οι άνδρες έγιναν αντιληπτοί από σκοπούς που τους φώναζαν. αλλά επειδή δεν πήραν απάντηση δεν έδωσαν την πρόβλεψη σημασία.

Οι άνδρες αφού αναγνώρισαν ακούοντας τον χώρο, πλησίασαν τα τρία πρώτα βομβαρδιστικά αεροπλάνα CANT Z.1007 και τοποθέτησαν τις γομώσεις ρυθμίζοντας να εκραγούν μετά από δυο ώρες. Ακολουθώντας επέστρεψαν να πάρουν μαζί τους τον Λοχία Moss για να συνεχίσουν το έργο αλλά δεν τον βρήκαν στη θέση του. Πιθανώς αυτός στο άκουσμα κάποιου σκοπού μετακινήθηκε και δεν μπορούσε να

βρει τον δρόμο του. Έψαξαν και σφύριζαν το σύνθημα επί περίπου 10 λεπτά αλλά δεν κατάφεραν να τον συναντήσουν. Η έλλειψη αυτή του υπαξιωματικού ήταν σημαντική γιατί η ομάδα θα στερείτο τις 7 γομώσεις που αυτός είχε.

Οι δύο άνδρες συνέχισαν και τοποθέτησαν 5 εκρηκτικές γομώσεις σε τέσσερα CANT Z.1007 και ένα Διώξεως Βομβαρδισμού G 50, με την ίδια ρύθμιση. Στο επόμενο όμως, το 9ο αεροπλάνο που ήταν ένα καταδιωχτικό διπτέρυγο CR 42 και όταν ο Καλαμβοκίδης ήταν πάνω στο φτερό του, τον αντιλήφθηκε ένας Ιταλός σκοπός που είχε πάει ακριβώς από κάτω για να προφυλαχτεί από την βροχή. Ο σκοπός του φώναξε και ρώτησε «ποιος είναι εκεί;» (Chi va la?) αλλά ο Καλαμβοκίδης σε άπταιστα Ιταλικά τον επέληξε γιατί δεν ήταν στη θέση του, κατέβηκε από το φτερό και τον πλησίασε. Ο σκοπός με το όπλο του εναναρτήσε τον πλησίασε και τότε ο Καλαμβοκίδης έβαλε στο στομάχι του το περιστρόφο του και του είπε: *Αν αρθρώσεις λέξη χάθηκες!* Ο σκοπός άρχισε να τρέμει, τα γόνατά του λύγισαν και έμεινε με ανοικτό το στόμα αλλά δεν άρθωσε λέξη. Ενώ ετοιμαζόταν να τον χτυπήσει άκουε από μακριά να πλησιάζει η φρουρά που αντικαθιστούσε τους σκοπούς. Πύρισε τότε στον σκοπό και του ψιθύρισε στο αυτί ότι, αν φώναζε ή ανέφερε το παραμικρό, θα έπεφτε νεκρός από τα πυρά των δεκάδων κομάντος που ήταν στο αεροδρόμιο. Αμέσως μετά ο Καλαμβοκίδης με τον Χάρρις απομακρύνθηκαν με γοργά και ανάλαφρα βήματα. Ο σκοπός βλέποντας τους καμουφλαρισμένους, φοβήθηκε υπερβολικά και δεν φώναξε.

Ο φρουρός συνήλθε μετά από 15 λεπτά και έτρεξε στη σκηνή του υπολοχαγού Onofri που ήταν ο διοικητής της διμοιρίας. Αυτός σήμανε συναγερμό και ενημέρωσε τον υπολοχαγό Nacca για την κινητοποίηση της ομάδας αντιμετώπισης αλεξιπτωτιστών.

Ο στρατιώτης αυτός ήταν ο Falone Camillo, της 1ης Διμοιρίας, 7^{ου} Λόχου, του 9^{ου} Συντάγματος της Μεραρχίας Πεζικού Ρεγκίνα και ήταν από τους νέους που μόλις είχαν τελειώσει την βασική τους εκπαίδευση. Τού είχε δε ανατεθεί η φύλαξη 10 αεροσκαφών σε ακτίνα 150 μέτρων και δεν τον είχαν εφοδιάσει με κάποιο φακό. Σύμφωνα με όσα ο ίδιος κατέθεσε κατά την προανάκριση, «γύρω στις 24:00 άκουσε ένα

θόρυβο να προέρχεται από ένα αεροσκάφος και πήγε για αναγνώριση. Είδε ένα μικρό σκυλάκι και απέδωσε τον θόρυβο σ' αυτό. Έβαλε το όπλο του στον ώμο, αλλά ξαφνικά είδε δύο άνδρες με στολή ερήμου να τον πλησιάζουν με ταχύτητα και τα όπλα προτεταμένα λέγοντας του στα ιταλικά, «σκάσε ή σε καθαρίζουμε». Ο στρατιώτης ισχυρίστηκε ότι πάγωσε, έχασε τις αισθήσεις του και δεν πρόλαβε να πυροβολήσει στον αέρα με το όπλο του, που ήταν γεμάτο. Μόλις συνήλθε, έτρεξε στη σκηνή του διμοιρήτη του και του ανέφερε το συμβάν, αλλά ήταν αργά. Οι σαμποτέρ ήταν άφαντοι. Αμέσως δόθηκε γενικός συναγερμός και κλήθηκε το τμήμα «άμεσης αντίδρασης εναντίον αλεξιπτωτιστών». Νόμισαν πως οι κομάντος είχαν έλθει από τον αέρα.

Οι δύο σαμποτέρ υποχωρώντας, συνέχισαν την αποστολή τους και τοποθέτησαν τρεις ακόμη γομώσεις σε δύο αεροπλάνα Διώξεως Βομβαρδισμού G 50 και σε ένα καταδιωχτικό CR 42. Τέλος έβαλαν τις τελευταίες γομώσεις που έμεναν σε μια παρακείμενη υπαίθρια αποθήκη καυσίμων αεροσκαφών. Εκεί, όταν ο Καλαμβοκίδης ρύθμιζε την τελευταία εκρηκτική γόμωση, λόγω βλάβης του ρυθμιστού του έπεσε ο επικρουστήρας και έμεναν 30 μόνο δευτερόλεπτα μέχρι την έκρηξη του. Ο Καλαμβοκίδης τον πέταξε κάτω και μαζί με τον πεζοναύτη Χάρρις έφυγαν τρέχοντας από την περιοχή. Η ώρα ήταν 01:10.

Μόλις εξεργάγη ο πυροκροτητής ακούστηκαν φωνές και είδαν στρατιώτες να τρέχουν εδώ και εκεί στο αεροδρόμιο αλλά δεν σημάνθηκε συναγερμός. Επειδή δεν είχαν άλλες βόμβες πέρασαν πάλι τα συρματοπλέγματα και κατευθύνθηκαν προς το πρώτο σημείο συνάντησης που ήταν ένα εκκλησάκι.

Γύρω στις 02:10 άρχισαν να εκρήγνυνται οι πρώτες τους βόμβες και να αναφλέγονται τα αεροπλάνα. Κάθε πέντε λεπτά και μια καινούργια έκρηξη. Έμειναν καμιά ώρα εκεί και επειδή δεν εμφανίστηκε κανένας, αποφάσισαν να συνεχίσουν προς το επόμενο σημείο συνάντησης που ήταν 12 χιλιόμετρα μακριά.

Στο αεροδρόμιο, με τις πρώτες εκρήξεις σημάνθηκε συναγερμός και άναψαν όλα τα φώτα του αεροδρομίου. Οι προβολείς έρευνας σάρωναν τον ουρανό και τα αντιαεροπορικά πυροβόλα έριχναν στον αέρα. Μετά από δέκα λεπτά οι προβολείς χαμήλωσαν στον ορίζοντα και έρευνούσαν την επιφάνεια της θάλασσας ενώ τα πυροβόλα έβαλαν τώρα στον ορίζοντα. Αμέσως ενημερώθηκαν τηλεφωνικά τα υπόλοιπα

αεροδρόμια που ήλθαν σε κατάσταση συναγερμού. Οι φωτιές παρά την έντονη βροχόπτωση και την προσπάθεια των πυροσβεστικών οχημάτων, έκαιγαν ακατάπαυστα.

Εκτός των 12 καταστραφέντων αεροπλάνων στο αεροδρόμιο Γαδουρά στον Κάλαθο, 9 κατά τους Ιταλούς, και των βαρελιών βενζίνης υπήρχαν και πολλές άλλες πυρκαγιές και εκρήξεις. Φαίνεται πως η φωτιά μεταδόθηκε και σε αρκετές αποθήκες πυρομαχικών και σε πυρομαχικά των πυροβολείων. Όλη η περιοχή φωτιζόταν από τις φωτιές των εκρήξεων σαν να ήταν μέρα.

Η μετά την ενέργεια απομάκρυνση και διαφυγή των καταδρομέων

Οι Ιταλοί μετά τον εντοπισμό των επιδρομέων στο Α/Δ Γαδουρά στη Κάλαθο, και τις ανατινάξεις των αεροπλάνων, σήμαναν συναγερμό και σχημάτισαν πολλές περιπόλους που χτένιζαν πιθανή προς πιθανή όλο το νησί. Ταυτόχρονα

γινόταν στη θαλάσσια περιοχή, έρευνα από πλωτά περιπολικά και τορπιλοβόλα με ανθυποβρυχιακές δυνατότητες.

13 Σεπτεμβρίου

Ο Καλαμβοκίδης με τον Χάρρις, έμειναν στο πρώτο σημείο συνάντησης, στο εκκλησάκι, μέχρι τις 3 το πρωί και επειδή δεν εμφανίστηκε κανένας αποφάσισαν να συνεχίσουν προς το επόμενο σημείο συνάντησης που ήταν στις πλαγιές του όρους Αρχάγγελος, 12 χιλιόμετρα μακριά. Ενώ απομακρυνόταν άκουγαν σε όλη τη διαδρομή σαλπίσματα, σφυρίγματα, φωνές ανθρώπων και γαυγίσματα σκύλων και κάθε τόσο άλλαζαν κατεύθυνση. Επειδή σε όλη την περιοχή υπήρχαν οι ομάδες έρευνας και υπήρχαν και αρκετά οχυρωματικά έργα όπως τάφοι, σύρματα, αντιαρματικά εμπόδια και πολυβολεία, αναγκάστηκαν να ακολουθήσουν τον δημόσιο δρόμο που θεωρήθηκε ασφαλέστερος. Με το ξημέρωμα βρήκαν μια σπηλιά όπου έμειναν κρυμμένοι όλη τη μέρα της 13^{ης} Σεπτεμβρίου.

Ο Σάδερλαντ με τον Ντάγκαν έφτασαν στις 03:30 στο πρώτο σημείο συνάντησης χωρίς να συναντήσουν κανένα ούτε καθ' οδό, ούτε εκεί. Οι συναγωνιστές τους δεν ήταν εκεί, γιατί είχαν φύγει πριν από μισή ώρα. Περίπου στις 03:50, άκουσαν από την πλευρά των λόφων βορειοδυτικά, δυο ριπές πολυβόλου και μετά πυρά υποπολυβόλου. Επειδή είδαν και φώτα φακών εκεί, υπέθεσαν πως οι σύντροφοι τους είχαν έλθει σε επαφή με τον εχθρό. Περίμεναν μέχρι τις 04:30 και μετά κατευθύνθηκαν προς το επόμενο σημείο συνάντησης στη σπηλιά στις πλαγιές του όρους Αρχάγγελος. Καθοδόν είδαν 12 - 15 φωτιές να καίνε και πολλές μικρο-εκρήξεις να ακούγονται συνέχεια. Οι φωτιές ήταν πολύ κοντά μεταξύ τους και έτσι δεν ήταν δυνατόν να μετρηθούν.

Οι άνδρες, επειδή ήταν 2 μέρες νηστικοί, το μόνο που σκεφτόταν ήταν να πάνε στη σπηλιά που ήταν ο Τσούκας και να χορτάσουν με τα τρόφιμα που είχαν αφήσει εκεί. Ευτυχώς πρόλαβαν και έφτασαν στη σπηλιά πριν ξημερώσει για τα καλά. Στη σπηλιά βρήκαν τον στρατιώτη Σάββα, μόνο του χωρίς τους φίλους του από το χωριό, που είχαν αποχωρήσει. Εκεί έμειναν

κρυμμένοι όλη τη μέρα της 13^{ης} Σεπτεμβρίου και παρακολουθούσαν τα αποτελέσματα της δουλειάς τους. Είδαν αρκετά κατεστραμμένα αεροπλάνα που δεν μπόρεσαν να τα μετρήσουν, επειδή ήταν κοντά το ένα με το άλλο και επίσης είδαν αρκετούς στρατιώτες να καθαρίζουν τις πίστες από τα συντρίμια.

Νύχτα 13/14 Σεπτεμβρίου (10η νύχτα)

Μόλις νύχτωσε, ο Σάδερλαντ με τον Ντάγκαν και τον Σάββα αναχώρησαν και ανηφόρισαν στη πλαγιά προκειμένου να πάνε στο σημείο ανασυγκρότησης που ήταν ο λοχαγός Τσούκας. Εκεί ήλπιζαν να συναντούσαν και την ομάδα του αεροδρομίου Μαριτσών.

Όλο το βράδυ άλλαζαν συνέχεια μονοπάτια γιατί η πορεία τους διακοπτόταν από τα φώτα των προβολέων που ερευνούσαν από την ακτή και τον δημόσιο δρόμο, τις πλαγιές. Ο φόβος που ένοιωθαν τους καθυστερούσε πολύ. Ιδίως ο Σάββας με κάθε θόρυβο ή φως που έβλεπε έτρεχε να καλυφτεί. Αυτός ήταν και ο λόγος που ο Σάδερλαντ με Ντάγκαν αναγκάστηκαν να προχωρήσουν και να τον αφήσουν πίσω. Οι δυο τους έφτασαν στο σημείο ανασυγκρότησης, όπου συνάντησαν τον Λοχαγό Τσούκα που τους οδήγησε στην κρυψώνα που είχε βάλει τα εφόδιά τους. Έφαγαν και μετά συζήτησαν τα αποτελέσματα. Δεκατρία με δεκαπέντε αεροσκάφη αντιτάχτηκαν.

Παρόλο που το κρησφύγετο του Τσούκα δεν ήταν σε καλή θέση, γιατί ήταν χαμηλά και απέναντι από το εκκλησάκι του Αγίου Γεωργίου, βόρεια της Ιταλικής αψιδωτής γέφυρας, αποφάσισαν να μείνουν εκεί για μια ακόμη νύχτα.

Μέχρι το επόμενο βράδυ δεν είχε εμφανιστεί κανένας άλλος και έτσι αποφάσισαν να ξεκινήσουν με προσοχή την πεζοπορία στους πρόποδες των λόφων, με νότια-νοτιοανατολική κατεύθυνση. Έπρεπε να πάνε στο τελευταίο σημείο συνάντησης, που ήταν η σπηλιά. Μόλις ξημέρωσε βρήκαν ένα μέρος με πολλά και μεγάλα βράχια όπου κρύφτηκαν και παρέμειναν κρυμμένοι όλη τη μέρα της 14^{ης} Σεπτεμβρίου.

Η άλλη υποομάδα B-2 με τον Καλαμβοκίδη και Χάρρις, επίσης μετακινήθηκαν από εκεί που ήταν και πήγαν στο επόμενο σημείο συ-

νάντησης που ήταν η σπηλιά της πλαγιάς του όρους Αρχάγγελος. Έφτασαν εκεί καθυστερημένα αφού ο Σάδερλαντ με τους άλλους δύο, είχε φύγει την προηγούμενη νύχτα. Όμως, εκεί βρήκαν το Λοχία Moss, ο οποίος, μόλις είδε τον Καλαμβοκίδη, του δικαιολογήθηκε αναφέροντας, πως όταν τον πλησίασε μια περίπολος, απομακρύνθηκε για να κρυφτεί. Όταν πέρασε ο κίνδυνος προσπάθησε να επιστρέψει στη θέση του αλλά χάθηκε. Επειδή όμως αντιλήφθηκε αρκετές περιπόλους να κινούνται, κατέστρεψε τις γομώσεις που είχε και αποχώρησε.

Ο Καλαμβοκίδης, με τον Χάρρις και Moss έμειναν εκεί όλη τη νύχτα καθώς και τις επόμενες 2 μέρες (15 και 16 Σεπτεμβρίου). Κάθε βράδυ ο Καλαμβοκίδης έστελνε τους άνδρες του στο πηγάδι που ήταν στους πρόποδες του λόφου, με την ελπίδα να πάρουν νερά, αλλά δυστυχώς το πηγάδι φρουρείτο καλώς από μία Ιταλική διμοιρία.

Νύχτα 14/15 Σεπτεμβρίου (11η νύχτα)

Ο Σάδερλαντ με τον Ντάγκαν και τον Τσούκα μόλις νύχτωσε ξεκίνησαν για το τελευταίο σκέλος της διαδρομής τους. Η πεζοπορία ήταν εύκολη αλλά η αγωνία όλων μεγάλη. Κατηφόρισαν και προσπάθησαν να διαπεράσουν τον συμμάτινο φράκτη με τους άσπρους στύλους του κάστρου Φερακλού, βόρεια του χωριού Χαράκι και να μπουν στη θάλασσα από εκεί. Μόλις όμως πέρασαν, διαπίστωσαν πως η περιοχή ήταν υπονομευμένη και ακολουθώντας τα βήματά τους προς τα πίσω, σώθηκαν. Μετά κατευθύνθηκαν από ένα μονοπάτι προς τη κατεύθυνση του χωριού Μαλώνες. Καθοδόν προμηθεύτηκαν νερό από ένα αγρόκτημα κοντά στον δημόσιο δρόμο και συνέχισαν. Στο σημείο αυτό ξεπατώθηκε το παπούτσι του Ντάγκαν και αυτό δυσκόλεψε το περπάτημά του.

Γύρω στα μεσάνυχτα, οι Ιταλοί είδαν από μακριά τους σαμποτέρ της ομάδας του Άλλοτι (τα 3 άτομα που είχαν διαφύγει) και αντάλλαξαν πυρά. Μέσα όμως στη βροχή και τη σκοτεινιά, οι επιδρομείς κατάφεραν να ξεγλιστρήσουν. Ζήτησαν ενισχύσεις και χτένιζαν την περιοχή. Ο δεκανέας Μακένζι, στρατιώτης Μπλέικ και πεζοναύτης Μπάρροου, αντιλαμβανόμενοι

τις περιπόλους κρύβονταν συνεχώς πίσω από βράχια, πέτρες και θάμνους στις πλαγιές του βουνού προφήτη Ηλία. Δεν στάθηκαν όμως τυχεροί για πολύ. Μερικές ώρες αργότερα εντοπίστηκαν στην Κλεισούρα του Κούμελου και συνελήφθησαν.

Νωρίς το απόγευμα, γύρω στις 15:00 ο Σάδερλαντ, Ντάγκαν και Τσούκας, είδαν ένα απόσπασμα περίπου 30 ανδρών να έρχεται από το χωριό Μάσαρη και να κατευθύνεται προς αυτούς. Τελικά ήταν 24 στρατιώτες σε σχηματισμό μαζί με 5 πολίτες, που ερευνούσαν την περιοχή σχολαστικά. Προφανώς οι πολίτες ήταν οι άνδρες της ομάδας του Άλλοτι που είχαν συλληφθεί αιχμάλωτοι. Όταν το άγημα πλησίασε τους τρεις άνδρες στα 800 μέτρα, χωρίστηκε σε δυο ομάδες και η μία κατευθύνθηκε αριστερά προς την ακτή που έπρεπε να πάνε και η άλλη πήγαινε καταπάνω τους. Στάθηκαν πάλι τυχεροί αφού ο πλησιέστερος στρατιώτης πέρασε μόλις δέκα μέτρα από κάτω τους και δεν τους είδε.

Σκυφτοί ο Σάδερλαντ, Ντάγκαν και Τσούκας, ανηφόρισαν προς το όρος Προφήτης Ηλίας και βρέθηκαν σε ένα πλάτωμα πάνω από βράχους. Εκεί κρύφτηκαν σε μια εσοχή, όμως η θέση τους αυτή δεν ήταν καλή, γιατί δεν παρείχε κάλυψη και στους τρεις. Έπρεπε λοιπόν να ανηφορίσουν σε μια στάνη που έβλεπαν να υπάρχει πιο ψηλά. Ο Τσούκας λόγω της φυσικής του κατάστασης δεν ήθελε να συνεχίσει και προτίμησε να μείνει στη σχισμή του βράχου

Ο Σάδερλαντ με Ντάγκαν, ανέβηκαν και κρύφτηκαν πίσω από ένα ψηλό μαντρότοιχο που ήταν απέναντι από τη στάνη. Ξαφνικά αντιλήφθηκαν ένα άλλο απόσπασμα που τους πλησίαζε από την κατεύθυνση του Αρχάγγελου. Μόνη λύση ήταν να ξαπλώσουν και να γίνουν ένα με το έδαφος. Τα αποσπάσματα, που κάθε ένα είχε έναν πολίτη σαν οδηγό, δεν ανέβηκαν τόσο ψηλά, αλλά έμειναν και ερευνούσαν σχολαστικά τα χαμηλά. Ο Σάδερλαντ με τον Ντάγκαν στάθηκαν για άλλη μια φορά τυχεροί αφού ο πιο ψηλά Ιταλός στρατιώτης, πέρασε 15 μέτρα δίπλα τους και δεν τους είδε. Είχαν ευτυχώς ξαπλώσει σε ένα σκιερό μέρος.

Οι υπόλοιποι άνδρες της B-2 υποομάδας, ο Καλαμβοκίδης, Χάρρις και Moss, παρέμειναν κρυμμένοι στη σπηλιά.

Νύχτα 15/16 Σεπτεμβρίου (12η νύχτα)

Το βράδυ 15/16 Σεπτεμβρίου, ο Σάδερλαντ με τον Ντάγκαν, όπως και οι άλλοι άνδρες της B-2 υποομάδας, παρέμειναν κρυμμένοι και παρατηρούσαν την περιοχή. Έπρεπε το βράδυ να μείνουν εκεί, ώστε αν εμφανιστεί κάποιος συναγωνιστής να τον αποτρέψουν να πάει στην ακτή που ήταν πολλοί Ιταλοί. Επίσης, ήθελαν να πάνε πάση θυσία στη σπηλιά, για να πάρουν τα σωσίβια τους και τον προβολέα, αν ήταν ακόμη εκεί. Η νύχτα, αλλά και η επόμενη μέρα 16 Σεπτεμβρίου, ήταν πολύ δύσκολες γιατί δεν είχαν ούτε φαγητό, ούτε νερό.

16/17 Σεπτεμβρίου (13η νύχτα)

Τη 16η Σεπτεμβρίου, το απόγευμα, γύρω στις 17:30 εμφανίστηκε ένα τορπιλοβόλο (MTB) που ήλθε από τη Λίνδο και ερευνούσε με μικρή ταχύτητα την ακτή μέχρι το ακρωτήριο Αρχάγγελος. Στη συνέχεια, το σκάφος ανέστρεψε, πλησίασε την ακτή που είχαμε αποβιβαστεί και αποβίβασε μια ομάδα στρατιωτών. Ήταν ένα άγημα έρευνας που εκτέλεσε σχολαστική έρευνα της ακτογραμμής και μετά κατευθύνθηκε προς τη βραχώδη περιοχή. Σε λιγότερο από μια ώρα, το περιπολικό σκάφος αναχώρησε και κατευθύνθηκε στη Λίνδο, ρυμουλκώντας τα σκάφη μας (κανό και 3 φουσκωτά).

Προφανώς κάποιος από τους αιχμαλώτους της Α ομάδας, είχε λυγίσει και είχε ανοίξει το στόμα του.

Οι περίπολοι συνέχισαν να ερευνούν την ακτογραμμή μέχρι που νύχτωσε, οπότε η μια ομάδα απομακρύνθηκε προς τον Κάλαθο και η άλλη προς τον Αρχάγγελο.

Το βράδυ, γύρω στις 20:00, ο Σάδερλαντ με τον Ντάγκαν κατέβηκαν από τον λόφο και πήγαν σε μια στάνη και από τη γούρνα που υπήρχε, γέμισαν τα παγούρια τους. Όταν γύρισαν στο πλάτωμα κάτω από το οποίο είχαν αφήσει τον Τσοούκα, δεν τον βρήκαν εκεί αλλά δε βρήκαν ούτε τα σακίδια τους που τα φύλαγε. Ξεκίνησαν τότε και πήγαν προσεκτικά στη σπηλιά που είχαν τα εφόδιά τους και άφησαν ένα σημείωμα που το έδεσαν σε ένα φακό σημάνσεως. Το σημείωμα έγραφε «*πήραν τις βάρκες, θα στείλουμε σήμα από την ακτή και θα κολυμπήσουμε*». Μετά βρήκαν και πήραν 3 σωσίβια και ένα φακό σήμανσης και αποχώρησαν. Ευτυχώς δεν τα είχαν βρει οι Ιταλοί γιατί τα είχαν κρύψει καλά σε άλλο μέρος πιο μέσα.

Μόλις βγήκαν από τη σπηλιά είδαν φώτα φακών και φωνές από την περιοχή που είχαν αφήσει τον Λοχαγό Τσοούκα. Κατευθύνθηκαν προσεκτικά προς εκεί για να δουν τι θα συμβεί. Μόλις προσέγγισαν, είδαν μια πολυάριθμη ομάδα να έχει αναπτυχθεί από το πλάτωμα μέχρι τους απότομους βράχους στην ακτή και να ερευνά σχολαστικά. Η ομάδα αυτή ήταν σε θέση να καλύψει όλη την περιοχή και να εντοπίσει όποιον προσέγγιζε από την κατεύθυνση του Αρχάγγελου. Ο Σάδερλαντ έμαξε τριγύρω και βρήκε έναν χώρο κάτω από έναν βράχο, που μόλις χωρούσε και τους δυο τους. Μπήκαν μέσα και παρέμειναν ακίνητοι. Εκεί, πέρασαν την υπόλοιπη νύχτα και την επόμενη μέρα.

Ο Καλαμβοκίδης με τον Χάρρις και Moss, μετακινήθηκαν προς τη σπηλιά που είχαν αποθηκεύσει τα εφόδια και τις βάρκες, όπου έφτασαν στις 03:00. Εκεί, βρήκαν το σημείωμα που είχε αφήσει ο Σάδερλαντ. Επειδή όμως δεν είχαν νέα από την ομάδα του Άλλοττ, αποφάσισαν να μείνουν εκεί περιμένοντας μέχρι να ξημερώσει.

Το μεσημέρι, ο Σάδερλαντ με τον Ντάγκαν, είδαν περίπου 40 άνδρες να κάθονται 300 μέτρα πιο πέρα από αυτούς, να μιλούν δυνατά, να σηκώνονται και να ετοιμάζονται να μετακινηθούν. Αυτοί κάποια στιγμή χωρίστηκαν σε 2 ομάδες και η μια κατευθύνθηκε προς τον Αρχάγγελο, ενώ η άλλη κατευθύνθηκε προς την περιοχή τους. Μια άλλη τρίτη ομάδα, εμφανίστηκε από την κατεύθυνση του Κάλαθου και όλες οι ομάδες χτένιζαν την περιοχή. Ευτυχώς, δεν τους

είδαν, αν και ένας στρατιώτης κάθισε σε έναν βράχο κοντά τους για 5 ολόκληρα λεπτά.

Γύρω στο μεσημέρι, περί τις 13:30, ακούστηκαν πυροβολισμοί κοντά στη σπηλιά που είχαν αφήσει το σημείωμα και μετά δυνατές φωνές στα Ιταλικά. Ο Λοχαγός Τσοούκας είχε εντοπιστεί και αιχμαλωτιστεί.

Αργότερα στις 14:05 φάνηκε μια διμοιρία οπλισμένη με πολυβόλα και με 2 επικεφαλής Αξιωματικούς. Βάδιζε σε σχηματισμό με κατεύθυνση προς τον Κάλαθο. Μετά από λίγο, όλες οι ομάδες έρευνας, κατευθύνθηκαν προς τη σπηλιά και την περικύκλωσαν. Είχαν εντοπίσει τον Καλαμβοκίδη με τον Χάρρις και Moss. Όταν σουρούπωσε, γύρω στις 18:00, ο Καλαμβοκίδης, Χάρρις και Moss, βγήκαν από τη σπηλιά. Μόλις εξήλθαν δέχτηκαν πολυβολισμό από την παραλία και ξαναμπήκαν μέσα. Κατευθυνθήκαν προς μια άλλη δεύτερη έξοδο που η σπηλιά είχε προς το βουνό αλλά και από εκεί δέχτηκαν νέα πυρά και τότε παρατήρησαν πως είχαν περικυκλωθεί από περίπου 150 στρατιώτες που ήταν όλοι εφοδιασμένοι με αυτόματα όπλα.

Μετά από 20 λεπτά ένας Ιταλός τους φώναξε να παραδοθούν διαφορετικά θα τους ανατίναζαν με χειροβομβίδες. Ο Καλαμβοκίδης επειδή η διάσπαση του κλοιού ήταν αδύνατη, επειδή το σκότος θα ερχόταν σε 2 ώρες και επειδή ο σκοπός της αποστολής είχε επιτευχθεί και κάθε παραπέρα αιματοχυσία θα ήταν ανώφελη, αποφάσισε να παραδοθούν.

Βγήκε από τη σπηλιά άοπλος και παραδόθηκε στον Ιταλό Αξιωματικό. Μετά κάλεσε τους υπόλοιπους δύο άνδρες του να εξέλθουν. Οι Ιταλοί αφού ερεύνησαν το σπήλαιο μην τυχόν και υπήρχαν και άλλοι, τους έβαλαν στη σειρά και όλοι μαζί κατευθυνθήκαν προς τον δημόσιο δρόμο. Εκεί τους φόρτωσαν σε φορτηγά και τους πήγαν στο Ιταλικό στρατηγείο, Campo Ciaro.

Για τα γεγονότα αυτά, ο επικεφαλής της περιπόλου, Υπολοχαγός Roggi του 9^{ου} Συντάγματος Πεζικού, αναφέρει στο σήμα του: Στις 13:45 της 17^{ης} Σεπτεμβρίου, περίπολος αποτελούμενη από 10-15 άτομα συνέλαβε στη θέση Κλεισούρα του Κούμελλου ένα Ανθυπολοχαγό, 2 πεζοναύτες και ένα στρατιώτη με Αγγλική στολή που αναγνωρίστηκε ότι ήταν ο καταζητούμενος Νικόλαος Σάββας. Έφεραν πιστόλια, χειροβομβίδες,

χάρτη της Καλάθου, 130 Ιταλικές και 10 Τούρκικες λίρες.» Ο αναφερόμενος Ανθυπολοχαγός ήταν ο Σημαιοφόρος Καλαμβοκίδης, οι πεζοναύτες ήταν ο Χάρρις και Moss και ο στρατιώτης ο Σάββας. Για τον Λοχαγό Τσοούκα δεν ανέφερε τίποτε γιατί αυτός συνελήφθη από άλλη περίπολο.

Νύχτα 17/18 (14η νύχτα)

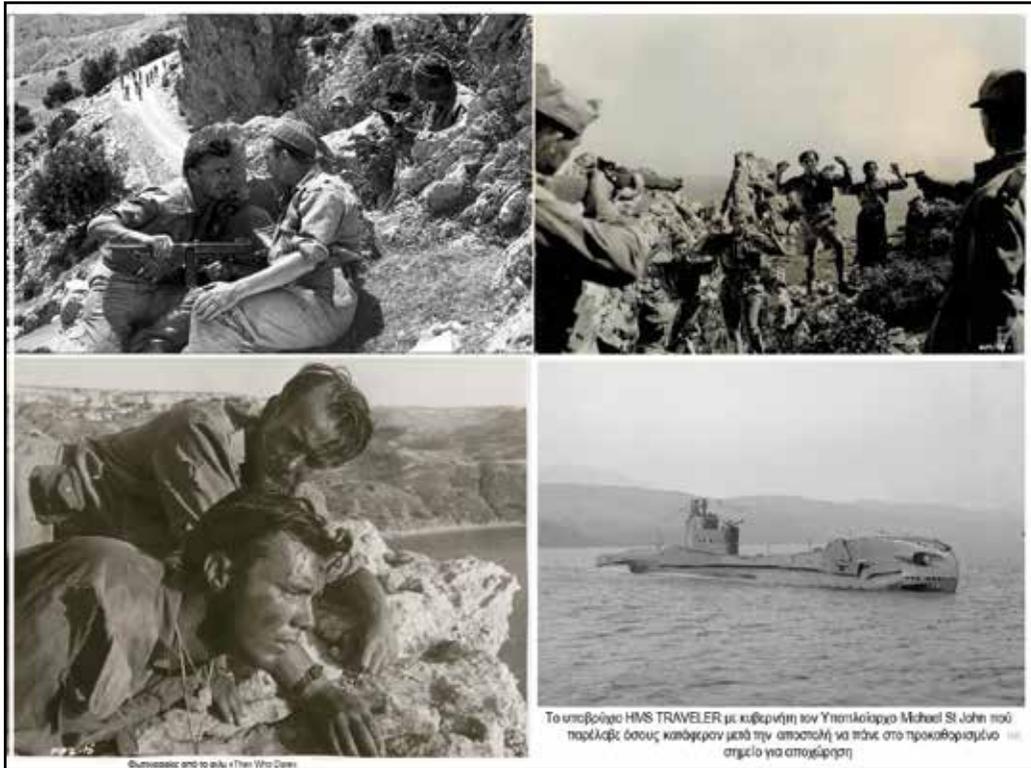
Μόλις σκοτεινίασε, γύρω στις 20:00, ο Σάδερλαντ με τον Ντάγκαν βγήκαν ξεκούραστοι από το κρησφύγετό τους και πήγαν στη γούρνα της στάνης για να ξεδιψάσουν και να πάρουν νερό. Μετά κατηφόρισαν προς την ακτή όπου δεν διαπίστωσαν καμιά δραστηριότητα. Ο Ντάγκαν κατευθύνθηκε βόρεια, προς τον Αρχάγγελο και ο Σάδερλαντ ερευνούσε την περιοχή που είχαν αποβιβαστεί όταν ήλθαν, μήπως και συναντήσουν κάποιο συναγωνιστή τους. Μετά από μιάμιση ώρα επέτρεψε χωρίς να έχει συναντήσει κανένα. Καμιά εχθρική δραστηριότητα δεν υπήρχε στην ξηρά και στην παραλία. Οι Ιταλοί αφού συνέλαβαν τους 4 άνδρες και δεν βρήκαν κανένα άλλο στη σπηλιά, αποχώρησαν.

Όλοι λοιπόν οι επιδρομείς συνελήφθησαν, εκτός του Σάδερλαντ και του πεζοναύτη Ντάγκαν που κατάφεραν να γλυτώσουν και να φτάσουν στην παραλία.

Στη θάλασσα, υπήρχε ένα περιπολικό που περιπολούσε από την Λίνδο μέχρι Αφάντου. Από νωρίς το βράδυ και όποτε το περιπολικό δεν ήταν στην εγγύς περιοχή, εξέπεμπαν κάθε δέκα λεπτά το φωτεινό σήμα με το συνθηματικό γράμμα «K» (-.-) προς τη θάλασσα.

Το υποβρύχιο παραλαβής και απομάκρυνσης της ομάδας

Το Υ/Β «ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗΣ» με το οποίο μετέβησαν, παρουσίασε στην περιπολία του μερικές βλάβες, με κυριότερη τη βλάβη του ασυρμάτου. Πριν όμως παρουσιαστεί, είχε προλάβει να ενημερώσει και έτσι η διοίκηση υποβρυχίων Μεσογείου, διέταξε ένα άλλο υποβρύχιο, το HMS Traveler, που περιπολούσε από την 30η Αυγούστου ανοικτά της βορειοαφρικανικής ακτής και βρισκόταν στην περιοχή του Τομπρούκ, να πλεύσει στην περιοχή του Αρχάγγελου της Ρόδου, για να παραλάβει τους επιδρομείς και να τους επιστρέψει στη Βηρυτό.

Το υποβρύχιο HMS TRAVELER με κυβερνήτη τον Υποπλοίαρχο Michael St John που παράλληλα έσπευσε καθόλην μετ' την αποστολή να πάει στο προκαθορισμένο σημείο για αποβίβαση.

Το υποβρύχιο «ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗΣ» επέστρεψε στις 15 Σεπτεμβρίου στη βάση του, ενώ το Βρετανικό HMS Traveler, έφτασε στην προκαθορισμένη θέση τη νύχτα της 17ης Σεπτεμβρίου, ψάχνοντας να εντοπίσει τις βάρκες με τους κομάντος για να τους περισυλλέξει.

Η απομάκρυνση και η σωτηρία

Το βράδυ της 17 Σεπτεμβρίου γύρω στις 22:00 οι δυο κομάντος στάθηκαν τυχεροί γιατί είδαν αμυδρά την απάντηση του υποβρυχίου που ήταν το γράμμα «Υ» (-.-) ακολουθούμενο από τη φράση «πλησιάζετε».

Το Traveler όταν αντιλήφθηκε πως δύο μόνο κομάντος κολυμπούσαν για να το πλησιάσουν, αναπόδισε και με την πρύμνη του προσέγγισε την ακτή στις 600-1000 υάρδες, ώστε να διευκολύνει την προσπάθειά τους και ταυτόχρονα να είναι σε άμεση ετοιμότητα αποχώρησης χωρίς καθυστερήσεις λόγω στροφής του. Ήταν μια ενέργεια ριψοκίνδυνη αλλά απαραίτητη.

Μετά από μιάμιση ώρα οι κομάντος, εξαντλημένοι από το κρύο και την κούραση, κατάφεραν

να φτάσουν το Traveler και μόλις αυτό τους παρέλαβε, καταδύθηκε και απομακρύνθηκε. Το να επιβιβαστούν στο υποβρύχιο ήταν δύσκολο γιατί δεν είχαν τη δύναμη να αναρριχηθούν στα σχοινιά που τους έριξαν αλλά με πολύ κόπο και τη βοήθεια του πληρώματος ανέβηκαν και κάθισαν στα οριζόντια πρωραία πηδάλια. Ήταν μισοπεθαμένοι. Μόλις τους ανέβασαν πάνω στο κατάστρωμα και μπήκαν μέσα, ήχησε το σήμα της ταχείας κατάδυσης. Ίσα που πρόλαβε να καταδυθεί, γιατί το Ιταλικό περιπολικό είχε ήδη εντοπίσει το υποβρύχιο και κατευθυνόταν προς αυτό. Ως γνωστό τα περιπολικά σκάφη MAS έφεραν φορητά υδρόφωνα, είχαν 2 τορπίλες και 6 Βόμβες βυθού.

Από τον πρόλογο του βιβλίου, «**he who dares**» που ο διασωθείς David Sutherland έγραψε πολλά χρόνια μετά, μεταφέρω την περιγραφή του: «*Είναι νύχτα. Απόλυτη γαλήνη. Δυο άντρες αθόρυβα μπαίνουν στην θάλασσα και κολυμπούν προς το υποβρύχιο. Πεινασμένοι, εξασθλιωμένοι, αδυνατισμένοι. Χωρίς τροφή και νερό τρεις μέρες. Αισθάνονται την έναρ-*

ξη του πυρετού. Είναι οι δυο επιζώντες μιας ομάδας επιδρομών δώδεκα ατόμων που έχει καταστρέψει 15 Ιταλικά αεροπλάνα που επιτίθενται σε πλοία και βομβαρδίζουν στρατιωτικούς στόχους στην Αίγυπτο. Μετά από 45 λεπτά κολύμπι το υποβρύχιο τους εντοπίζει. Ο πρώτος ανεβαίνει μόνος στην πρωραία επιφάνεια, ο άλλος πιάνει σχοινί που του πετούν από το κατάστρωμα. Γρήγορα οδηγούνται στο εσωτερικό του υποβρυχίου που καταδύεται άμεσα. Το υποβρύχιο «τραντάζεται» ολόκληρο από βόμβες βυθού που ρίχνει Ιταλικό ανθυποβρυχιακό σκάφος. Χωρίς να πάθει ζημιά, βάζει πλώρη για Βηρυτό. Ο ένας κολυμβητής είναι ένας Υπολοχαγός, ο άλλος πεζοναύτης του βασιλικού ναυτικού. Και οι δυο είναι 21 ετών.

Ρόδος, 22:00, 17 Σεπτεμβρίου 1942»

Μόλις το υποβρύχιο κατέπλευσε στη Βηρυτό, οι γενναίοι σαμποτέρ μεταφέρθηκαν στο νοσοκομείο για περίθαλψη και μετά ανέλαβαν πάλι ενεργό δράση.

Ένα απρόβλεπτο και απρόσμενο συμβάν

Στις 11 Σεπτεμβρίου, δυο ψαράδες που ψάρευαν κάτω από τη σπηλιά, ο Κώστας Ιακωβίδης με τον Βασίλη Ζησιμόπουλο, κατά τύχη εντόπισαν τα πλωτά στη σπηλιά με τα οποία βγήκαν οι καταδρομείς και από περιέργεια τα επεξεργάζονταν. Βρήκαν και ένα από τα κιβώτια με τα εφόδια που επειδή όλες οι ετικέτες ήταν στα αγγλικά, πήραν δυο κονσέρβες για να τις δείξουν στον φίλο τους Μιλτιάδη Παπαγεωργίου από τον Μαλώνα, που ήξερε αγγλικά για να τους πει τι είναι. Αυτός, αμέσως κατάλαβε τι συνέβαινε και τους είπε ότι κάποια συμμαχική επιχείρηση θα γινόταν στο νησί και τους όρκισε σε ένα εικόνισμα της Παναγίας, να μην αποκαλύψουν σε κανένα την ανακάλυψή τους. Επειδή και ο Παπαγεωργίου ήταν περίεργος και πατριώτης, πήγε την άλλη μέρα με το γαϊδουράκι του προς την περιοχή της παραλίας στην Αγία Αγάθη. Κοντά στον Άη Γιώργη, στα Λακκώματα, συνάντησε έναν εύσωμο άνδρα με σορτσάκια που δεν του έμοιαζε ούτε Έλληνας, ούτε Ιταλός. Τον χαιρέτησε στα αγγλικά και αυτός του απάντησε στα Ελληνικά. Μετά από λίγο του ανέφερε πως δυο ψαράδες εντόπισαν τα πλωτά και

τα εφόδια στην σπηλιά και γι' αυτό ήλθε εκεί για να δει τι έγινε και αν μπορούσε να βοηθήσει. Επίσης, του ανέφερε για την εξεμύθεια που ζήτησε από τους χωριανούς του. Τότε, αφού ο «ξένος» τον εμπιστεύτηκε του αποκάλυψε πως ήταν ο λοχαγός Τσοούκας και αφού τους ζήτησε να μην αποκαλύψουν τίποτε για τη συνάντησή τους για να μην μαθευτεί στους Ιταλούς, αποχωρίστηκαν.

Ο Παπαγεωργίου κράτησε το στόμα του κλειστό. Όμως οι ψαράδες δεν άντεξαν τον πειρασμό και μετά τις ανατινάξεις των αεροσκαφών ξαναπήγαν στη σπηλιά για να πάρουν αρκετές από τις γευστικότητες εκείνες κονσέρβες. Οι γείτονες που είδαν τα παιδιά τους να τρώνε λιχουδιές, σημειώτεον πως τα τρόφιμα δινόταν με δελτίο και πως οι μερίδες των σαμποτέρ περιείχαν αρκετή σοκολάτα, άρχισαν συζητήσεις και πειράγματα και έτσι το γεγονός έφτασε στα αυτιά των Ιταλών. Οι ψαράδες συνελήφθησαν, ομολόγησαν το συμβάν και καταδικάστηκαν για «πολιτική πτοπάθεια. Επίσης ο κ. Παπαγεωργίου συνελήφθη και αυτός και κατηγορήθηκε για «παροχή βοήθειας στον εχθρό», όμως, επειδή δεν μπόρεσε να στηριχτεί η κατηγορία αυτή τον απήλλαξαν αλλά του καταλόγισαν μια άλλη.

Όλοι τους βέβαιοι και οι τρεις χωρικοί, ήταν αφανείς ήρωες της επιχείρησης αυτής αφού μέχρι τη μέρα που έγιναν οι ανατινάξεις, δεν είχαν αναφέρει σε κανένα τίποτα για τα συμβάντα αυτά. Βεβαίως, απρόβλεπτοι παράγοντες, όπως αυτοί, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τη σχεδίαση και να υπάρχουν οδηγίες αντιμετώπισής τους.

Ο απολογισμός της ενέργειας από τους Ιταλούς

Οι δολιοφθορές διείσδυσαν σε δυο πολύ καλά φυλασσόμενα αεροδρόμια και πέρασαν σε απόσταση 100 μέτρων από τις σκηνές του προσωπικού, εντοπίστηκαν από φρουρούς, ήλθαν αντιμέτωποι με σκοπούς και τελικά διέφυγαν ζωντανόι.

Από τις αναφορές δράσεως των επικεφαλής των ομάδων, συμπεραίνεται ότι καταστράφηκαν συνολικά δεκαπέντε αεροπλάνα και υπέστησαν σοβαρές ζημιές άλλα δέκα. Όμως, τα επίσημα Ιταλικά αρχεία, ίσως για να μην δημιουργήσουν

Ο Λοχαγός Τσούκας (Captain Tsoukas) κατάφερε να αποδράσει από τις φυλακές στην Ιταλία και κατάφερε να φτάσει στις 26 Μαρτίου 1944 στο Γιβραλτάρ. Από εκεί μεταφέρθηκε την επόμενη μέρα αεροπορικά στο Λονδίνο και συνέχισε να υπηρετεί στον Βρετανικό στρατό. Μετά την απελευθέρωση της Ελλάδας από τους Γερμανούς τοποθετήθηκε τον Οκτώβριο του 1944, ως British Liaison Officer και δραστηριοποιήθηκε στην Βόρειο Ελλάδα συνδράμοντας τον Ελληνικό Στρατό. Ο Τσούκας πέθανε στο Λονδίνο στις 22/10/1976

Οι υπόλοιποι 6 της ομάδας (Λοχαγός Άλλοιτ, Λοχίας Moss, Δεκανέας Μακέντζι, πεζοναύτες Χάρρις και Μπάρροου και στρατιώτης Μπλένκ), απελευθερώθηκαν μαζί με τους άλλους το 1944 και επέστρεψαν στην Αγγλία.

Από αυτούς ο Λοχίας Moss απεβίωσε τη 2α Αυγούστου 2013 στο Πλίμουθ, ο Δεκανέας Μακέντζι το 1970, ο πεζοναύτης Τζέιμς-Ρον Χάρρις την 31 Ιουλίου 1995 στο Warrington του Cheshire και ο στρατιώτης Μπλέικ το 2000.

Ο Υπολοχαγός Σάδερλαντ και ο πεζοναύτης Ντάγκαν, τιμήθηκαν με τον Στρατιωτικό Σταυρό και το

Στρατιωτικό Μετάλλιο αντίστοιχα, για τη συμμετοχή τους στην επιδρομή.

Ο υπολοχαγός Σάδερλαντ, με την αναδιοργάνωση των ειδικών δυνάμεων, ανέλαβε την 1η Απριλίου 1943, τη διοίκηση του αποσπάσματος "S" των SBS (μεγέθους Μοίρας - squadron) και μετακόμισαν σε μια νέα βάση στον κόλπο Άθλιτ (Athlit Bay) της Παλαιστίνης. Από εκεί στο πλαίσιο της προετοιμασίας της αποβάσεως των Συμμάχων στην Ιταλία, πήγε στην Κρήτη προκειμένου να καταστρέψει τα Γερμανικά βομβαρδιστικά που στάθμευαν εκεί και απειλούσαν όλη την Ανατολική Μεσόγειο. Για την αποστολή του αυτή τιμήθηκε με μετάλλιο εξαιρετών πράξεων.

Αρχές 1944, εκτέλεσε αποστολές σε εχθρικές εγκαταστάσεις στην Αλβανία και νησιά Αιγαίου, ενώ αργότερα βοήθησε τους αντάρτες στις μάχες τους κατά του αποχωρούντος Γερμανικού στρατού από την Ελλάδα, Αλβανία και Γιουγκοσλαβία. Επιστρέφοντας προήχθη και ανέλαβε τη διοίκηση του Special Boat Squadron (SBS) και συνέχισε την υποστήριξη των παρτιζάνων του Τίτο στη Δαλματία και την Ίστρια και των Ελληνικών Δυνάμεων.

Έλαβε μέρος σχεδόν σε όλες τις μάχες για την απελευθέρωση των Ελληνικών νησιών από τους Γερμανούς, συμπολέμησε με τους Ιερολοχίτες στα Δωδεκάνησα και θεωρήθηκε ο «απελευθερωτής του Καστελλόριζου». Για τις υπηρεσίες του αυτές τιμήθηκε με τον Ελληνικό Πολεμικό Σταυρό. Μετά την απελευθέρωση, ανέλαβε την εκπαίδευση των ΛΟΚ του Ελληνικού στρατού και μετά τοποθετήθηκε στην Βρετανική Στρατιωτική Αποστολή στην Ελλάδα ως Στρατιωτικός Σύμβουλος. Αποστρατεύτηκε το 1955 και εργάστηκε την υπηρεσία ασφαλείας MI5 μέχρι το 1974. Αγάπησε την Ελλάδα και μετά την αποστρατεία του την επισκέφτηκε αρκετές φορές.

Για την επιχείρηση αυτή στη Ρόδο, που του άφησε ανεξίτηλες αναμνήσεις, έγραψε ένα βιβλίο στο οποίο περιέγραψε λεπτομερώς όλα τα γεγονότα που εξιστορήσαμε μαζί με άλλες αναμνήσεις από την υπηρεσία του στις μονάδες SAS, SBS MI5 με τον τίτλο «He who dares».

Η συγκεκριμένη επιχείρηση ANGLO, μετά την κυκλοφορία του βιβλίου του τράβηξε την προσοχή του κινηματογράφου και αποτέλεσε το σενάριο της ταινίας «They Who Dare» (1954) με πρωταγωνιστές τον Dirk Bogarde και τον Harold Siddons.

Τα γυρίσματα της ταινίας έλαβαν χώρα στην Κύπρο, προβλήθηκε στους κινηματογράφους στην Ελλάδα το 1957 με τίτλο «Απόβαση στη Ρόδο», το 1978 προβλήθηκε από την ΕΡΤ και το 1990 από το MEGA.

Το 1998, ήλθε στη Ρόδο μαζί με Άγγλους κομάντος και πραγματοποίησαν μια αναπαράσταση της επιχείρησης στην παραλία της Αγίας Αγάθης.

Η εκδήλωση αυτή διοργανώθηκε από την στρατιωτική οργάνωση «Straitjacket» (συνταξιούχοι SAS και SBS) με την συνδρομή του Ελληνικού Στρατού. Ο Σάδερλαντ πέθανε στις 14 Μαρτίου 2006, σε ηλικία 85 ετών.

Το Μιλτιάδης Παπαγεωργίου συνελήφθη μαζί με τους ψαράδες και του απαγγέθηκαν οι κατηγορίες της «παροχής στρατιωτικής αρωγής στον εχθρό και κατασκοπεία». Ωστόσο, επειδή οι κατηγορίες δεν μπόρεσαν να αποδειχτούν τον απάλλαξαν, αλλά λόγω φρονημάτων τον είχαν υπό κράτηση. Έτσι, τον Μάρτιο του 1943, καταδικάστηκε σε φυλάκιση 4 ετών για «πολιτική ηττοπάθεια». Μεταφέρθηκε σε φυλακές στην Ακουιλία της Ιταλίας απ' όπου απελευθερώθηκε από άνδρες της 8ης Αμερικανικής Στρατιάς. Στη συνέχεια, μετέβη μαζί με άλλους κρατούμενους στο Μπάρι και από εκεί στην Αίγυπτο για να επιστρέψει στη Ρόδο στις 20 Νοεμβρίου του 1945.

Ο Μιλτιάδης Παπαγεωργίου

Ο Μιλτιάδης Παπαγεωργίου συνελήφθη μαζί με τους ψαράδες και του απαγγέθηκαν οι κατηγορίες της «παροχής στρατιωτικής αρωγής στον εχθρό και κατασκοπεία». Ωστόσο, επειδή οι κατηγορίες δεν μπόρεσαν να αποδειχτούν τον απάλλαξαν, αλλά λόγω φρονημάτων τον είχαν υπό κράτηση. Έτσι, τον Μάρτιο του 1943, καταδικάστηκε σε φυλάκιση 4 ετών για «πολιτική ηττοπάθεια». Μεταφέρθηκε σε φυλακές στην Ακουιλία της Ιταλίας απ' όπου απελευθερώθηκε από άνδρες της 8ης Αμερικανικής Στρατιάς. Στη συνέχεια, μετέβη μαζί με άλλους κρατούμενους στο Μπάρι και από εκεί στην Αίγυπτο για να επιστρέψει στη Ρόδο στις 20 Νοεμβρίου του 1945.

Οι αδελφοί Μουστακέλλη.

Από τα αδέρφια Αντώνη και Παύλο Μουστακέλλη, συνελήφθη μόνο ο Παύλος, ο οποίος έκανε παρέα με τον αγγλομαθή Μιλτιάδη Παπαγεωργίου, και γι' αυτόν τον λόγο θεωρήθηκε ύπο-

πος. Στις ανακρίσεις, του προσέφεραν ένα μεγάλο ποσόν για να αποκαλύψει ό,τι ήξερε, αλλά αυτός δεν υπέκυψε. Επειδή δεν βρέθηκαν ενοχοποιητικά στοιχεία γι' αυτόν, χαρακτηρίστηκε «πολιτικά επικίνδυνο υποκείμενο» και διατάχθηκε η εκτόπισή του. Τη 17η Μαρτίου 1943, μεταφέρθηκε μαζί με άλλους εκτοπισμένους με πλοίο στον Πειραιά και μετά με σιδηρόδρομο σε στρατόπεδο στην Ιταλία απ' όπου απελευθερώθηκε από τους συμμάχους. Στη συνέχεια, μετέβη μαζί με άλλους κρατούμενους στο Μπάρι και από εκεί στο Κάιρο όπου κατετάγη στο Πολεμικό Ναυτικό. Τοποθετήθηκε στο θωρακισμένο καταδρομικό «ΑΒΕΡΩΦ» και μετά το πέρας του πολέμου επέστρεψε στη Ρόδο, όπου έφτασε στις 6 Ιουλίου 1945.

Οι εργάτες του αεροδρομίου

Αρκετοί εργάτες στα έργα του αεροδρομίου συνελήφθησαν, ανακρίθηκαν και βασανίστηκαν αλλά αφού δεν ήξεραν τίποτα, δεν ομολόγησαν και τίποτα. Μόλις οι Ιταλοί συνέθεσαν την εικόνα της προσβολής, αυτοί οι μέχρι τότε «ύποπτοι», αφέθηκαν ελεύθεροι.

Το υποβρύχιο HMS Traveler (N 48) τελείωσε την 3η του πολεμική περιπολία και κατέπλευσε στη Βηρυτό στις 20 Σεπτεμβρίου 1942. Όμως, το νεότευκτο αυτό υποβρύχιο ήταν άτυχο, γιατί 2 μήνες μετά την επιχείρηση ANGLO, απέπλευσε από τη Μάλτα (28 Νοεμβρίου 1942) για περιπολία στον Κόλπο του Τάραντα όπου επρόκειτο να εκτελέσει επίθεση με ανθρωποτορπίλες (Operation Principal). Το υποβρύχιο όμως, δεν έκανε ποτέ αυτή την επίθεση, ούτε και επέστρεψε από την επιχείρηση. Αργότερα, στις 12 Δεκεμβρίου, ανακοινώθηκε πως πιθανότατα, γύρω στις 4 Δεκεμβρίου, προσέκρουσε σε μια ιταλική νάρκη και χάθηκε αΐτανδρο.

Οι Έλληνες της επιχείρησης ANGLO και η αναγνώριση της προσφοράς τους.

Σημαιοφόρος Γεώργιος Καλαμβοκίδης γεννήθηκε στις 7/11/1912 στην Αλεξάνδρεια από πατέρα Έλληνα και μητέρα Γαλλίδα.

Για τον Σημαιοφόρο Γεώργιο Καλαμβοκίδα βρήκαμε στα αρχεία της Υπηρεσίας Ιστορίας Ναυτικού και της Ελληνικής Ολυμπιακής Επιτροπής τα στοι-

των ναυτικών του προσόντων, αφού ήταν διακεκριμένος ιστιοπλόος, του απονεμήθηκε ο βαθμός του Επίκουρου Αρχικελευστή Αρμενιστή. Λόγω αναγκών εξειδικεύτηκε στο ναρκοπόλεμο και τοποθετήθηκε στη νέο ιδρυθείσα Ναυτική Διοίκηση Βορείου Ελλάδος στους Αγίους Σαράντα.

Η διαγωγή του Καλαμβοκίδη κατά την υπηρεσία του εκεί, ήταν αξιοθαύμαστη και υποδειγματική. Εργάστηκε με ζήλο για την διαμόρφωση της υπηρεσίας Ναρκοπολέμου και έδειξε υπέρμετρο θάρρος σε όλες τις επιχειρήσεις που έγιναν τότε.

Κατά την εκεί υπηρεσία του επέδειξε αξιοθαύμαστη δράση, τιμήθηκε με τον «Πολεμικό Σταυρό» και προτάθηκε για προαγωγή σε Σημαιοφόρο.

Μετά την κατάληψη της Ελλάδος, αν και έφεδρος, δεν πήγε πίσω στο σπίτι του όπως αρκετοί άλλοι, αλλά αποφάσισε να συνεχίσει τον πόλεμο. Προς τούτο μετέβη μαζί με τον πολύ στενό του φίλο, Σημαιοφόρο Σπυρομήλιο, στη Μέση Ανατολή.

Εκεί επειδή μιλούσε άπταιστα 5 γλώσσες, επιλέχτηκε να λάβει μέρος ως διερμηνέας στην «επιχείρηση ANGLO». Λόγω των ναυτικών του προσόντων γρήγορα εγκλιματίστηκε και τοποθετήθηκε στην Ειδική Ομάδα Λέμβων των Αγγλικών Ειδικών Δυνάμεων όπου διήλθε μια ταχύρρυθμη εκπαίδευση-ενημέρωση.

Για την επιτυχία του δράση κατά την επιχείρηση ANGLO ενώ ήταν αιχμάλωτος στις Ιταλικές φυλακές, προτάθηκε για παρασημοφόρηση, από τη Διοίκηση των Ειδικών Δυνάμεων SAS,

όπως φαίνεται παρακείμενο απόρρητο έγγραφο με ημερομηνία 10 Μαΐου 1943.

Δεν ξέρουμε αν του απονεμήθηκε το παράσημο αυτό, αλλά όταν το 1945 επέστρεψε στην Ελλάδα προήχθη, ίσως επ' ανδραγαθία σε Ανθυποπλοίαρχο.

Το 1944, μετά την απελευθέρωση του από τις Ιταλικές φυλακές, επέστρεψε στην Αθήνα, μπήκε στην Εθνική Ομάδα Ιστιοπλοΐας όπου διέπρεψε.

Στους πρώτους μεταπολεμικούς Ολυμπιακούς Αγώνες του Λονδίνου το 1948, επιλέχτηκε να είναι ο σημαιοφόρος της Εθνικής μας ομάδας. Στους αγώνες αυτούς, στην ιστιοπλοΐα σκαφών τύπου star, κατέλαβε μαζί με τους Καρόλου Χριστόφορο, Ποταμιάνο Κώστα και Βλάχη Νίκο, τη 10η θέση.

Ο ήρωας του Β'ΠΠ, Γιώργος Καλαμβοκίδης, επικεφαλής των 57 Ελλήνων αθλητών εισήλθε πρώτος με την Ελληνική Σημαία στο Στάδιο Γουέμπλεϊ που ήταν κατάμεστο με 85.000 ανθρώπους και ακολουθούσε η ομάδα των 57 αθλητών.

Μετά τους αγώνες προσελήφθη ως διευθυντής σε μια Γαλλο-Αιγυπτιακή εταιρία, Petrolcaltex και μετακόμισε στο Κάιρο. Εκεί γνώρισε και παντρεύτηκε στην εκκλησία "Benaki Chapel" της Αλεξάνδρειας τη σύζυγο του που εργαζόταν στην Αμερικανική πρεσβεία. Μαζί της απέκτησε 3 παιδιά. Ο ήρωας Καλαμβοκίδης απεβίωσε το 1960 στο Τορίνο.

Για τους παράτολμους Δωδεκανήσιους στρατιώτες Νικόλαο Σάββα και Γεώργιο Κυρμιχάλη, που εθελοντικά έλαβαν μέρος στην επιχείρηση

ANGLO, ο Δήμος Ρόδου, μετά από πρόταση της «Εταιρείας Ροδιακών Μελετών» τους τίμησε και τοποθέτησε τις προτομές τους σε κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο της νέας αγοράς, στην συμβολή των οδών Γαλλίας και Αβέρωφ.

Στα αποκαλυπτήρια των προτομών τους ήταν παρών και ο εν αποστρατεία και εν ζωή τότε, συνταγματάρχης Σάδερλαντ όπως φαίνεται και στην παρακάτω φωτογραφία.

Επίσης, ο Δήμος Μεγίστης ονόμασε την πλατεία που είναι κοντά στο Δημαρχιακό μέγαρο, σε «πλατεία Νικολάου Σάββα» και επίσης στρατόπεδο στο νησί έλαβε την ονομασία «Στρατόπεδο Λοχία Σάββα Νικολάου που υποδηλώνει πως μετά τον θάνατο ο στρατιώτης προήχθη σε λοχία.

Συγχαρητήρια αξίζουν στην Εταιρεία Ροδιακών Μελετών, στον Δήμο Ρόδου, στον Δήμο Μεγίστης και στον Ελληνικό στρατό που τίμησαν τους Δωδεκανήσιους μαχητές.

Για τους Δωδεκανήσιους στρατιώτες οι Δήμοι τους τους τίμησαν δεόντως. Ωστόσο, για τους άλλους δύο δεν έγινε τίποτε. Δυστυχώς, ξεχάστηκαν με το πέρασμα του χρόνου και πέρασαν στην αφάνεια. Το κράτος μας, θεωρώ πως θα έπρεπε να είχε προ πολλών ετών εκφράσει την ευγνωμοσύνη του και σε αυτούς που «εθελοντικά» έλαβαν μέρος, που έδρασαν αποτελεσματικά, που υπερασπίστηκαν και που πολέμησαν εναντίον του κατακτητή αλλά αγωνίστηκαν σκληρά και για την απελευθέρωση της Ελλάδας.

Επίλογος

Κατά την επιχείρηση ANGLO, οι καταδρομείς υπό καταρρακτώδη βροχή, μέσα σε δυο ώρες έκαναν μια επιτυχή καταδρομική ενέργεια. Κατάφεραν να διεισδύσουν σε δύο καλά φυλασσόμενα αεροδρόμια, ενώ είχαν προειδοποιηθεί από την διοίκηση τους για μια επικείμενη επίθεση. Από τα δώδεκα μέλη της αποστολής τα δέκα αιχμαλωτίστηκαν ζωντανοί, ενώ δύο απομακρύνθηκαν από την περιοχή με ασφάλεια.

Οι στόχοι της επιχείρησης επιτεύχθηκαν αφού καταστράφηκαν τουλάχιστο 15 αεροπλάνα και το κυριότερο, το ηθικό των Ιταλών καταρρακώθηκε. Η επιτυχής αυτή επιχείρηση επηρέασε πολύ το ηθικό των Ιταλών αφού τους δημιούργησε φοβίες και ανασφάλειες, αλλά ταυτόχρονα έδειξε και στους συμμάχους μια σειρά προβλημάτων, που ευτυχώς αξιοποίησαν σε επόμενες παρόμοιες αποστολές.

Η επιχείρηση αυτή ήταν από τις πρώτες μιας σειράς καταδρομικών ενεργειών και παρά την βιαστική σχεδίαση διαπιστώθηκαν αρκετά προβλήματα. Κατ' αρχάς δεν είχε γίνει μια λεπτομερής αναγνώριση των στόχων που πρέπει οπωσδήποτε να προηγηθεί κάθε σχεδίασης. Στην επιχείρηση αυτή εφαρμόστηκε το «πάμε και βλέπουμε» και η σχεδίαση της βασίστηκε στον ενθουσιασμό των «ντόπιων» οδηγών που όπως αποδείχτηκε, δεν είχαν πλήρη γνώση της περιοχής. Ευτυχώς όμως είχαν γνωστούς.

Εν κατακλείδι οι καταδρομείς:
α. Δεν είχαν κατάλληλο οπλισμό, εφόδια και

ρουχισμό. Το ότι όλοι οι καταδρομείς φορούσαν ομοιόμορφα ρούχα, ως ήταν και τα καλοκαιρινά σορτς, τους βοήθησε γιατί δεν θεωρήθηκαν «κατάσκοποι» αλλά στρατιώτες και έτσι αντιμετωπίστηκαν

β. Δεν είχε γίνει από πριν αεροφωτογράφιση και δεν είχαν γνώση του τρόπου προστασίας και φύλαξης των αεροσκαφών στα αεροδρόμια και συνεπώς καθυστέρησαν σημαντικά συλλέγοντας πληροφορίες. Βέβαια, η Βρετανική αεροπορία είχε τότε στην Ανατολική Μεσόγειο (Αίγυπτο) για αεροφωτογράφιση μόνο 3 κατάλληλα αεροπλάνα (Blenheim IV) που είχαν μικρή αυτονομία. Όμως αυτό δεν μπορεί να αποτελέσει δικαιολογία.

γ. Δεν είχαν μαζί τους πρόσφατους στρατιωτικούς χάρτες με αποτέλεσμα να χρειαστούν τη βοήθεια των ντόπιων.

δ. Δεν είχαν ασυρμάτους για επικοινωνία ούτε με τη διοίκηση τους ούτε με το υποβρύχιο αλλά ούτε και μεταξύ τους.

ε. Παραβίασαν τους κανόνες ασφαλείας και ήλθαν σε επαφή με πολίτες για πληροφορίες και εφόδια.

στ. Δεν είχαν οδηγίες για αντιμετώπιση της περίπτωσης επαφής με κατοίκους, αν ερχόνταν σε επαφή μαζί τους.

ζ. Η επιχείρηση αυτή επανέφερε το κλασικό ερώτημα «πόσο φόρτο μπορεί να μεταφέρει ένας στρατιώτης σε μια επιχείρηση;». Οι καταδρομείς μας είχαν τα στοιχειώδη που όμως είχαν μεγάλο βάρος και γι' αυτό έπρεπε κάποια στιγμή να κάνουν μια διαλογή. Αυτά που δεν ήταν τελείως απαραίτητα για τη φάση εκείνη, αλλά θα τα χρειάζονταν αργότερα, θα έπρεπε να τα κρύψουν σε ασφαλές μέρος και μάλιστα να αφήσουν και κάποιον να τα προσέχει. Ένας στρατιώτης και δή ένας καταδρομέας δεν μπορεί να μεταφέρει πολύ μεγάλα φορτία και αυτά που πρέπει να φέρει επιβάλλεται να είναι κατά προτεραιότητα τα πυρομαχικά, τα τρόφιμα και ο απαραίτητος ιματισμός ανάλογα με τις αναμενόμενες καιρικές συνθήκες.

Το φθινόπωρο, στην Ελλάδα, μπορεί η θάλασσα να είναι ακόμη ζεστή, αλλά στην ξηρά μπορεί να εμφανιστούν ξαφνικές μπόρες και βροχές και οι νύχτες να γίνουν πολύ κρύες. Αυτό όμως δεν ελήφθη υπόψη κατά τη σχεδίαση της επιχείρησης με αποτέλεσμα οι καταδρομείς να μεταβούν με «τροπική στολή» που προέβλεπε ακόμη και

«σορτσάκια», που μερικοί φορούσαν. Ωστόσο, η θέα αυτών προδίδει αμέσως την αγγλική τους προέλευση. Σήμερα, το πρόβλημα είναι μικρότερο, γιατί τα θερμικά εσώρουχα, που δεν έχουν βάρος-όγκο, επιλύουν μέρος του προβλήματος, ενώ τότε που δεν υπήρχαν, ο παράγων «ενδυμασία-καιρός» θα έπρεπε να τους απασχολήσει περισσότερο.

Όμως, παρά τα προβλήματα αυτά η επιχείρηση ήταν επιτυχής.

Κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει την «ανδρεία» και των 12 ανδρών, οι οποίοι δικαίως παρασημοφορήθηκαν αργότερα.

Οι πράξεις του Σημαιοφόρου Καλαμβοκίδη που, αν και έλαβε μέρος ως διερμηνέας, όπως και ο Λοχαγός Τσούκας, συνέβαλαν καθοριστικά στην επιτυχία της όλης επιχείρησης.

Αποδεδειγμένα ο διερμηνέας Καλαμβοκίδης ως επικεφαλής της μιας υποομάδας, τοποθέτησε βόμβες σε 11 αεροπλάνα και σε μια υπέργεια αποθήκη καυσίμων με βαρέλια και το κυριότερο αντιμετώπισε με θάρρος και σοβαρότητα τον Ιταλό σκοπό που τους εντόπισε.

Αντιθέτως, ο κομάντο επικεφαλής της άλλης υποομάδας, τοποθέτησε βόμβες σε 3 μόνο αεροπλάνα και σε μια αποθήκη πυρομαχικών/καυσίμων, ενώ ο επικεφαλής κομάντο της όλης επιχείρησης υπονόμεισε και αυτός μόνο 3 αεροπλάνα και μια αποθήκη καυσίμων.

Είναι λοιπόν άδικο να μην αναφέρεται η δράση του Καλαμβοκίδη ούτε στο βιβλίο του Σάδερλαντ ούτε στο φιλμ που γυρίστηκε μετά. Το ότι δεν αποδόθηκαν οι δέουσες τιμές στον τότε Επίκουρο Σημαιοφόρο Καλαμβοκίδη και αφήσαμε να ξεχαστεί η προσφορά του στον αγώνα ενάντια στους κατακτητές είναι μια παράλειψη που όμως, έστω και αργά, μπορεί να διορθωθεί.

Πηγές-Βιβλιογραφία

Breue William, Daring missions of World War II. John Wiley and Sons, 2001.
Cervi Mario, Storia della guerra di Grecia, BUR, 2005,
Haskew Michael, Encyclopaedia of Elite Forces in the Second World War, Bamsley. Pen and Sword, 2007.
Molinari Andrea, Desert Raiders: Axis and Allied Special Forces 1940-43, Osprey Publishing, 2007.

Peter Schenk Dr, It Happened Here-Re-enacting Operation 'Anglo', After the Battle- Issue No.112, Sutherland David, He Who Dares: Recollections of Service in the SAS, SBS and MI5, Pen and Sword, Reprint edition (November 6, 2020)
Vick Alan, Snakes in the eagle's nest: a history of ground attacks on air bases. Rand Corporation, 1995.

Απιδιανάκης Γεώργ, 1942: Η επεισοδιακή 9η περιπολία του Παπανικολής στα Δωδεκάνησα, Άρθρο περιοδικού Θάλασσα, τεύχος 4, 2021
Βρούχος Γεωργ., Ν. Σάββας – Γ. Κυρμιχάλης και η επιχείρηση Anglo, Ιδιωτική έκδοση, 1966
ΓΕΝ/ Δνση Ιστορίας Ναυτικού, Πολεμικά αρχεία Ζαχαριάδης Γιώργος, 74 χρόνια από την επιχείρηση Anglo, άρθρο εφημερίδας Ροδιακή, 10 Οκτ 2016
Μπογδάνου Βαρβάρα, Η άγνωστη ιστορία του αεροδρομίου Μαρितσών, άρθρο εφημερίδας Ροδιακή, 19/11/2012

Πηγές διαδικτύου

<http://www.icsm.it/articoli/ri/rodi.html>
<https://alchetron.com/Operation-Anglo>, Operation Anglo - Alchetron, The Free Social Encyclopedia
<https://comandosupremo.com/regia-aeronautica-oob-1940/>
<https://forgottenairfields.com/airfield-kalathos-298.html>
<https://forgottenairfields.com/airfield-maritsa-297.html>

<https://tolmwnnik.blogspot.com/2013/09/anglo.html>
<https://www.arabnews.com/saudi-oil-well-and-italian-air-raid>
<https://www.dodecaneso.org/content/organizzazi-one-della-regia-aeronautica/>
<https://www.mixanitouxronou.gr/epichirisi-anglo-to-sampotaz-pou-klonise-tous-italous-sti-rodod-angli-me-ti-voithia-ellinon-anatinaxan-17-aeroplana-ke-italikes-apothikes-ti-apeginan-i-dio-rodites-pou-sinelifthisan-ap/>
<https://www.parapolitika.gr/ellada/article/265145/epimnimosini-deisi-gia-ton-iroa-nikolaos-savva/>
<https://www.retro1914.gr/2020/11/h.html>, Η άγνωστη ιστορία του ήρωα αθλητή του Άρη, Γιώργου Καλαμβοκίδη
<https://www.rodiki.gr/article/208750/nikolaos-sabbas-kai-gewrgios-kymmixalhs>
<https://www.rodiki.gr/article/219034/h-agnwsth-istoria-toy-aerodromioy-maritswn>
<https://www.royalmarineshistory.com/post/operation-anglo-sbs-raid-on-italian-airfield>
<https://www.sport24.gr/epikairothta/istio-ploia.7772611.html>
https://www.wikiwand.com/en/Bombing_of_Bahrain_in_World_War_II
https://www.wikiwand.com/en/Operation_Anglo
https://www.wikizero.com/en/Royal_Italian_Army_during_World_War_II, Royal Italian Army during World War II,

*«Ποτέ από το χρέος μη κινούντες,
Δίκαιοι κι ίσοι σ' όλες των τες πράξεις»*

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ο Αντιναύαρχος (ε.α.) Ηρακλής Καλογεράκης Π.Ν γεννήθηκε στην Κρήτη, φοίτησε στη ΣΝΔ και υπηρέτησε το Π.Ν επί 37 χρόνια. Μετεκπαιδεύτηκε στις Η.Π.Α στον Ανθυποβρυχιακό πόλεμο και υπήρξε για τρία χρόνια Σύμβουλος Ναυτικών Επιχειρήσεων και προγραμματισμού του Κέντρου Υποθαλάσσιων Ερευνών NATO (SACLANTCENT). Διετέλεσε κυβερνήτης σε 3 πολεμικά πλοία (Ναρκοθέτιδα «ΑΜΒΡΑΚΙΑ», Αρματαγωγό «ΛΕΣΒΟΣ» και Αντιτορπιλικό «ΤΟΜΠΑΖΗΣ»). Υπηρέτησε ως Τμηματάρχης Επιχειρήσεων του Αρχηγείου Στόλου, Τμηματάρχης Ασκήσεων NATO στο ΓΕΕΘΑ και Διευθυντής των Ναυτικών Επιχειρήσεων στο Ανώτατο Στρατηγείο Συμμαχικών Δυνάμεων Ευρώπης (SHAPE). Επίσης, διετέλεσε Διευθυντής της Διεύθυνσης Επιχειρησιακής Υποστήριξης του ΓΕΕΘΑ. Το 2002, τοποθετήθηκε Διευθυντής στη ΓΤΠΠ για την προετοιμασία και εκτέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων, όπου αναθεώρησε το Σχέδιο ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ και συνέταξε τα Εθνικά Σχέδια Αντιμετώπισης Φυσικών και Τεχνολογικών καταστροφών. Ασχολείται με την ιστορική έρευνα. Αρθρογραφεί στη Ναυτική Επιθεώρηση, στη Στρατιωτική Ιστορία των εκδόσεων Γκοβόστη και στις περιοδικές εκδόσεις του Ινστιτούτου Ναυτικής Ιστορίας. Επίσης, αρθρογραφεί και σε διάφορες εφημερίδες και έντυπα.

20 Χρόνια Κανονιοφόρος «ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ» Η Δρώσα «Διπλωματία των Κανονιοφόρων» του Ανατολικού Αιγαίου

*Ποτέ από το χρέος μη κινούντες,
Δίκαιοι κι ίσιοι σ' όλες των τες πράξεις.*

Του **Σπυρίδωνα Μπιρμπάκου**,
Πλωτάρχης ΠΝ - Κυβερνήτης Κ/Φ «ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ»

Περιδιαβαίνοντας τον Νικηφόρο, νιώθεις τη ζώσα ναυτική ιστορία είκοσι ετών. Ο Νικηφόρος εορτάζει είκοσι χρόνια ζωής (2004-2024). Είκοσι χρόνια πολυταξιδεμένα και δύσκολα, είκοσι χρόνια σκληρά, διαθέοντα από ξενύχτια, άγχη, κόπο και γέλια. Είκοσι χρόνια εμπλουτισμένα από εμπειρίες μοναδικές και ανεξίτηλες. Στην εικοσαετία αυτή, το πλοίο έχει κομίσει τα μέγιστα των δυνατοτήτων του, μη φειδόμενο κόπου και στερήσεων. Ο Νικηφόρος, απόλυτος καταλύτης της “gunboat diplomacy”¹ του Αν. Αιγαίου, ζώσα εφαρμογή της, κατά τον ρου της ναυτικής ελληνικής ιστορίας. Η ιδιάζουσα σύσταση του ανθρώπινου παράγοντα στο πλοίο, διαγιγνώσκεται ως το διαφοροποιούν στοιχείο, το υπέρεχον, ενάντια σε όποιους υποτιθέμενους μνηστήρες του Αιγαίου. Το πλήρωμα του Νικηφόρου είναι ο πολλαπλασιαστές ισχύος και μέγας ισορροπιστής ενάντια στις δυσκολίες των καιρών.

Το ελληνικό Πολεμικό Ναυτικό χαρακτηρίζεται από την ποιότητα των πληρωμάτων του. Ο Νικηφόρος επιπλέον, απολαμβάνει ένα πλήρωμα στωικό. Είναι πολύπειρο και διαμορφωμένο από την εμπειρία χρόνων, είναι σκληροτράχηλο, στερούμενο συνεχώς τις απολαύσεις της καθημερινότητας, μη κινούμενο από το χρέος, άοκνο και πιστό. Οι Νικηφόροι είναι καθόλα ναυτικοί, σύγχρονοι φύλακες των ακριτικών νήσων της χώρας. Αφανείς και σεμνοί, αναντικατάστατοι και αξιόπιστοι. Επικοινωνώντας, ζώντας και αναπνέοντας μαζί τους, αντιλαμβάνεσαι το ιδιαίτερο ηγεμονικόν που τους οδηγεί, απορρέον από την καθημερινή διαλεκτική με το θαλάσσιο στοιχείο. Ρομαντισμός του ναυτικού, στο διηνεκές. Αδαμάντινοι χαρακτήρες που συνθέτουν συγκροτημένη συνείδηση, την αγνή συνείδηση του Νικηφόρου.

Το ταυτοτικόν του Νικηφόρου από σύστασης, η νίκη. Καλλιέργεια και κουλτούρα μάχης προς νίκη ως το ελάχιστον ζητούμενον. Οι εγγενείς ορίζουσες του πλοίου, καταβολικές του

Νικηφόρου, εδράζονται στη συμπάγεια, η οποία έχει επέλθει ύστερα από όσμωση εμπειριών, εκπαίδευσης, αγωγής, εγωισμού και χαρακτήρος. Εγωιστής ο Νικηφόρος, προς τα σκοπούμενα του ελληνικού Πολεμικού Ναυτικού και του έθνους. Ανταγωνιστικός του εαυτού του, βελτιούμενος στα έτη, παιδεύεται και ορίζει. Αναγνωρίζεται η περηφάνια του, η ανθεκτικότητα, η αποτελεσματικότητα και η αξιοπιστία. Ο «δαίμων» του είναι το ήθος του, το οποίο και τον ορίζει σε όλες τις εκφράσεις του. Οι «γραμμές» του σμιλεμένες, από ανθρώπους με αγνή αγάπη και σκοπό την προάσπιση των πατρογονικών κεκτημένων. Απαραίτητα στοιχεία, ώστε να δύναται να επιχειρεί 20 χρόνια στο Αν. αιγαίο (και όχι μόνο).

Στα είκοσι χρόνια ιστορίας του, ο Νικηφόρος έχει διανύσει 255.454ν.μ. και οι ημέρες του εν πλω, 3.292. Για να αντιληφθούμε το μέγεθος αναλογικά, το πλοίο έχει ολοκληρώσει σχεδόν 12 φορές τον περίπλου της γης και από τα 20 χρόνια ζωής του, τα 9 τα έχει ζήσει πλέοντας στο υγρό στοιχείο. Τα ελληνικά νησιά, τα ελληνικά λιμάνια είναι αρκετά γνώριμα στον Νικηφόρο, τον έχουν φιλοξενήσει επανειλημμένως. Επιπλέον, το πλοίο έχει ταξιδέψει και στο εξωτερικό. Ενδεικτικός πίνακας παρατίθεται.

ΛΙΜΕΝΕΣ / ΝΗΣΟΙ		
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ		ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ
Λέρος	Λειψοί	Μάλτα
Σύρος	Σαμοθράκη	Λεμεσός
Πάτιμος	Αλεξανδρούπολη	Λίβανος
Σάμος	Τήλος	Βουλγαρία
Μυτιλήνη	Μεγίστη	Τυνησία
Κάλυμνος	Αγαθονήσι	
Κως	Χάλκη	
Νίσυρος	Καστελόριζο	
Ρόδος	Φοίνιοι	
Σύμη	Χίος	
Κάσος	Ικαρία	
Ανάφη	Σκύρος	
Κάρπαθος	Σπέτσες	
Λήμνος	Μύκονος	
Τήλος	Πάρτο Χέλι	
Μεγίστη	Χαλκίδα	
Κρήτη	Ναύπλιο	
Νάξος	Αμοργός	
Αστυπάλαια	Πάτρα	

¹ Ο όρος “Διπλωματία των Κανονιοφόρων” είναι απόδοση του όρου “Gunboat Diplomacy”, ο οποίος πρώτο-οριζόμενος αναφέρεται στα πλοία, φέροντα όπλα. Άρα η απόδοση, ως “Διπλωματία των Κανονιοφόρων”, ίσως πλανεύει, στην αποκλειστικότητα της χρήσης πλοίων τύπου κανονιοφόρων. Στο κείμενο θα χρησιμοποιείται είτε ο όρος “Διπλωματία των Κανονιοφόρων” είτε “Gunboat Diplomacy”, με ταυτώσημ έννοια.

Ιδιαίτερες σχέσεις είναι ανεπτυγμένες όλα αυτά τα χρόνια με τους κατοίκους των εν λόγω νήσων, σχέσεις φιλοξενίας και αμοιβαιότητας, χαρακτηριστικό των ελληνικών ακριτικών νήσων αλλά και του ελληνικού πολεμικού ναυτικού. Το πολεμικό ναυτικό εκδηλώνει τη στήριξη σε αυτά τα νησιά ποικιλοτρόπως.

Πέραν του επιχειρησιακού σκοπού, υπάρχουν και έτερα σκοπούμενα στο Ανατολικό Αιγαίο, κοινωνικής προσφοράς, με ιδιαίτερα ανθρωπιστικό χαρακτήρα. Ο Νικηφόρος έχει μεταφέρει πάρα πολλές φορές ιατρούς στα ακριτικά μας νησιά, στο πλαίσιο της προληπτικής ιατρικής. Έτσι, οι κάτοικοι δύναται να παρέχονται σε τακτά χρονικά διαστήματα ιατρικές υπηρεσίες, πολύτιμες, τις οποίες δεν θα μπορούσαν ίσως να απολαμβάνουν χωρίς την υποστήριξη των κανονιοφόρων. Επιπλέον, ιδίως τα τελευταία χρόνια, η συμβολή του πλοίου στο θέμα των προσφυγικών ροών και στη μεταναστευτική χρήση ήταν εμφανής. Από το 2015 και εντεύθεν το πλοίο έχει επιχειρήσει πολλάκις, και έχει συμβάλλει σε μεγάλο βαθμό στην αντιμετώπιση της εν λόγω κρίσης στο Α. Αιγαίο. Πέραν αυτών, δεν θα μπορούσαμε να μην αναφέρουμε τη σημασία της επίδειξης σημαίας, σε απομακρυσμένα μέρη με ελαχίστους κατοίκους μεν, πλην όμως έχοντες, υψηλό το εθνικό φρόνημα και ανάγκη παρουσίας των ενόπλων δυνάμεων πλησίον τους.

Ο Νικηφόρος λοιπόν, κατέχει έκκεντρη θέση στη Διοίκηση Πλοίων Επιτηρήσεως, και συντελεί στην πραγμάτωση του Πολεμικού Ναυτικού στο Α. Αιγαίο. Οι αξίες του πλοίου, απορρέουσες από τις αξίες του Πολεμικού Ναυτικού, διαχέονται στις ακριτικές μας νήσους και δηλώνουν σθεναρά την παρουσία του Πολεμικού Ναυτικού, όποτε απαιτηθεί. Οι Νικηφόροι είναι πάντοτε εκεί, στο «χρέος μη κινούντες», άοκνοι και ένθερμοι υποστηρικτές του απομακρυσμένου εκ του κέντρου, ελληνικού στοιχείου. Όντας ο 18ος Κυβερνήτης του Νικηφόρου, τολμώ να πω, ότι η εθιμική παράδοση του Νικηφόρου, η μνήμη, η συγκροτημένη συνείδηση του πλοίου, το ενδιαφέρον του πλοίου από τη διαλεκτική του με τον χρόνο στη θάλασσα, και 20 χρόνια πολύτιμης πείρας στο Α. Αιγαίο έχουν συμβάλλει καίρια στη διαμόρφωση της διπλωματίας των Κανονιοφόρων, της “Gunboat Diplomacy” στο Α. Αιγαίο.

Η Δρώσα διπλωματία των Κανονιοφόρων στο Α. Αιγαίο

“The tactical conduct of naval forces must be modulated to serve political goals and not just left to routine.” (Edward Luttwak)

Επιδιώκοντας μία ουσιαστική σύνδεση, του “modus operandi” του Νικηφόρου στο Α. Αιγαίο και εν γένει των κανονιοφόρων, με τις διαχρονικές αρχές της “Gunboat Diplomacy”, δέον όπως σκιαγραφήσουμε τα πιο κεντρικά της γνωρίσματα, ει δυνατόν προσαρμοσμένα στις απαιτήσεις του Α. Αιγαίου. Ξεκινώντας από τον ορισμό, η διπλωματία των κανονιοφόρων θα μπορούσε να οριστεί ως «η προσπάθεια επίτευξης στόχων εξωτερικής πολιτικής, δια μέσω της εμφανής χρησιμοποίησης των στρατιωτικών εργαλείων». (Le Miere, 2011, σελ. 64). Δια μέσω της δυνάμενης ισχύος, στο υγρό στοιχείο θα προσέθετα. Επίσης, θα πρέπει να σημειώσουμε, ότι η “Gunboat Diplomacy”, είναι ο πιο συνηθισμένος τρόπος επίδειξης ισχύος (Robert Mandel, 1986, σελ.62). Εμφανής δια των ορισμών, η σχέση μεταξύ εξωτερικής πολιτικής και διπλωματίας των κανονιοφόρων. Γιατί όμως πρέπει να κατανοήσουμε πως λειτουργεί στο Α. Αιγαίο, στις θάλασσες μας; Ποιες είναι οι προεκτάσεις και τα προϋπόθετικά της;

Οποιοδήποτε συμβάν, με εμπλεκόμενες τις Ένοπλες Δυνάμεις, στο παρασκήνιο κρύβει πολιτικό σκοπό. Άλλοτε εμφανή, άλλοτε όχι. Τα συμβάντα μεταξύ στρατιωτικών δρώντων, έχουν πολιτικό απόηχο, επιδιώκουν τη μετάδοση πολιτικού μηνύματος. Σε οποιοδήποτε κράτος και κυβέρνηση, προτιμητέα είναι η έκφραση της πολιτικής βούλησης διαμέσου μιας ορισμένης ναυτικής δύναμης παρά του ρίσκου εμπλοκής, όγκου συνόλου στρατιωτικών δυνάμεων. Ιδιαίτερα, τα μεταψυχροπολεμικά χρόνια, παρατηρείται η μη επιθυμία, η αρνησηβουλία χρήσης βίας, εκτεταμένης, προς επίτευξης σκοπών. Διό και η χρήση, ναυτικής ισχύος δίνει εύρος επιλογών στην πολιτεία, και στον πυρήνα της ορθής επιλογής, τίθεται το πολιτικό - εθνικό σκοπούμενο.

Η οριοθέτησή της, το εύρος επιλογών, άρχεται από την επίδειξη σημαίας μιας ναυτικής μονάδας, “Flying the Flag”, μέχρι την δια των όπλων εμπλοκή ορισμένης κλίμακας. Το εθνικό – πολιτικό

σκοπούμενο θα καθορίσει τον απαιτούμενο βαθμό χρήσης βίας ή τον περιορισμό της. Σε κάθε περίπτωση, η χρησιμοποίηση μικρής κλίμακας ναυτικής ισχύος είναι προτιμητέα έναντι έτερων στρατιωτικών μέσων, είτε στρατού ξηράς, είτε αεροπορίας, για δύο βασικούς λόγους. Πρώτον, οι ναυτικές δυνάμεις πρακτικά είναι πιο έτοιμες για πόλεμο με μικρή προειδοποίηση και δεύτερον η ευμεταβλητότητα, της προβολής της στάσης προς τον εχθρό, από φιλική σε ουδέτερη μέχρι και εχθρική, και το αντίστροφο. Σημειωτέον ότι η αποχώρηση από μια περιοχή σε κατάσταση εμπλοκής είναι πολύ πιο εύκολη για το ναυτικό σε σχέση με μονάδες του στρατού ξηράς.

Ιδιαίτερης μνείας, το λεπτό σημείο το οποίο θα πρέπει να τονισθεί, όπου η πραγματοποίηση των σκοπών ή η εξασφάλιση των πλεονεκτημάτων ή η ανάκτηση απωλειών, δύναται να επιτευχθεί δια μέσου της χρήσης των όπλων, δηλαδή βίας ή και δια μέσω της απειλής χρήσης αυτής. Έτσι, διαμορφώνονται τέσσερις βασικοί τύποι διπλωματίας των κανονιοφόρων:

1. “Definitive Force”, με συγκεκριμένο αντικειμενικό σκοπό, και επιδιωκόμενη τελική κατάσταση ως “fait accomplis”.
2. “Purposeful force”, με σκοπό την αλλαγή της εξωτερικής πολιτικής του αντιπάλου ή και το ύφος της πολιτικής του.
3. “Catalytic force”, ώστε να δύναται να αποκτηθούν επιπλέον πολιτικές επιλογές, για τους εθνικούς “policy makers”.
4. “Expressive”, ώστε να εκφραστεί ευθέως το επιδιωκόμενο πολιτικό μήνυμα.

Εμφανώς, η διαλεκτική των όρων είναι συνορευούσα, δυσνόητη για τον αναγνώστη. Ο κοινός παράγοντας επίτευξης όλων των ανωτέρω είναι η αποφασιστικότητα του Δρώντος, μέχρι και το σημείο χρήσης βίας, ώστε να υπερασπίζεται η αξιοπιστία της βούλησης. Προϋπόθεση, επίσης είναι η ετοιμότητα για συγκεκριμένη, περιορισμένη, ταχεία και κατά προτίμηση μικρής εντάσεως ναυτική ενέργεια. Ακολούθως, γεννάται μια σχέση “επιτιθέμενου” – “θύματος”. Ως επιτιθέμενος, απλά θεωρείται, ο πρώτος ο οποίος θα χρησιμοποιήσει την ναυτική ισχύ, σε περιορισμένο τόπο και χρόνο ενώ το έθνος / κράτος το οποίο δέχεται την απειλή αναγνωρίζεται ως θύμα. (Robert Mandell, 1986, σελ. 66). Οι μελέτες της δράσης

αυτής έχουν αποφέρει κάποιες διαπιστώσεις τις οποίες θα είχε κάποια αξία να τις αναφέρουμε.

“The Question of gunboat diplomacy’s effectiveness appears to be urgent”
(Robert Mandel)

Δεδομένων συνθηκών, η διαμόρφωση της διπλωματίας των κανονιοφόρων διαπιστώνεται πιο αποτελεσματική, υπό τις υποθέσεις, ως κάτωθι:

- Η “gunboat diplomacy” είναι πιο αποτελεσματική, όταν εφαρμόζεται ο πρώτος τύπος διπλωματίας, “Decisive”, καθώς διέπεται από διαχρονικές αρχές του τρόπου της ναυτικής ενέργειας, δηλαδή την ανάπτυξη των μονάδων στο αποφασιστικό σημείο, την κρίσιμη στιγμή, με ταχύτητα, προς έκκληση και αιφνιδιασμό του αντιπάλου.
- Η “gunboat diplomacy” είναι πιο αποτελεσματική όταν δεν καταλήγει στη χρήση βίας.
- Η “gunboat diplomacy” είναι πιο αποτελεσματική, όταν ο επιτιθέμενος, έχει ιστορικό εμπλοκής σε βίαιες συγκρούσεις, στην περιοχή του θύματος. Επίσης, το προηγούμενο χρήσης βίας του επιτιθέμενου, ενισχύει τη θέση αυτή.
- Η “gunboat diplomacy” είναι πιο αποτελεσματική, όταν ο επιτιθέμενος είναι πολύ πιο ισχυρός από το θύμα.
- Η “gunboat diplomacy” είναι πιο αποτελεσματική, εάν ο επιτιθέμενος είναι πολύ καλύτερα προετοιμασμένος από το θύμα.
- Η “gunboat diplomacy” είναι πιο αποτελεσματική, εάν ο επιτιθέμενος απολαμβάνει ίση ή υψηλότερη πολιτική σταθερότητα από το θύμα. (Robert Mandell, 1986, σελ. 68)

Το βασικό θεωρητικό πλαίσιο είναι το άνωθεν. Πιθανότατα, η θεωρία να περιπλέξει την πράξη. Η προσέγγιση βάσει της σχέσεως επιτιθέμενου – θύματος, δύσκολο να αναγνωσθεί στο Αιγαίο. Δεν διαβλέπεται ούτε το στοιχείο της αποφασιστικότητας, ούτε της καλύτερης προετοιμασίας, ούτε της πολιτικής σταθερότητας, ούτε της ισχύος, από τον εξ ανατολάς γείτονα, αν τον ορίσουμε ως επιτιθέμενο, στο πλαίσιο της θεωρίας. Πιθανόν διαβλέπεται, μια προσπάθεια αμφισβήτησης, όμως, δεν διαφαίνονται οι απαιτούμενες συνθήκες της επιτυχούς εφαρμογής της διπλωματίας. Επιπλέον, δεν μπορεί κάποιος να θέσει την ημετέρα πλευρά ως θύμα! Προσπαθώντας λοιπόν να συνοψίσου-

με, όλα τα ανωτέρω, να τα τοποθετήσουμε στο κάδρο των επιχειρήσεων στο Αν. Αιγαίο, ασκώντας μια προσαρμοσμένη κριτική της θεωρίας στο πεδίο, δημιουργείται παράδοξο σχετικά με το ποιος ορίζεται θύτης και θύμα, καθώς το υποτιθέμενο θύμα διαθέτει περισσότερα από τα προαπαιτούμενα της αποτελεσματικής διπλωματίας, τα οποία θα έπρεπε να κατέχει ο «επιτιθέμενος»!

Προσπαθώντας να αποσαφηνίσουμε τα δρώμενα του Αιγαίου, οι βασικές αρχές του Mahan, θα βοηθήσουν. Κατά τον Mahan ο συνδυασμός όλων των ανωτέρω καταλήγει στο ότι η απόδοση του πολιτικού μηνύματος και η επιδίωξη του εθνικού συμφέροντος, εδράζεται στο τρίπτυχο: "Image" – "Prestige" – "Flying the Flag" (Εικόνα – Γόπτρο – Επίδειξη Σημαίας). Τα τρία στοιχεία αυτά είναι συνδεδεμένα μεταξύ τους (Kevin Rowlands, 2012, σελ. 89). Ή έχεις και τα τρία, ή τίποτα. Ή απολαμβάνεις την αναγνώριση και των τριών στοιχείων ή κανέναν. Η αποφασιστική υπεροχή στη θάλασσα είναι το ο πυρήνας της διπλωματίας των κανονιοφόρων. Η θέληση να φανείς τολμηρός και σιβαρός, η οποία θα συνοδεύεται από μια διαχρονική φήμη και παράδοση, θα αναδεικνύουν το γόπτρο, το κύρος και την εικόνα. Το ναυτικό γόπτρο, είναι κάτι το οποίο οποιοσδήποτε υπηρετών σε πολεμικό πλοίο αντιλαμβάνεται, νιώθει και προφανώς από αυτό απορρέει και η ανάλογη συμπεριφορά των πληρωμάτων στη θάλασσα. Η επιζητούμενη επιρροή θα επέλθει.

Η θαλάσσια ισχύς, η υπεροχή, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις δυνατότητες του «όπλου», τις δυνατότητες των ναυτικών μονάδων στο υγρό στοιχείο. Το όπλο δύναται να επηρεάσει την τακτική, ακολούθως η τακτική τη στρατηγική και η στρατηγική το πολιτικό σκοπούμενο και τη διπλωματία, και αντίστροφα. Η προσαρμοστικότητα, το «προβλέπειν» και η καινοτομία θα πρέπει να είναι καίρια στοιχεία της ολιστικής προσέγγισης, της ναυτικής διπλωματίας. Η σύγχρονη διπλωματία των κανονιοφόρων, θα πρέπει να μεταβάλλει, να προσαρμόζει διαχρονικές επικρατούσες παραδοσιακές αντιλήψεις του ναυτικού τρόπου ενεργείας. Παρατίθεται, η τοποθέτηση του Edward N. Luttwak, αναφορικά με την καινοτομία και την προσαρμοσμένη αντίληψη στις ανάγκες του πεδίου, λαμβάνοντας υπόψη τη σύγχρονη τεχνολογία.

«The impediments to innovation caused by otherwise praiseworthy and indeed essential

service loyalties seem to affect navies even more than air forces—and that is readily understandable, given their much older origins. And the costs of naval loyalties have steeply increased in recent times, because they motivate the continued development and production of large and very large surface warships, in spite of their ever-increasing vulnerability to all manner of drastically cheaper weapons, which could destroy any vessel they manage to hit with one descending warhead, including aircraft carriers.» (Luttwak, 2023, σελ.11)

Λυδία λίθος, διαφαίνεται ο συνδυασμός των διαχρονικών παραδοσιακών ναυτικών αρχών, προσαρμοσμένες στις σύγχρονες απαιτήσεις, αναγνωρίζοντας και επιδιώκοντας την απαιτούμενη καινοτομία, υλική αλλά και αναθεώρησης του τρόπου σκέψης στο σήμερα. Η διατήρηση του ναυτικού γόπτρου, του κύρους, δια μέσου της θαλάσσιας υπεροχής, θα είναι το σημαίνον.

Η διαλεκτική του Νικηφόρου με το Ανατολικό Αιγαίο θα συνεχίζεται.

**Αφιερωμένο εξαιρετικά,
στους εσαεί Νικηφόρους του Ανατολικού Αιγαίου,
τους σημερινούς θεματοφύλακες,
τους χθεσινούς και τους αυριανούς,
οι οποίοι μη κινούντες του χρέους,
αντιτάσσονται στις
«φουρτούνες των καιρών»...**

Βιβλιογραφία

- Cable, J. (1994) "Gunboat Diplomacy 1919–1991: Political Applications of Limited Naval Force." London: Macmillan
- Kennedy, Greg (2016) "Gunboat diplomacy". The Encyclopedia of Empire
- Le Miere, Christian (2011) "The Return of Gunboat Diplomacy". Survival
- Luttwak, Edward (1974) "The political application of naval force." Naval war college review
- Luttwak, Edward (2023) "The Art of Military Innovation". Harvard University Press
- Mandel, Robert (1986) "The Effectiveness of Gunboat Diplomacy" International Studies Quarterly
- Rowlands, Kevin (2012) "Decided Preponderance at Sea." Naval Diplomacy in Strategic Thought". U.S. Naval War College Press

ΣΥΝΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΜΕ ΙΟΡΔΑΝΟΥΣ

ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗ ΙΑΤΡΙΚΗ

ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΕΚΛΟΓΙΚΩΝ ΣΑΚΩΝ

ΔΟΞΟΛΟΓΙΑ ΣΤΟΥΣ ΛΕΙΨΟΥΣ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ο Πλωτάρχης Σπυρίδων Μπιρμπάκος ΠΝ γεννήθηκε στην Αθήνα το 1984. Εισήχθη στη Σχολή Ναυτικών Δοκίμων το 2001, απ' όπου αποφοίτησε το 2005. Έχει υπηρετήσει σε Φ/Γ, επί δεκαετίας στη Φ/Γ «ΕΛΛΗ», σε Υ/Β, στην Κ/Φ «ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ» ως Ύπαρχος και στην ΑΣ/ΔΕΠΙΑ. Επίσης, στο ΓΕΝ/Α1 ως επιτελής, στο ΓΕΝ/ΕΓΑ ως επιτελής και έχει διατελέσει Υπασπιστής του κ. ΑΓΕΝ (2022-2023). Την παρούσα περίοδο εκτελεί τα καθήκοντα του ως Κυβερνήτης στην Κανονιοφόρο «ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ». Έχει αποφοιτήσει απ' όλα στον προβλεπόμενο βαθμό σχολεία, καθώς και από τη Ναυτική Σχολή Πολέμου. Έχει διδάξει σε σταδιοδρομικά σχολεία του ΠΝ (ΣΥΑΕΠ, ΣΑΕΠ και ΣΔΙΕΠΝ). Είναι κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος στη «Διοίκηση στη Ναυτική Επιστήμη και Τεχνολογία», και είναι υποψήφιος Διδάκτωρ του τμήματος «Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών» του Πανεπιστημίου Πειραιώς. Ομιλεί αγγλικά και γαλλικά. Είναι παντρεμένος με τη Βιολέττα Σταθιά και έχει δυο παιδιά, τον Χαρίλαο και τον Νικόλαο.

Η Ρωσική Κυριαρχία στη Θάλασσα των Κυνηγών της Άπω Ανατολής Συνδυασμός Διεθνούς Δικαίου και Ναυτικής Ισχύος

Του **Εμμανουήλ Μουρτζάκη**,
Αντιπλοίαρχος ΠΝ, Κυβερνήτης ΠΓΥ «ΑΤΛΑΣ Ι»

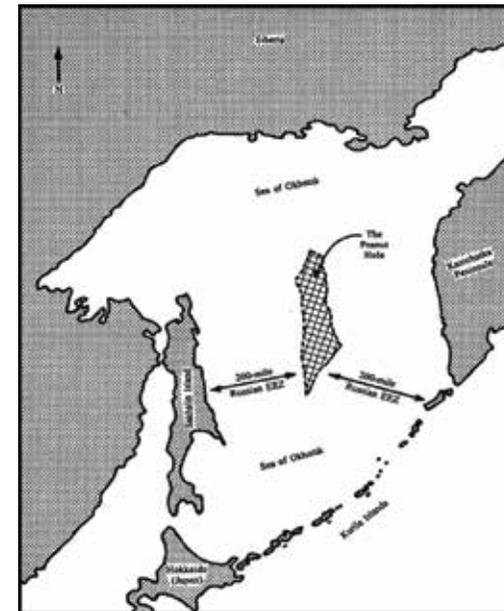
ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η οικονομική πολιτική και η ναυτική στρατηγική της Ρωσίας στην Ασία έχει αρκετά αλληλεπικαλυπτόμενα στοιχεία με το ανατολικό μέρος της Αρκτικής (Blank 2017), παρότι συχνά αγνοείται στη δυτική βιβλιογραφία, η οποία επικεντρώνεται στον βόρειο Ατλαντικό Ωκεανό και στη σύνδεση του με τον Αρκτικό Κύκλο. Αντίθετα, και παρά το συνεχιζόμενο πόλεμο στην Ουκρανία, η ρωσική ηγεσία συνεχίζει δυναμικά να προωθεί τις θέσεις της και στη Άπω Ανατολή κάνοντας χρήση ποικίλων «εργαλείων». Ένα από αυτά είναι το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας (ΔΔΘ), ενώ δεν παραλείπει να αναβαθμίζει συνεχώς τις στρατιωτικές δυνατότητες της στην περιοχή, ιδιαίτερα στο αεροναυτικό σκέλος. Ο σκοπός του παρόντος άρθρου είναι να αναδείξει την παράλληλη χρήση των δύο οδών προς τον τελικό στόχο που δεν είναι άλλος από την ανάδειξη της Ρωσίας ως μεγάλη δύναμη (ξανά) στην Ασία, μέσω της ισχύος και της επιρροής επί του θαλάσσιου στοιχείου. Χαρακτηριστικό παράδειγμα των ανωτέρω, είναι η Θάλασσα του Okhotsk ή Θάλασσα των Κυνηγών στη τοπική διάλεκτο, στην οποία έχει επιτευχθεί η ρωσική κυριαρχία με τη συνδυαστική χρήση του ΔΔΘ και των αυξημένων αμυντικών δυνατοτήτων.

Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΟΗΕ

Το 2014 ο ΟΗΕ και συγκεκριμένα η αρμόδια επιτροπή [Commission on the Limits of the Continental Shelf (CLCS)¹] υιοθέτησε θετική

¹ Σύμφωνα με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας (ΔΔΘ ή UNCLOS), ένα παράκτιο κράτος έχει κυριαρχικά δικαιώματα και δικαιοδοσία επί της υφαλοκρηπίδας του με σκοπό την εξερεύνησή της και την εκμετάλλευση των φυσικών πόρων του. Ωστόσο, εάν η υφαλοκρηπίδα εκτείνεται πέραν των 200 ναυτικών μιλίων (ν.μ.) από την ακτή, τα εξωτερικά όρια της υφαλοκρηπίδας πρέπει να καθοριστούν μέσω ειδικής μεθοδολογίας και διαδικασιών που ορίζεται στο άρθρο 76 της UNCLOS. Στην ουσία, το κράτος υποβάλλει στην ειδική επιτροπή CLCS επιστημονικά και τεχνικά δεδομένα για να αποδείξει ότι η εν λόγω περιοχή του βυθού αποτελεί φυσική προέκταση της χερσαίας επικράτειας του κράτους. Η CLCS αξιολογεί τα δεδομένα, διαπιστώνει αν η επιστήμη έχει εφαρμοστεί σωστά και διατυπώνει σχετικές συστάσεις προς το κράτος. Τα τελικά και δεσμευτικά όρια της υφαλοκρηπίδας καθορίζονται από το παράκτιο κράτος με βάση αυτές τις συστάσεις. Σημαντικό σημείο αποτελεί ότι η CLCS δεν κρίνει επικαλυπτόμενες

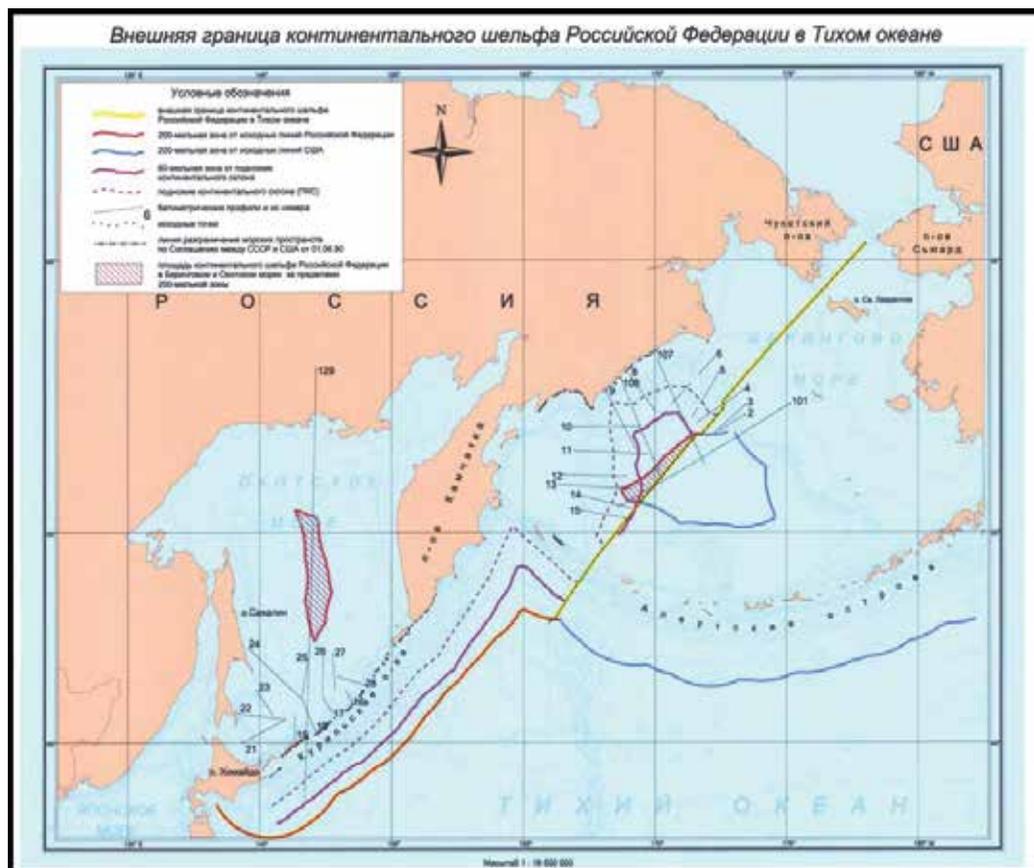

Εικόνα 1: Χάρτης στον οποίο απεικονίζονται τα όρια της ρωσικής ΑΟΖ των 200 νμ και το κεντρικό τμήμα της Θάλασσας Okhotsk (με διαγράμμιση) το οποίο αποδίδεται στη Ρωσία ως μέρος της υφαλοκρηπίδας της με απόφαση του ΟΗΕ (Πηγή: Washington International Law Journal, Vol.4, n.2).

στάση ως προς τη ρωσική αίτηση για επέκταση των ορίων της ρωσικής υφαλοκρηπίδας στη Θάλασσα Okhotsk. Ως αποτέλεσμα αυτής της απόφασης, το κεντρικό τμήμα της Θάλασσας του Okhotsk (52.000 τετραγωνικά χιλιόμετρα) συμπεριλήφθηκε πλέον στην υφαλοκρηπίδα της Ρωσίας. Τα σχόλια της ρωσικής πλευράς, συμπεριλαμβανομένων ΜΜΕ και Ρώσων ανώτατων αξιωματούχων, δήλωναν ξεκάθαρα ότι μετά την έγκριση της ρωσικής αίτησης από την Επιτροπή, η Θάλασσα του Okhotsk έχει γίνει ρωσική εσωτερική θάλασσα. Κάτι τέτοιο όμως δεν είναι απόλυτα ακριβές σύμφωνα με το ΔΔΘ καθώς το ρωσικό όριο της ΑΟΖ εξακολουθεί να παραμένει στα 200ν.μ από τις ακτές, όπως ισχύει παγκοσμίως.

Η ρωσική κυριαρχία επί του κεντρικού τμήματος της υφαλοκρηπίδας της Θάλασσας του Okhotsk δεν ισχύει, ώστε να περιλαμβάνει το νερό και τους βιολογικούς πόρους που περιέ-

προτάσεις δηλαδή περιοχές οι οποίες διεκδικούνται και από άλλα κράτη. Οι χώρες σε αυτή την κατηγορία οφείλουν να βρουν συμβιβασμό μέσω διπλωματικών διαπραγματεύσεων.

Εικόνα 2: Ένας από τους χάρτες που κατέθεσε η Ρωσία στην ειδική επιτροπή του ΟΗΕ (CLCS) με τα όρια της ρωσικής ΑΟΖ συνδυαστικά με πλήρη φάκελο επιστημονικών μετρήσεων (Πηγή: <https://ilss.net>).

χονται σε αυτό (γαρίδες, οστρακοειδή, καβούρια κ.λπ.) (άρθρο 78, ΔΔΘ). Έτσι, το νομικό καθεστώς της αλιείας τόσο για τα ρωσικά σκάφη όσο και για εκείνα άλλων εθνών στην κεντρική ζώνη δεν μεταβάλλεται από την απόφαση της Επιτροπής. Όμως οι πτυχές της συνεργασίας μεταξύ των υπεράκτιων ενεργειακών και αλιευτικών εταιρειών που έχουν οικονομικά συμφέροντα σε αυτό το τμήμα της θάλασσας υπόκεινται σε αποσαφήνιση, η οποία όμως δεν καθορίζεται στο έγγραφο του ΟΗΕ.

Η ΡΩΣΙΚΗ ΟΠΤΙΚΗ

Σύμφωνα με τη ρωσική οπτική, ο ΟΗΕ παραχώρησε τη θάλασσα του Okhotsk στη Ρωσία (Submissions to the Commission: Submission by the Russian Federation 2024) η οποία σχεδόν άμεσα απέκλεισε για λόγους ασφαλεί-

ας την περιοχή στη διεθνή ναυσιπλοΐα (Goble 2014), ενώ περιόρισε την πρόσβαση στους αλιευτικούς στόλους των γειτονικών κρατών (κυρίως Ιαπωνίας και Κίνας) αυθαίρετα. Η κίνηση της Ρωσίας να επεκτείνει τα χωρικά της ύδατα και την Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ) της στη περιοχή είναι ενδεικτική της συνολικής ναυτικής της στρατηγικής, η οποία συνδέεται με τη συνολική στρατηγική της στην Άπω Ανατολή ως παράδειγμα του βηματισμού της με τελικό στόχο την επίτευξη των πάγιων επιδιώξεων της. Αν και η αντιπαράθεση με τα κράτη της περιοχής είχε ξεκινήσει από το 19ο αιώνα με τη Ρωσία να θεωρεί τη θάλασσα αυτή περιοχή ως «εσωτερική θάλασσα», το 2008 η Ρωσία συνέταξε ειδική έκθεση την οποία κατέθεσε στον ΟΗΕ, σύμφωνα με την οποία ο βυθός του Okhotsk ήταν μέρος της υφαλοκρηπίδας της

και συνεπώς θα έπρεπε εκείνη και όχι η γειτονική Ιαπωνία² ή άλλες χώρες της περιοχής να εκμεταλλεύεται τους οικονομικούς πόρους της εν λόγω περιοχής³. Το 2014 ο ΟΗΕ δέχτηκε τις ρωσικές διεκδικήσεις σύμφωνα με το ΔΔΘ με κάποιες μικρές παρατηρήσεις οι οποίες έγιναν δεκτές από τη ρωσική πλευρά (Todorov 2023). Η απόφαση του ΟΗΕ χαιρετήθηκε ως νίκη από τον Πρόεδρο Πούτιν κατά τη συνεδρίαση του Ρωσικού Συμβουλίου Ασφαλείας (Goble 2014), ενώ τονίσθηκε η συνεισφορά της ρωσικής επιστημονικής κοινότητας στη συλλογή επιστημονικών δεδομένων απαραίτητων για την υποβολή του φακέλου στην αρμόδια επιτροπή του ΟΗΕ [Commission on the Limits of the Continental Shelf (CLCS)]. Εκτοτε γίνονται συστηματικές προσπάθειες για την ανακάλυψη κοιτασμάτων υδρογονανθράκων και ορυκτών πόρων, ενώ ασκείται συστηματική αλιεία αποκλειστικά από εταιρείες ρωσικών συμφερόντων. Η χρήση του ΔΔΘ από τη ρωσική πλευρά προκειμένου να διεκδικήσει θαλάσσιες περιοχές για εκμετάλλευση είναι απολύτως νόμιμη. Προκαλεί όμως μια σειρά από αντιδράσεις, ενώ συνδυάζεται με την αναβάθμιση των αμυντικών της ικανοτήτων στην περιοχή.

ΡΩΣΙΚΗ ΑΜΥΝΤΙΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ

Η θάλασσα του Okhotsk είναι αμυντικά εύκολο να ελεγχθεί και να χρησιμοποιηθεί ως σημείο

2 Στην Άπω Ανατολή, τα πιο προβληματικά θαλάσσια ζητήματα για τη Ρωσία είναι διαχρονικά με την Ιαπωνία. Τα δύο κράτη έχουν μακρά ιστορία θαλάσσιων σχέσεων, το βασικό πρόβλημα των οποίων ήταν και παραμένει η εδαφική ταυτότητα των νησιών του Αρχιπελάγους των Κουρίλων Νήσων. Η Ρωσία επίσης διεκδικεί τα ύδατα του Κόλπου του Μεγάλου Πέτρου στη θάλασσα της Ιαπωνίας ως κανονική χωρική θάλασσα, τα όρια της οποίας καθορίζονται από άμεσες γραμμές ανόδου από τα ακραία σημεία του κόλπου. Η Ιαπωνία, η Γαλλία, το Ηνωμένο Βασίλειο και οι ΗΠΑ δεν συμφωνούν με τη θέση αυτή και έχουν εκφράσει τις αντιρρήσεις τους μέσω διπλωματικών οδών. Η επιχειρηματολογία της Μόσχας βασίζεται κυρίως στο γεγονός ότι ο κόλπος αυτός είναι ο «ιστορικός κόλπος» της Ρωσικής Ομοσπονδίας, συνεπώς το καθεστώς του ρυθμίζεται από τη Σύμβαση για την Εδαφική Θάλασσα και τη Συνορεύουσα Ζώνη και τα όρια της ρωσικής κυριαρχίας καθορίζονται από το άρθρο 7 και το άρθρο 10 παράγραφος 6 του ΔΔΘ.

3 Η αντιπαράθεση με τα κράτη της περιοχής είχε ξεκινήσει από το 19ο αιώνα με τη Ρωσία να θεωρεί τη θάλασσα αυτή περιοχή ως «εσωτερική θάλασσα»

εξόρμησης εναντίον εχθρικών αεροναυτικών δυνάμεων λόγω του σχεδόν περικλειστού της χαρακτήρα. Τη παρούσα περίοδο, ο Ρωσικός Στόλος του Ειρηνικού βρίσκεται στη φάση της ριζικής αναδιοργάνωσης τόσο με τη παραλαβή νέων μονάδων όσο και με τον εκσυγχρονισμό των δομών του (Kristensen 2015). Ειδικότερα, η Χερσόνησος Kamchatka και η ύπαρξη εκεί ναυτικών βάσεων (κυρίως πυρηνικών υποβρυχίων) από τις οποίες μπορούν να επιχειρήσουν στον Ειρηνικό Ωκεανό και να πλήξουν τις αμερικανικές αεροναυτικές βάσεις, αλλά και τις ιαπωνικές δυνάμεις (συμμαχικές των ΗΠΑ), αποτελεί μέγιστη προτεραιότητα για την επάνοδο της Ρωσίας στο πεδίο ανταγωνισμού της Ασίας. Τα τελευταία χρόνια γίνονται συστηματικές προσπάθειες για τον εκσυγχρονισμό και την επέκταση των βάσεων Rybachiy, Vilyuchinsk και Vladivostok από το Ρωσικό ΥΠΑΜ οι οποίες φιλοξενούσαν πυρηνικά υποβρύχια βαλλιστικών πυραύλων την εποχή του Ψυχρού Πολέμου. Και οι τρεις διαθέτουν εγκαταστάσεις για τον εξοπλισμό και τη συντήρηση αυτής της κατηγορίας ναυτικών μονάδων (Daly 2021) τόσο παλαιότερης όσο και νεότερης κατασκευής. Ενδεικτικό της καίριας σημασίας αυτών των δύο τοποθεσιών, οι οποίες έχουν πρόσβαση στη θάλασσα του Okhotsk, είναι ότι αποτελούσαν «κλειστές πόλεις» κατά τη σοβιετική περίοδο στις οποίες η είσοδος και έξοδος ήταν αυστηρά ελεγχόμενες.

Παράλληλα, με τις αναβαθμίσεις που έχουν υποστεί μπορούν να φιλοξενούν τα νεότερης

Εικόνα 3: Πυρηνικά υποβρύχια SSBN κλάσας Delta-III (δεξιά) και Borey (αριστερά) τα οποία αποτελούν οργανικές μονάδες του Ρωσικού Στόλου του Ειρηνικού εξοπλισμένα με πυραύλους τύπου SLBM (Πηγή: AIR FORCE Magazine).

Εικόνα 4: Οι πρώην σοβιετικές και πλέον ρωσικές βάσεις Rybachiy και Vilyuchinsk στη Θάλασσα του Okhotsk στις οποίες εκτελούνται εκτεταμένες εργασίες επέκτασης και αναβάθμισης για τη φιλοξενία πυρηνικών και συμβατικών Υ/Β (Πηγή: FAS).

κλάσης πυρηνικά υποβρύχια Project 955 Borey και τα επιθετικά υποβρύχια Project 885 Yasen, τα οποία φέρουν πυραύλους SLBM Bulava εμβέλειας 5.500 χλμ και πυραύλους Cruise. Τα Υ/Β αυτών των τύπων έχουν ενταχθεί στο Στόλο του Ειρηνικού από το 2015 προς σταδιακή αντικατάσταση των παλαιότερων SSBN Υ/Β Delta-III.

Συγκριτικά με τα παλαιότερα υποβρύχια, τα νεότερης τεχνολογίας Borey και Yasen είναι σημαντικά πιο αθόρυβα. Αυτή η τεχνολογική εξέλιξη θα δημιουργήσει μεγάλη δυσκολία εντοπισμού τους από τις εχθρικές (ως προς τη Ρωσία) ναυτικές δυνάμεις. Ταυτόχρονα τα στρατιωτικά αεροδρόμια της περιοχής, παρά τους περιορισμούς λόγω καιρικών συνθηκών και πάγου αποτελούν εφεδρικά σημεία και βάσεις εφοδιασμού για τα στρατηγικά βομβαρδιστικά της Ρωσικής Αεροπορίας. Τα τελευταία χρόνια κυρίως αεροσκάφη Tu-95MS⁴ και Tu-22M3

4 Αποτελεί τη ναυτική έκδοση του αεροσκάφους Tu-95 Bear με εμβέλεια 10.500χλμ και ακτίνα δράσης 6.500χλμ. Διαθέτει αριθμό αισθητήρων και όπλων κατάλληλων για προσβολή πλοίων της κατηγορίας των αεροπλανοφόρων και των αντι-

συχνά πετούν πάνω από τη θαλάσσια περιοχή του Ειρηνικού και στα όρια του αμερικανικού FIR, κοντά στη πολιτεία της Αλάσκα σε ασκήσεις προσομοίωσης προβολής επίγειων και θαλάσσιων στόχων (Teslova 2024) υψηλής αξίας.

Η ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Η παρουσία του Σοβιετικού Ναυτικού στον Ειρηνικό ωκεανό μετά τον Β΄ ΠΠ ήταν σχετικά περιορισμένη. Αφενός λόγω της πλήρους κυριαρχίας του Αμερικανικού Ναυτικού, αφετέρου λόγω της έλλειψης μέσων για την εκπλήρωση των αποστολών του. Από τα τέλη της δεκαετίας του '70, η παρουσία αυτή είχε αρχίσει να αυξάνεται, ενδεικτικό της συνεχώς βελτιούμενης κατάστασης σε μέσα και δυνατότητες και της σημασίας που έδινε η ηγεσία της ΕΣΣΔ στην περιοχή της Ασίας. Συγκριτικά με τους Στόλους της Μαύρης Θάλασσας, της Βόρειας Θάλασσας και της Βαλτικής, ο Στόλος του Ειρηνικού τέθηκε σε πρώτη προτεραιότητα από τη σοβιετική ηγεσία.

τορπλικών μάχης. Διαθέτει ικανότητα εναέριου ανεφοδιασμού.

Επιπλέον, η κατασκευή σε σύντομο χρονικό διάστημα της ναυτικής βάσης Cam Ranh στο Βιετνάμ αποτελούσε συνεχή πηγή προβληματισμού για τις ΗΠΑ. Η εγκατάσταση αυτή ήταν η μεγαλύτερη σε μέγεθος εκτός ΕΣΣΔ. Εξυπηρέτούσε τα πλοία που επιχειρούσαν στον Ειρηνικό ωκεανό, αλλά και τα πλοία που εκ περιτροπής περιπολούσαν συνεχώς στον Ινδικό ωκεανό, την Ερυθρά θάλασσα, το Κέρας της Αφρικής, τον Περσικό κόλπο και την Αραβική θάλασσα. Το σημαντικότερο όμως στοιχείο ήταν οι επιχειρησιακές λύσεις που προσέφερε στο Σοβιετικό Ναυτικό παρακάμπτοντας τη γεωγραφία και τις κλιματικές συνθήκες της περιοχής. Συγκεκριμένα, η πλειοψηφία των ρωσικών λιμένων στην Ασία καλύπτεται από πάγο για το μεγαλύτερο μέρος του έτους προκαλώντας προβλήματα ακόμα και στα πυρηνικά πλοία. Παράλληλα, τα σοβιετικά πλοία που ναυλοχούσαν στις βάσεις του Vladivostok, της Nakhodka και της χερσονήσου Petropavlosk, ήταν υποχρεωμένα να διέλθουν από τα Στενά La Perouse, την περιοχή της Tshushima, τα Στενά της Κορέας (Korea Straits) και από τα Στενά Tsugaru στην Ιαπωνία μεταξύ των μεγάλων ιαπωνικών νησιών Hokkaido και Honshu προκειμένου να φθάσουν στην ανοικτή θάλασσα. Η κίνηση αυτή πραγματοποιείτο υπό παρακολούθηση από το Αμερικανικό Ναυτικό, ενώ με τη βάση στο Cam Ranh η πρόσβαση στις θαλάσσιες περιοχές ενδιαφέροντος ήταν αμεσότερη και ευκολότερη.

Πριν τη δεκαετία του '70 το δόγμα επιχειρήσεων του Σοβιετικού Στόλου του Ειρηνικού (ΣΣΕ) ήταν κυρίως αμυντικό απέναντι στις ισχυρές αμερικανικές αεροναυτικές και αμφίβιες δυνάμεις. Με την είσοδο σε υπηρεσία των υποβρυχίων κλάσης Delta, τα οποία ήταν εξοπλισμένα με βαλλιστικούς πυραύλους (SLBM: Sea Launched Ballistic Missile) άλλαξε και το επιχειρησιακό δόγμα. Το σύνολο πλέον των αμερικανικών εγκαταστάσεων στη Χαβάη, αλλά και η πλειοψηφία των αμερικανικών πολιτειών ήταν εντός του βεληνεκού των σοβιετικών πυραύλων. Ο αριθμός των καταγεγραμμένων ημερών των σοβιετικών πλοίων επιφανείας στον Ειρηνικό αυξήθηκε δραματικά. Από τις μόλις 200 ημέρες το 1956, στις 2.800 το 1982

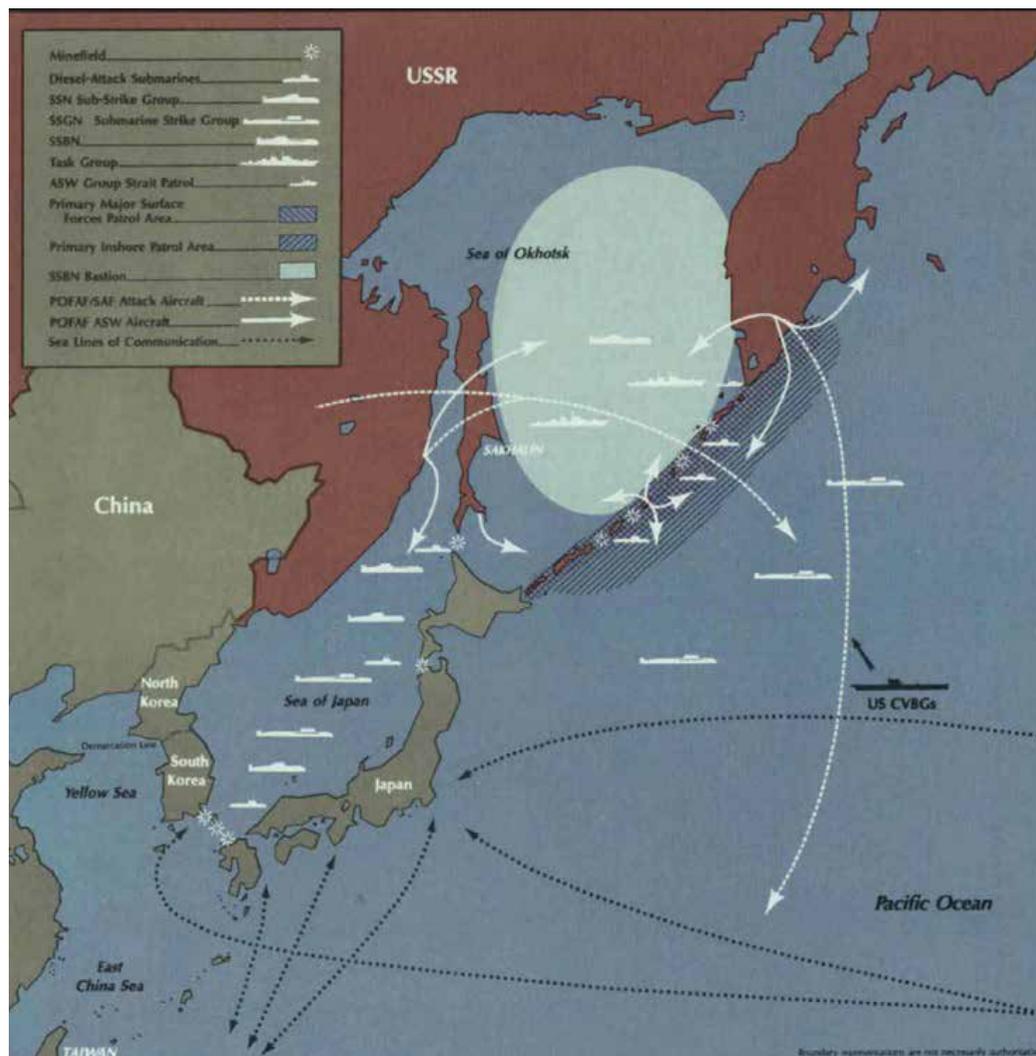
για το σύνολο των μονάδων. Η συμπεριφορά τους υπήρξε περισσότερο επιθετική με πολλές περιπτώσεις παρενόχλησης αμερικανικών πλοίων στη θάλασσα της Ιαπωνίας τόσο από σοβιετικά πλοία όσο και από αεροσκάφη (συνήθως στρατηγικά βομβαρδιστικά). Επιπρόσθετα, ήταν συνεχείς οι περιπολίες συλλογής πληροφοριών από τα πλοία υποκλοπών του Σοβιετικού Ναυτικού ιδιαίτερα πλησίον της Χαβάης και στις προσβάσεις του Περσικού κόλπου. Κατά τη δεκαετία του '80 αριθμός σκαφών, κυρίως από τον Βόρειο Στόλο, όπως τα πυρηνικά υποβρύχια κλάσης Victor-III, μεταφέρθηκαν και αναπτύχθηκαν στην περιοχή της Ασίας κατατάσσοντας τον Στόλο του Ειρηνικού πρώτο σε ισχύ στις τάξεις του Σοβιετικού Ναυτικού. Επιπλέον, στον Στόλο του Ειρηνικού τοποθετήθηκαν πλέον οργανικά δεκατρία υποβρύχια κλάσης Delta εξοπλισμένα με του πυραύλους SS-N-8 (εμβέλεια 6.000 έως 8.000 χλμ) και τους SS-N-18 (εμβέλεια 7.800 έως 9.100 χλμ). Ομοίως, για ένδεκα υποβρύχια κλάσης Yankee εξοπλισμένα

Εικόνα 5: ΑΤ κλάσης Sovremennyg του Σοβιετικού Στόλου του Ειρηνικού παρακολουθεί στενά ανεφοδιασμό εν πλω μεταξύ πλοίων του Αμερικανικού Ναυτικού (Πηγή: US Navy).

με τους πυραύλους SS-N-6 (εμβέλεια 2.400 έως 3.000 χλμ).

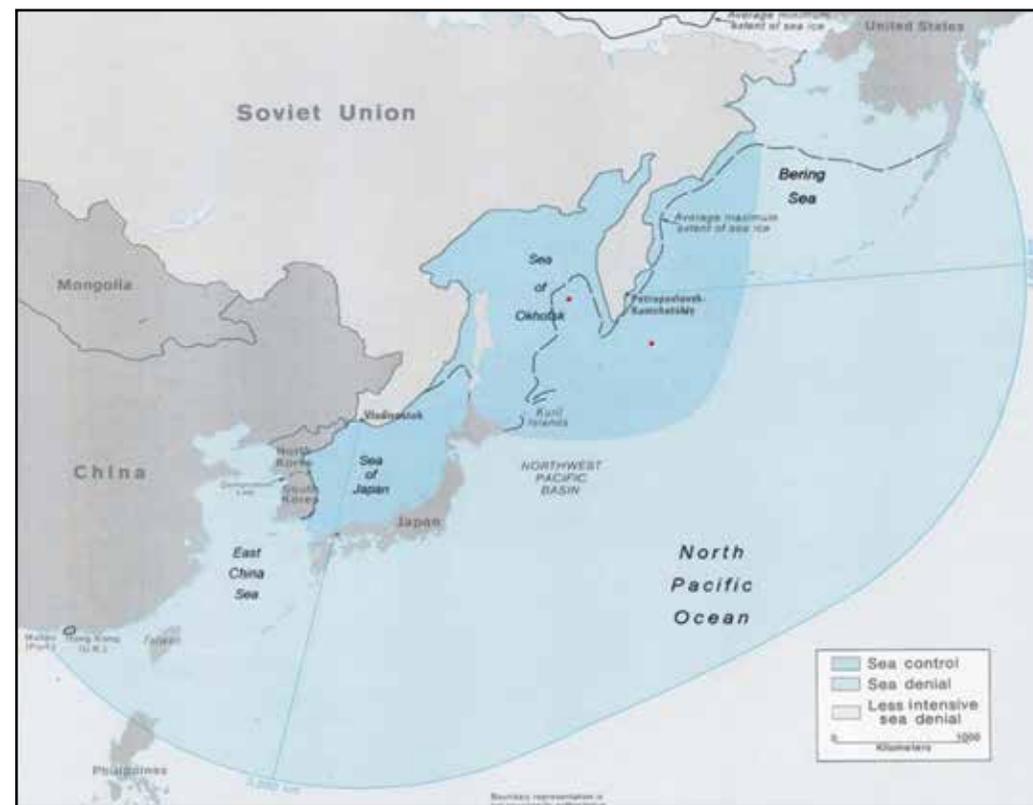
Σημαντικό μέρος των δυνάμεων του σοβιετικού στόλου στον Ειρηνικό αποτελούσαν η Ναυτική Αεροπορία και οι Δυνάμεις Πεζοναυτών. Ο αεροπορικός βραχίονας των ναυτικών δυνάμεων εκτός του εμπλουτισμού του με νέα αεροσκάφη θεωρείτο ο ικανότερος και ισχυρότερος. Διέθετε μεγάλη εμπειρία στον εναέριο ανεφοδιασμό, στις αποστολές μεγάλων αποστάσεων,

Εικόνα 6: Αμερικανικές και σοβιετικές επιχειρήσεις στη Θάλασσα του Okhotsk τις δεκαετίες '70, '80 και '90 (Πηγή: Department of Defense, Soviet Military Power 1989: Prospects for Change (US Government Printing Office, 1989), p. 116.).

στη ναυτική κρούση και τη συνδυασμένη χρήση πολλών διαφορετικών τύπων πυραύλων από διαφορετικά ύψη και γεωγραφικά σημεία για τον κορεσμό της εχθρικής άμυνας. Διέθετε περί τα 100 αεροσκάφη μεσαίας εμβέλειας Tu-16 Badger εξοπλισμένα με τους πυραύλους AS-5 και AS-6 αλλά και για χρήση ως αεροσκάφη τάνκερ, 60 αναγνωριστικά αεροσκάφη Tu-95 Bear διαφόρων διαμορφώσεων (ναυτικής περιπολίας/αναγνώρισης/ηλεκτρονικού πολέμου/υποκλοπών/ανθυποβρυχιακής δράσης), 80 Tu-142 Bear - F, 90 αεροσκάφη ναυτικής συνεργα-

σίας IL-36 καθώς και περί τα 80 βομβαρδιστικά Tu-22M Backfire. Τα τελευταία ειδικά στάθμευαν σε καλά προστατευμένες αεροπορικές βάσεις στη ρωσική Άπω Ανατολή με κυριότερη αποστολή την καταστροφή των ομάδων μάχης των αεροπλανοφόρων του Αμερικανικού Ναυτικού. Παράλληλα, υπήρχε και αξιοσημείωτος αριθμός των μαχητικών-βομβαρδιστικών Su-17 Fitter C, τα οποία όμως περιορίζονταν για την εγγύς υποστήριξη των αμφίβιων δυνάμεων ενώ η εμβέλειά τους δεν ξεπερνούσε την Κορεατική χερσόνησο και τις δυτικές ακτές της Ιαπωνίας.

Εικόνα 8: Οι επιχειρήσεις Sea Control, Sea Denial και Less Intensive Sea Denial του Σοβιετικού Ναυτικού κατά τον Ψυχρό Πόλεμο στο θέατρο επιχειρήσεων του Ειρηνικού (Πηγή: US Naval War College Newport Papers).

Η ΘΑΛΑΣΣΑ ΤΟΥ ΟΚΗΟΤΣΚ ΩΣ «ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΠΡΟΜΑΧΩΝΑΣ»

Η συγκεκριμένη ναυτική στρατηγική αναπτύχθηκε στον Ψυχρό Πόλεμο και αφορούσε την προστασία των σοβιετικών πυρηνικών υποβρυχίων από τις νατοϊκές αεροναυτικές δυνάμεις. Επί της ουσίας, το Σοβιετικό Ναυτικό προσπαθούσε να προστατέψει αποτελεσματικά τα πυρηνικά του υποβρύχια φορείς βαλλιστικών πυραύλων από τις ισχυρές αμερικανικές δυνάμεις σε κατανεμημένες γεωγραφικές περιοχές «καθαρές» από αυτές (Dismukes 2020). Στις περιοχές αυτές είχε εξασφαλισθεί η ισχυρή παρουσία της Σοβιετικής Αεροπορίας, η αριθμητική και ποιοτική υπεροχή σε Κ/Β, η πλήρης εκμετάλλευση του γεωγραφικού παράγοντα και η λειτουργία πληθώρας αισθητήρων και συστημάτων για την προστασία και τον συντονισμό του συνόλου των μονάδων. Αυτός ο «ναυτικός προμαχώνας» κάλυπτε

τις περιοχές ανατολικά της νοτιής γραμμής Καναδικών ακτών – Γροιλανδία – Ισλανδία – βόρειες ακτές της Σκωτίας στον Αρκτικό Κύκλο. Στην Άπω Ανατολή αφορούσε κυρίως τη Θάλασσα του Okhotsk και το βόρειο Ειρηνικό Ωκεανό. Εντός αυτών, τα σοβιετικά υποβρύχια μπορούσαν ανενόχλητα να εξαπολύσουν τους βαλλιστικούς πυραύλους εξοπλισμένους με πυρηνικές κεφαλές εναντίον κυρίως των μεγάλων αμερικανικών αστικών περιοχών (Pecanha and Collins 2018) της Αλάσκα και της ανατολικής και δυτικής ακτής των ΗΠΑ.

Μετά από μια περίοδο κάμψης, λόγω της διάλυσης της ΕΣΣΔ, ακολούθησε η στρατιωτική ανάκαμψη της Ρωσίας. Ακολουθώντας τις πρακτικές του παρελθόντος, το Ρωσικό Ναυτικό σταδιακά από την περίοδο του 2006-2007 ξεκίνησε να εκτελεί ξανά περιπολίες στην Αρκτική και πλησίον της Χερσονήσου Kamatsatka με πλοία επιφανείας, υποβρύχια

Εικόνα 7: Στη ρωσική ναυτική στρατηγική του «προμαχώνα» είναι κρίσιμης σημασίας η δράση σε μεγάλους αριθμούς στρατηγικών βομβαρδιστικών όπως το Tu-22M3 εξοπλισμένα με υπερηχητικούς πυραύλους για την επιβολή θαλασσίου ελέγχου ή θαλάσσιας απαγόρευσης σε εκτεταμένες περιοχές (Πηγή: Redstar).

και παγοθραυστικά. Σημαντικό σημείο προσοχής είναι η επανάληψη σε υψηλότερο ρυθμό των περιπολιών των στρατηγικών βομβαρδιστικών του Βόρειου Στόλου, καλύπτοντας ολόκληρη τη Θάλασσα της Νορβηγίας και μεγάλο μέρος του βόρειου Ατλαντικού Ωκεανού (Nilsen 2024), δηλαδή την περιοχή η οποία θεωρείται «ναυτικός προμαχώνας». Από τη μελέτη των ρωσικών ασκήσεων διαπιστώνεται ότι, παρότι αυτή η στρατηγική έχει κυρίως αμυντική διάσταση, δύναται να χρησιμοποιη-

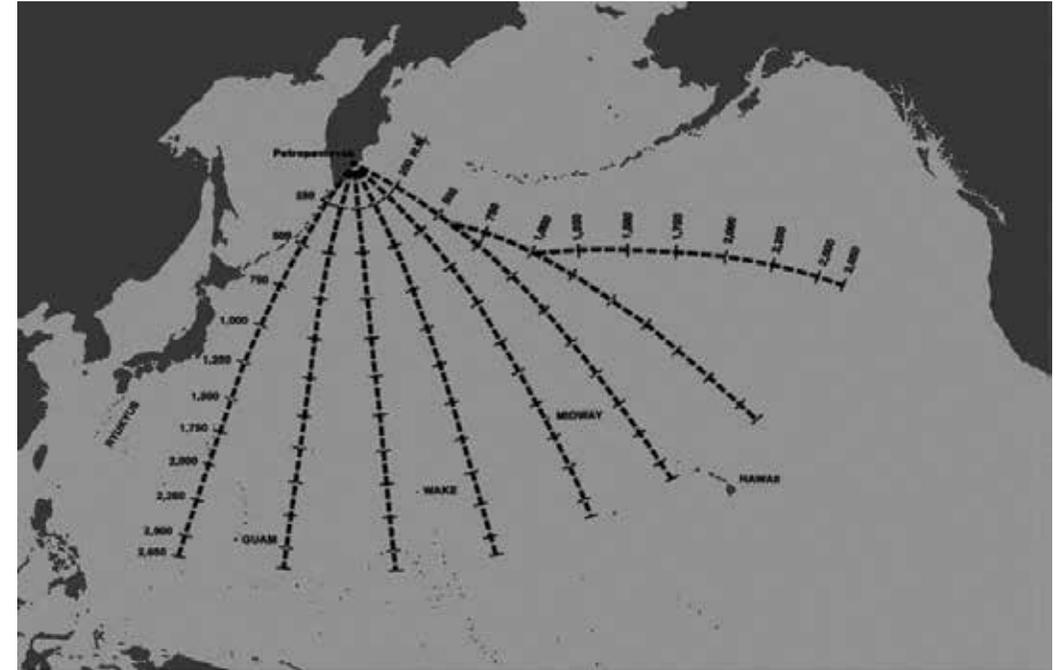
θεί και επιθετικά. Ομοίως και οι ρωσικές στρατιωτικές δυνατότητες στην Αρκτική και την Άπω Ανατολή μπορούν να χρησιμοποιηθούν τόσο αμυντικά αλλά και επιθετικά, με στόχο η Ρωσία να επιτύχει σε σύντομο χρόνο στρατιωτικά (αρχικά) και πολιτικά (σε δεύτερο χρόνο) οφέλη (Mikkola 2019, 5). Επιζητείται έτσι η συντριπτική υπεροχή έναντι των αντιπάλων και η εν συνέχεια ταχεία αποκλιμάκωση ώστε να επιτευχθούν τετελεσμένα επί του στρατιωτικού και διπλωματικού πεδίου.

ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΟΗΕ

Η ρωσική διεκδίκηση και τελικά επιτυχής εκπλήρωση των νόμιμων δικαιωμάτων της στη Θάλασσα του Okhotsk συμπαράσχει και μεταβάλλει μια σειρά από γεωπολιτικές και οικονομικές ισορροπίες στην περιοχή της Ασίας. Αρχικά, με την πλήρη εκμετάλλευση των θαλάσσιων πόρων από τη Ρωσία ωθεί τη πολυπληθή Κίνα και την Ιαπωνία να αναζητήσουν πλουτοπαραγωγικές πηγές σε άλλες περιοχές του Ειρηνικού εντείνοντας τον ανταγωνισμό μεταξύ τους προς τελικό όφελος της Ρωσίας. Ειδικότερα, η Κίνα αντιμετωπίζει μεγαλύτερη πρόκληση λόγω της ρωσικής δικαίωσης στον ΟΗΕ. Ο ανταγωνισμός

Εικόνα 9: Ρωσικό παγοθραυστικό σκάφος περιπολεί στη Θάλασσα του Okhotsk (Πηγή: Tass).

Εικόνα 10: Τα στρατηγικά βομβαρδιστικά Tu-22M3 Backfire επανήλθαν στη ρωσική Άπω Ανατολή και χρησιμοποιούν τη βάση Petropavlovsk στη Θάλασσα του Okhotsk όπως και κατά τον Ψυχρό Πόλεμο. Στον ανωτέρω χάρτη αποτυπώνεται η εμβέλεια του αεροσκάφους (Πηγή: CIA/NIE 11-15-82/D, March 1983).

για την αλιεία στον Ειρηνικό έχει ενταθεί από τη δεκαετία του 1990 και έπειτα. Η Κίνα είχε αναδειχθεί ως τώρα ο μεγαλύτερος παραγωγός αλιευμάτων και επεξεργασμένων τροφών που βασίζονται σε αυτά στον βορειοδυτικό Ειρηνικό. Πρόκειται για τεράστια αύξηση του μεριδίου της Κίνας σε σύγκριση με την πολυπολική δεκαετία του 1990, όταν η Κίνα εκμεταλλευόταν κατά μέσο όρο το 24% των αλιευμάτων του βορειοδυτικού Ειρηνικού (ενώ η Ρωσία και η Ιαπωνία το 14% και 15%) (Alekseen 2006, 21). Ο αυστηρός όμως πλέον έλεγχος της ρωσικής ακτοφυλακής στη Θάλασσα του Okhotsk στερεί από τους Κινέζους ψαράδες ένα μεγάλο μέρος εσόδων. Φυσικά, τα ανωτέρω στατιστικά στοιχεία δεν υπολογίζουν την ανεξέλεγκτη πειρατεία των ψαριών στον βορειοδυτικό Ειρηνικό. Τα έσοδα που χάνει η Ρωσία λόγω των παράνομων εξαγωγών, ίσως και 30 δισεκατομμύρια δολάρια ετησίως, μπορεί να υπερβαίνουν τις

συνολικές νόμιμες εισπράξεις της, γεγονός που σίγουρα συμβάλλει στην αυξημένη στρατιωτικοποίηση της θάλασσας από τη Ρωσία για τον αποτελεσματικότερο έλεγχο αυτής.

Επιπλέον, κατά μία έννοια, μέχρι σήμερα, η ξένη πρόσβαση, νόμιμη και μη, στη Θάλασσα του Okhotsk ήταν μια βαλβίδα ανακούφισης για τις οικονομικές πιέσεις και ανταγωνισμούς σε άλλες περιοχές του Ειρηνικού. Μετά την αναγνώριση των ρωσικών κυριαρχικών δικαιωμάτων, η καταστολή της πρόσβασης στη Θάλασσα του Okhotsk θα αναγκάσει τις οικονομικές και εν συνέχεια γεωπολιτικές πιέσεις να μεταδοθούν στις ήδη πιεσμένες θάλασσες του Ειρηνικού κυρίως νοτιότερα. Επιπλέον, ενώ ο συνολικός όγκος των ψαριών που αλιεύονται έχει παραμείνει σταθερός στον βορειοδυτικό Ειρηνικό, η ολοένα και πιο πυκνοκατοικημένη Νότια Σινική Θάλασσα έχει γνωρίσει τεράστια αύξηση της αλιείας, με την ψαριά του 2012 να είναι υπερδιπλάσια από τον μέσο όρο της δεκαετίας του 1990. Όλη αυτή η διαδικασία λαμβάνει χώρα σε μια θαλάσσια περιοχή της οποίας περίπου το 40% της έκτασης είναι αντικείμενο

Εικόνα 11: Το νέο τύπου ρωσικό παγοθραυστικό Ivan Papanin το οποίο θα επιχειρεί στον Αρκτικό Κύκλο και την Άπω Ανατολή (καλλιτεχνική απεικόνιση). Φέρει πρωραίο ΠΒ, ΑΑ Κ/Β για αεράμυνα σημείου, ένα Ε/Π SAR, ένα ή περισσότερα UAV, Κ/Β Kalibr επί ειδικά διαμορφωμένων container και δορυφορικές επικοινωνίες ενώ διαθέτει χώρους για την πολυήμερη εξυπηρέτηση μονάδων ειδικών δυνάμεων (Πηγή: MilitaryReview).

διαμάχης μεταξύ γειτονικών κρατών. Οι γειτονικές χώρες έχοντας εκτοπιστεί από τη Ρωσία από το Okhotsk, θα αναγκαστούν να αγωνίζονται για μειούμενους πόρους τροφίμων, σε όλο και πιο μολυσμένες θάλασσες, για να θρέψουν τον ιλιγγιωδώς αυξανόμενο πληθυσμό τους (Peterski 2014).

ΟΙ ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΟΗΕ

Ακολουθώντας το ρωσικό παράδειγμα, θεωρείται πιθανό η Κίνα να ακολουθήσει την ίδια πολιτική στη νότια Σινική Θάλασσα όπου υφίστανται διαφορές με μια σειρά από χώρες της περιοχής (Goble 2014). Η άμεση επιλογή της ρωσικής ηγεσίας να μετατρέψει τη Θάλασσα του Okhotsk σε κλειστή περιοχή και να θεωρεί (και τελικά να δικαιωθεί από τον ΟΗΕ) ότι ο βυθός της περιοχής αποτελεί μέρος της υφαλοκρηπίδας της Ρωσίας είναι αντίστοιχο με τις ρωσικές επιδιώξεις στην Αρκτική. Βασικό και εκεί επιχείρημα αποτελεί ότι ο Αρκτικός βυθός είναι μέρος της ρωσικής υφαλοκρηπίδας και συνεπώς πρέπει να αποτελεί μέρος της ρωσικής επικρά-

τειας. Σαφέστατα, στην Αρκτική το ζήτημα του καθορισμού των θαλασσιών ζωνών είναι πολύ πιο περίπλοκο νομικά λόγω της γειννίας με μεγαλύτερο αριθμό κρατών. Λαμβάνοντας επίσης υπόψη, την εξελισσόμενη σύγκρουση στην Ουκρανία και την εμπλοκή της Ρωσίας και σε άλλες περιοχές όπως η Συρία, η Λιβύη και άλλες Αφρικανικές χώρες θεωρείται μάλλον απίθανο η δυναμική της Αρκτικής να προκαλέσει ένοπλη αντιπαράθεση με τις δυτικές χώρες. Παράλληλα, από την ανάλυση των ρωσικών στρατιωτικών της δυνάμεων και την διάταξη τους αναδύεται η σημασία των πυραύλων μεγάλου βεληνεκού (πυρηνικών και συμβατικών). Η Ρωσία έχει ως πρωταρχικό στόχο να διατηρήσει τη σταθερότητα στο εσωτερικό της και να προασπίσει τα στρατηγικά της συμφέροντα στις περιοχές ενδιαφέροντος της με ταυτόχρονη αναγνώριση της ως Μεγάλη Δύναμη. Είναι κοινώς αποδεκτό, ότι παρά την μεγάλη στρατιωτική της ισχύ, δεν διαθέτει ανάλογη οικονομική, όπως για παράδειγμα η Κίνα. Συνεπώς, βασικό εργαλείο επηρεασμού των διεθνών εξελίξεων θεωρεί την στρατιωτική της ισχύ, συμβατική αλλά και πυρηνική, η οποία

έχει παγκόσμια διάσταση λόγω της ισχύος και του βεληνεκού των όπλων της.

Σε αυτή την εξίσωση, η Αρκτική και η Άπω Ανατολή έχουν την υψηλότερη σημασία καθώς σε αυτές υπάρχουν και οι τρεις βραχίονες της «πυρηνικής τριάδας» με σημαντικότερη αυτή των υποβρυχίων λόγω της φύσης του όπλου⁵.

«Η αναβλητικότητα είναι έγκλημα, ενώ η εγρήγορση κατασκευάζει τη νίκη»

John Archer Lejeune, Αμερικανός Στρατηγός του Σώματος των Πεζοναυτών

Στη περίπτωση της «*Θάλασσας των Κυνηγών*» η Ρωσία χρησιμοποίησε υποδειγματικά όλα τα νομικά και επιστημονικά ερείσματα για να πετύχει το στόχο της. Αρχικά, επιθυμούσε να περιορίσει τη παρουσία ξένων αλιευτικών στόλων σε αυτές τις θαλάσσιες περιοχές για οικονομικούς λόγους, αλλά και για λόγους ασφαλείας, ώστε να μετατραπούν σε «κλειστές ρωσικές θάλασσες». Για να το πετύχει έκανε εντατική συλλογή υποθαλάσσιων δεδομένων επενδύοντας στις εν λόγω έρευνες. Το τελικό αποτέλεσμα δικαιώσε τις προσπάθειες της. Παράλληλα, φροντίζει να αναβαθμίζει συνεχώς την αμυντική της ικανότητα ώστε η νομικά ισχυρή της θέση να συμβαδίζει σε ισχύ επί του πεδίου, καθώς δεν τρέφει αυταπάτες όσον αφορά τη διεθνή πολιτική αλλά και την περιφερειακή ισορροπία δυνάμεων στον Ειρηνικό Ωκεανό. Ως αυτοκρατορική πυρηνική δύναμη με έντονη θεσμική μνήμη εδράζει τις προσπάθειες της στη πλήρη αμυντική αυτάρκεια της περιοχής καταρχήν εκσυγχρονίζοντας τις βάσεις της περιοχής. Ταυτόχρονα και παρά την εν εξελίξει σύγκρουση στη Μαύρη Θάλασσα, λόγω των επιχειρήσεων στην Ουκρανία, έχει μεταφέρει σύγχρονα συστήματα στην Άπω Ανατολή ενισχύοντας τον υποβρύχιο στόλο της αλλά και τις αεροπορικές στρατηγικής κρούσης δυνάμεις τις. Υπό μία έν-

⁵ Τα πυρηνικά υποβρύχια μπορούν να παραμείνουν για μεγάλο χρονικό διάστημα κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας και πρακτικά είναι αδύνατον να εντοπισθούν. Διαθέτουν την ικανότητα να εξαπολύσουν τους βαλλιστικούς πυραύλους εξοπλισμένους με πυρηνικές κεφαλές κάτω από το στρώμα πάγου και ενώ βρίσκονται σε κατάδυση. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζουν υψηλά ποσοστά επιτυχίας και επιβιωσιμότητας.

νοια ακολουθεί τη ρήση του Αμερικανού Στρατηγού Λεζέν (J.A.Lejeune) εκμεταλλεόμενη το χρόνο προς όφελος της αποφεύγοντας την αναβλητικότητα και γνωρίζοντας ότι το ΔΔ είναι ένα χρήσιμο εργαλείο στις διεθνείς σχέσεις, αλλά θα πρέπει να συμβαδίζει με την πραγματική ισχύ για να είναι εξίσου χρήσιμο. Ταυτόχρονα, με τον τρόπο αυτό δηλώνει δυναμικό παρών στην Ασιατική ήπειρο, όπου ο ανταγωνισμός μεταξύ Κίνας και ΗΠΑ αναμένεται να ενταθεί τα επόμενα χρόνια.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Alekseev. «UN ENVIRONMENT PROGRAMME.» GIWA Regional assessment 30. Μοντάζ: Ulla Li Zweifel. Παράγ. UN. New York: UNITED NATIONS, 13 September 2006.
- Blank, Stephen. «The Arctic and Asia in Russian Naval Strategy.» The Korean Journal of Defense Analysis, December 2017: 575-597.
- Bott, Christopher. Responding to Russia's Northern Fleet. The United States and NATO must prepare to face a revitalized fleet capable of effective offensive operations. Παράγ. US Naval War College. March 2021.
- Boulegue, Mathiew. <https://www.chathamhouse.org>. 28 June 2019. <https://www.chathamhouse.org/2019/06/russias-military-posture-arctic/2-perimeter-control-around-bastion> (πρόσβαση May 01, 2024).
- Chaliand, Gerard, και Jean-Pierre Rageau. STRATEGIC ATLAS. WORLD GEOPOLITICS. Harmondsworth, Middlesex: Penguin Books Ltd, 1986.
- Chalmers, Malcolm, και Peter Roberts. NATO and the North Atlantic: Revitalising Collective Defence. 6 March 2017.
- China Aerospace Studies Institute. In their own word: China's National Defense in the New Era. Πεκίνο: People's Republic of China, 2019.
- China, Ministry of Foreign Affairs. «Ministry of Foreign Affairs of People's Republic of China.» White Paper. Beijing, 26 January 2018.

- Division for Ocean Affairs and the Law of the Sea, Office of Legal Affairs, ανθολ. Commission on the Limits of the Continental Shelf (CLCS) Outer limits of the continental shelf beyond 200 nautical miles from the baselines: Submissions to the Commission: Submission by the Russian Federation. Παράγ. Office of Legal Affairs, United Nations. Division for Ocean Affairs and the Law of the Sea. New York, 11 April 2024.
- Daly, John C.K. THE JAMESTOWN FOUNDATION. Έκδ. Eurasia Daily Monitor. 15 December 2021. <https://jamestown.org/program/russias-pacific-fleet-upgrades-kamchatka-submarine-base/> (πρόσβαση May 30, 2024).
- Dismukes, Bradford. «The Return of Great-Power Competition—Cold War Lessons about Strategic Antisubmarine Warfare and Defense of Sea Lines of ense of Sea Lines of.» <https://digital-commons.usnwc.edu/nwc-review/vol73/iss3/6>. 2020. <https://digital-commons.usnwc.edu/nwc-review/vol73/iss3/6> (πρόσβαση May 17, 2024).
- Edvardsen, Astri. High North News. 06 June 2023. <https://www.highnorthnews.com/en/russian-strategic-bombers-new-flight-over-western-barents-sea> (πρόσβαση May 10, 2024).
- Funaiole, Matthew, Brian Hart, Joseph Jr S. Bermudez, και Aidan Powers-Riggs. Frozen Frontiers. China's Great Power Ambitions in the Polar Regions. Μοντάζ: Michael Kohler. Washington D.C., 18 April 2023.
- Funaiole, Matthew, Colin Wall, και Joseph S. Bermudez Jr. «<https://www.csis.org>» <https://www.csis.org/analysis/russias-northern-fleet-deploys-long-range-interceptors-remote-arctic-base>. 14 04 2021. <https://www.csis.org/analysis/russias-northern-fleet-deploys-long-range-interceptors-remote-arctic-base> (πρόσβαση 04 25, 2024).
- Goble, Paul. THE JAMESTOWN FOUNDATION. Έκδ. Eurasia Daily Monitor. 29 April 2014. <https://jamestown.org/program/moscow-closes-okhotsk-sea-to-outsiders/> (πρόσβαση May 30, 2024).
- Janaro, Jeff. Could the U.S. Win in the Arctic? July 2019. <https://www.usni.org/magazines/proceedings/2019/july/could-us-win-arctic> (πρόσβαση April 26, 2024).
- Kristensen, Hans. FAS (Federation of American Scientists). 30 September 2015. <https://fas.org/publication/pacificfleet/> (πρόσβαση June 01, 2024).
- Lagrone, Sam. Sweden's NATO Membership Unlocks the Baltic Sea for Alliance, Ends 200 Years of Neutrality. 27 May 2024. <https://news.usni.org/2024/05/27/swedens-nato-membership-unlocks-the-baltic-sea-for-alliance-ends-200-years-of-neutrality> (πρόσβαση May 28, 2024).
- Mackinder, H.J. The Geographical Pivot of History. Royal Geographical Society, 1904.
- Martinson, Ryan, και Peter Dutton. <https://www.usnwc.edu/>. CMSI China Maritime Reports, US Naval War College, China Maritime Studies Institute, Newport, Rhode Island: US Naval War College, 2018.
- Medvedev, D. «Basics of the State Policy of the Russian Federation in the Arctic for the period till 2020 and for further perspective.» Arctis Knowledge Hub. 2009. http://www.arctis-search.com/Russian%2BFederation%2BPolicy%2Bfor%2Bthe%2BArctic%2Bto%2B2020#I-II_Basic_Objectives_and_Strategic_Priorities_of_the_State_Policy_of_the-Russian_Federation_in_the_Arctic (πρόσβαση 3 18, 2020).
- . «Speech at Meeting of the Russian Security Council on Protecting Russia's National Interests in the Arctic.» Kremlin. 2008. <http://en.kremlin.ru/events/president/transcripts/48304> (πρόσβαση 3 3, 2020).
- Mikkola, Hari. THE GEOSTRATEGIC ARCTIC. HARD SECURITY IN THE HIGH NORTH. BRIEFING PAPER, FIIA, FINNISH INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS, 2019.
- Nilsen, Thomas. «2023 saw more Russian strategic bombers outside Norway.» The Barents Observer. Kirkenes, 15 January 2024.
- Peterski, Milosz. JORDAN CENTER OF ADVANCED STUDIES. 10 November 2014. <https://jordanrussiacenter.org/blog/russias-grasp-okhotsk-will->
- Spykman, N.J. «Geography of the Peace.» Harcourt, Brace, 1944.
- Stewart, Vincent R. RUSSIA MILITARY POWER. MILITARY POWER PUBLICATIONS, DIA, DEFENSE INTELLIGENCE AGENCY, 2017.
- Sukhankin, Sergey. Zapad-2017: What Did These Military Exercises Reveal? 24 October 2017.
- Teslova, Elena. Anadolu Ajansi. 10 February 2024. <https://www.aa.com.tr/en/world/2-russian-strategic-bombers-carry-out-flight-over-bering-sea-off-coast-of-alaska/3133295> (πρόσβαση June 01, 2024).
- Tianliang, Xiao, και Lou Yaoliang. «airuniveristy.com.» <https://www.airuniversity.af.edu/>. Μοντάζ: Xiao Tianliang. Ιανουάριος 2022. <https://www.airuniversity.af.edu/Portals/10/CASI/documents/Translations/2022-01-26%202020%20Science%20of%20Military%20Strategy.pdf> (πρόσβαση Απριλίου 25, 2024).
- Todorov, Andrey. Belfer Center for Science and International Affairs, Harvard Kennedy School,. 02 March 2023. <https://www.belfercenter.org/publication/russias-arctic-shelf-bid-and-commission-limits-continental-shelf-explained>
- (πρόσβαση May 30, 2024).
- Tsygkin, Mikhail. «The Challenge of Understanding the Russian Navy,» Strategic Studies Institute, U.S. Army War College, July 2010: 331-358.
- Wall, Collin, και Njord Wegge. CSIS. January 2023. <https://www.csis.org/analysis/russian-arctic-threat-consequences-ukraine-war> (πρόσβαση April 29, 2024).
- Γκρέκας, Βασίλειος Αρ. Η Υψηλή Στρατηγική της Ρωσίας. Δεκέμβριος 2017. <https://www.foreignaffairs.gr/articles/71868/dr-basileios-ar-grekas/i-ypsili-stratigiki-tis-rosias?page=show> (πρόσβαση Απρίλιος 23, 2024).
- Κουκάκης, Γεώργιος. elisme.gr. 11 Απριλίου 2023. <https://elisme.gr/pos-vlepeimoscha-ton-kosmo-to-neo-dogma/> (πρόσβαση Απριλίου 29, 2024).
- Μουρτζάκης, Εμμανουήλ. Το Πολεμικό Ναυτικό της ΕΣΣΔ μέσα από τα αρχεία της Αμερικανική Κεντρικής Υπηρεσίας Πληροφοριών και η Σύγχρονη Ρωσική Ναυτική Στρατηγική. Αθήνα: Υπηρεσία Ιστορίας Ναυτικού, 2019.
- Τριανταφυλλίδης, Β. Δημήτρης. Η Αυτοκρατορική Νοσταλγία της Ρωσίας. Ο Ευρασιανικός Πειρασμός. Αθήνα: Επίκεντρο, 2022

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ο Αντιπλοίαρχος Εμμανουήλ Μουρτζάκης ΠΝ, γεννήθηκε και μεγάλωσε στο Ηράκλειο Κρήτης. Το 1998 εισήλθε στη Σχολή Ναυτικών Δοκίμων από όπου αποφοίτησε το 2002 ως Μάχιμος Σημαιοφόρος. Έχει υπηρετήσει σε Φ/Γ και Υ/Β, καθώς και ως Υπαρχος και Κυβερνήτης σε Π/Φ. Έχει αποφοιτήσει από όλα τα προβλεπόμενα για τον βαθμό του Σχολεία, από τη Ναυτική Σχολή Πολέμου (ΝΣΠ) και την Ανώτατη Διακλαδική Σχολή Πολέμου (ΑΔΙΣΠΟ) με Άριστα. Έχει διατελέσει Επιτελής της Ελλάδος στην έδρα του ΟΗΕ στο Λίβανο συγκεκριμένα, στο UN Joint Operations Center/NOC/Ναρούρα-South Lebanon παράλληλα ως Εθνικός Αντιπρόσωπος. Είναι κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος Σπουδών του Τμήματος Ψηφιακών Συστημάτων του Πανεπιστημίου Πειραιά με εξειδίκευση στην Ασφάλεια Επικοινωνιών και την Κυβερνοτρομοκρατία, Master of Science in Electrical Engineering Naval Postgraduate School of Monterey California USA, με εξειδίκευση σε Radar and Sensors. Έχει λάβει επίσης πιστοποίηση ως EW Warfare Expertise I & II από το Αμερικανικό Ναυτικό. Είναι κάτοχος Μεταπτυχιακού Diploma του Τμήματος Γεωπολιτικών και Διπλωματικών Σπουδών του Γαλλικού Ινστιτούτου CEDES υπό την αιγίδα της Γαλλικής Πρεσβείας. Υπηρέτησε στον Γ' Κλάδο του ΓΕΝ ως Επιτελής (Γ3-III). Την παρούσα περίοδο είναι Κυβερνήτης στο ΠΓΥ «ΑΤΛΑΣ-Ι». Γνωρίζει άπταιστα Αγγλικά, Ιταλικά και λίγα Αραβικά. Είναι παντρεμένος και έχει μία κόρη, τη μικρή Στυλιανή-Αναστασία.

Το Πολεμικό Ναυτικό ...με άλλη ματιά

**Ζωγραφική
του Αντιπλοίαρχου
Λεωνίδα Μπεράτη ΠΝ**

Η ενασχόληση του με τη ζωγραφική ξεκίνησε από τα αρχικά παιδικά του χρόνια. Έχει συμμετάσχει σε πληθώρα ομαδικών εκθέσεων, ενώ έχει πραγματοποιήσει και τρεις ατομικές (Χανιά και Αθήνα). Έργα του κοσμούν οικίες τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό.

Μαζί με το Πολεμικό Ναυτικό, η ζωγραφική είναι για αυτόν ένας τρόπος έκφρασης της άκαυστης επιθυμίας του να αποδώσει όσο το δυνατόν ρεαλιστικότερα το θέμα του. Η όσο το δυνατόν ρεαλιστικότερη απόδοση των έργων του επάνω στους καμβάδες, είναι το «μέσο» ψυχικής γαλήνης και ολοκλήρωσής του ως καλλιτέχνης. Στο διαλεκτικό επίπεδο, αρέσκεται με την πρόκληση διαφωνίας ενός παρατηρητή ως προς το αίτιο δημιουργίας ενός υπερρεαλιστικού έργου τέχνης, την στιγμή που αντίστοιχη απόδοση έχει και μια φωτογραφία. Κίνητρο του στη ζωγραφική, είναι η ικανότητα απόδοσης ενός θέματος σε καμβά, τόσο ρεαλιστικά, όσο μπορεί να γίνει και με μια φωτογραφία.

Είναι αυτοδίδακτος ζωγράφος.

FACEBOOK: DevineArt Leonidas Beratis

email: lebe_ole@hotmail.com

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ο Αντιπλοίαρχος Λεωνίδας Μπεράτης ΠΝ, γεννήθηκε στην Καστοριά το 1975. Εισήχθη στη Σχολή Ναυτικών Δοκίμων το 1994 από την οποία αποφοίτησε το 1998 ως Μάχιμος Σημαιοφόρος. Έχει υπηρετήσει σε: Α/Τ «ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ», πρώην Κ/Φ «ΠΥΡΠΟΛΗΤΗΣ» (Κ/Φ «ΚΑΣΟΣ»), Φ/Γ «ΥΔΡΑ», Φ/Γ «ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ» και Π/Φ «ΥΠΕΡΙΩΝ». Έχει διατελέσει Κυβερνήτης στο Π/Φ «ΟΥΡΑΝΟΣ». Έχει υπηρετήσει στο ΚΕΝΑΠ, στο ΝΚ, στο ΝΣ, στο ΔΔΜΝ και στο ΑΣ, ενώ επίσης έχει υπηρετήσει στο NATO Maritime Command of Northwood (MARCOM) στο Λονδίνο για τρία έτη ως Αξιωματικός Επιχειρησιακής Ανάλυσης και Αξιολόγησης Αποστολών (Operational Analysis and Campaign Assessment). Έχει συμμετάσχει σε πληθώρα Αποστολών/Επιχειρήσεων του ΠΝ (Active Endeavour, Enduring Freedom, SNFM, SNMG, ΚΕΔΡΟΣ κλπ). Έχει διέλθει όλα τα σταδιοδρομικά Σχολεία του ΠΝ, ενώ διαθέτει Μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στο πρόγραμμα: Γεωπολιτική Ανάλυση, Γεωστρατηγική Σύνθεση και Σπουδές Άμυνας και Διεθνούς Ασφάλειας. Υπηρετεί στο ΓΕΝ/Α1. Ομιλεί την Αγγλική πολύ καλά, την Ιταλική σε επίπεδο αρχαρίου, άπαιστα τη Βλαχική και κατανοεί σε μέτριο επίπεδο τη Ρουμανική.

Βολή K/B SM-6 από το Βασιλικό Ναυτικό της Αυστραλίας Επιχειρησιακή Αναβάθμιση και Στρατηγική Ανάσχευσης

Η φετινή πολυεθνική άσκηση του Αμερικανικού Ναυτικού στη περιοχή του Ειρηνικού Ωκεανού RIMPAC 2024¹ είχε πολλές καινοτομίες και εκπλήξεις. Μία από αυτές ήταν και η βολή για πρώτη φορά K/B EA SM-6 από πλοίο του Βασιλικού Ναυτικού της Αυστραλίας (BNA), το οποίο συμμετείχε με πληθώρα μονάδων, ενώ σύμφωνα με τον Αρχηγό του Ναύαρχο Mark Hammond² «Η πρώτη εκτόξευση από το HMAS Sydney πυραύλου Standard Missile - 6 αποτελεί σαφή απόδειξη της πρόθεσης του Πολεμικού Ναυτικού να εκπληρώσει τη δέσμευσή μας να επιταχύνουμε την ικανότητά μας να υποστηρίξουμε τη στρατηγική της άρνησης (περιοχής) σε συνεννόηση με τους βασικούς συμμάχους και εταίρους μας». Το πλοίο που εκτέλεσε τη βολή ήταν το A/T HMAS Sydney, κλάσης Hobart. Τα πλοία αυτά βασίζονται στη φρεγάτα τύπου F100 που σχεδίασε η ισπανική εταιρεία Navantia και είναι εξοπλισμένα με το αμερικανικό σύστημα μάχης Aegis της Lockheed Martin³. Η κοινοπραξία Air Warfare Destroyer Alliance⁴ συστήθηκε και κατασκεύασε τα πλοία στην Αυστραλία με ισπανική και αμερικανική τεχνική βοήθεια. Συνολικά κατασκευάστηκαν τρία πλοία για λογαριασμό του BNA.

Το A/T HMAS Sydney του Βασιλικού Ναυτικού της Αυστραλίας εκτελεί βολή K/B SM-6 στο πλαίσιο της πολυεθνικής άσκησης RIMPAC 2024 ανοικτά της νήσου Χαβάνς (Πηγή:<https://images.defence.gov.au>).

ΟΠΛΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΙΣΘΗΤΗΡΕΣ ΠΛΟΙΟΥ

Το κύριο όπλο κάθε πλοίου κλάσης Hobart είναι ένα σύστημα κάθετης εκτόξευσης K/B 48 κελιών τύπου Mk 41. Οι κυψέλες είναι ικανές να εκτοξεύσουν τον αντιαεροπορικό πύραυλο RIM-66 Standard 2 (SM-2) ή τον πύραυλο άμυνας σημείου RIM-162 Evolved Sea Sparrow (ESSM). Η λευκή βίβλος Force 2030⁵ αναφέρει ότι οι εκτοξευτές Mk 41 των Hobart πρέπει να είναι ικανοί (είτε όπως κατασκευάστηκαν είτε με μεταγενέστερη τροποποίηση) να εκτοξεύουν τον αντιαεροπορικό πύραυλο RIM-174 Standard 6 (SM-6) και τον πύραυλο CruiseTomahawk. Ο οπλισμός αυτών των πλοίων συμπληρώνεται από δύο εκτοξευτές τεσσάρων κανίστρων K/B Harpoon και ένα πυροβόλο 5 ιντσών Mk 45 (Mod 4) της BAE Systems. Τα πλοία κλάσης Hobart έφεραν αρχικά από ένα ελικόπτερο S-70B-2 Seahawk, το οποίο είναι στη φάση αντικατάστασης από την έκδοση MH-60 Romeo αντίστοιχα με τα ελληνικά.

Είναι δομημένα γύρω από το σύστημα μάχης Aegis, συγκεκριμένα την έκδοση AegisBaseline 7.1. Το σύστημα έχει τροποποιηθεί κατάλληλα, ώστε να είναι πιο ικανό όσον αφορά τις μη αεροπορικές απειλές. Το σύστημα τροφοδοτεί το Australian Tactical Interface, έξι κονσόλες πολλαπλών λειτουργιών που είναι ικανές να χειρίζονται το σόναρ, τον ηλεκτρονικό πόλεμο και τις λειτουργίες εγγύς άμυνας του αντιτορπιλικού εκτός από το Aegis. Το κύριο σύστημα ραντάρ είναι το ραντάρ

1 <https://www.cpf.navy.mil/RIMPAC/>

2 <https://www.navy.gov.au/about-navy/leaders/chief-navy>

3 <https://www.lockheedmartin.com/en-us/products/aegis-combat-system.html>

4 <https://www.ani.com.au/osborne-naval-shipyard/shipbuilding-program/air-warfare-destroyers-awd/>

5 https://www.aph.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/pubs/rp/rp1516/DefendAust/2009

ΔΙΕΘΝΕΙΣ
ΕΞΟΠΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Σύνταξη ειδήσεων
Αντιπλοίαρχος Εμμανουήλ Μουρτζάκης ΠΝ

Πλάγια όψη του HMAS Brisbane κλάσης Hobart όπου διακρίνεται ο κύριος ιστός του πλοίου με το σύστημα Aegis (Πηγή: <https://www.seaforces.org>).

S-band της Lockheed Martin AN/SPY-1D(V). Ο συνδυασμός του ραντάρ AN/SPY-1D(V), του συστήματος Aegis και του πυραύλου SM-2 επιτρέπει σε κάθε αντιτορπιλικό να βάλει εναντίον εχθρικών αεροσκαφών ή πυραύλων σε απόσταση άνω των 100ν.μ .

SM-6 στις Ναυτικές Επιχειρήσεις

Ο K/B SM-6 είναι ένας πύραυλος πολλαπλών αποστολών, ικανός για αντι-αεροπορικό πόλεμο, βαλλιστική πυραυλική άμυνα και αντιπλοϊκά πλήγματα. Χρησιμοποιεί κεφαλή θραύσης-ανατίναξης για την αντιμετώπιση αυτών των απειλών στην ενδοατμόσφαιρα. Η ικανότητά του να εκτελεί τρεις αποστολές εξίσου αποτελεσματικά επιτρέπει στο Αμερικανικό Ναυτικό να οργανώσει πιο αποτελεσματικές φορτώσεις κατευθυνόμενων πυραύλων επί των πλοίων του επιλύοντας πολλαπλά προβλήματα ΔΜ. Το σώμα του SM-6 συνδυάζει τον εκτοξευτή στερεών καυσίμων και τους πυραυλοκινητήρες διπλής ώσης της σειράς SM-3, το πλαίσιο του αεροσκάφους της σειράς SM-2 και τον ανιχνευτή και το ρύγχος ενός προηγμένου πυραύλου μέσου βεληνεκού αέρος-αέρος (AMRAAM). Εντός της οικογένειας Standard, ένα μοναδικό χαρακτηριστικό του SM-6 είναι ο ενεργός ανιχνευτής για την τελική καθοδήγηση, προσαρμοσμένος από τον πύραυλο AMRAAM. Ο ανιχνευτής AMRAAM λειτουργεί στη ζώνη Χ, δίνοντάς του μεγαλύτερη ανάλυση από τα ραντάρ SPY του πλοίου. Δεδομένου ότι ο SM-6 είναι μεγαλύτερο αεροσκάφος από τον AMRAAM, ο ανιχνευτής στο εσωτερικό του βλήματος είναι επίσης λίγο μεγαλύτερος.

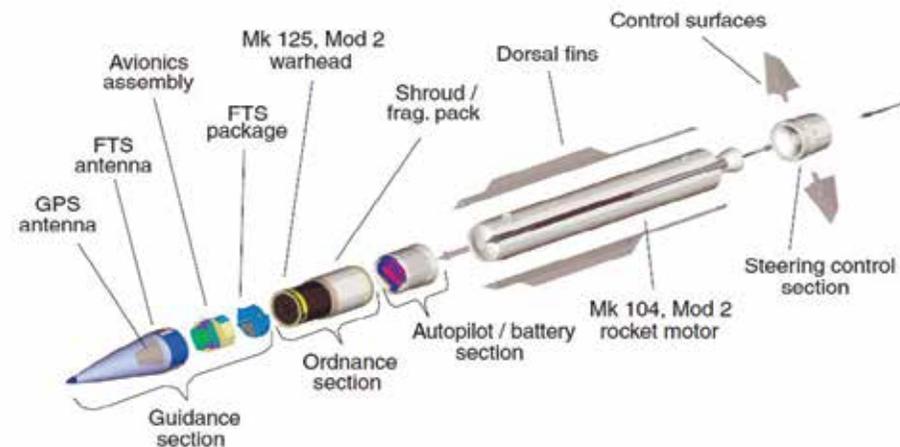
Εκτός από την ενεργή λειτουργία του ανιχνευτή, ο SM-6 μπορεί επίσης να λειτουργήσει σε ημιενεργή λειτουργία, όπως οι παλαιότεροι πύραυλοι SM-2. Αυτός ο ενεργός τερματικός ανιχνευτής δίνει στον

Standard Missile-6 (SM-6)	
ORIGIN United States	OPERATORS United States
BASING Ship-launched	CLASS Surface-to-air and surface-to-surface missile
LENGTH 6.55 m	DIAMETER 0.343 m (0.530 m with booster)
RANGE 370 km	GUIDANCE Inertial / Command
PROPULSION Mk 72 Solid Rocket Booster (1), Mk 104 Dual Thrust Rocket Motor (2)	SPEED 1.03 km/s
MANEUVER / DIRECT Tail-controlled	STATUS Operational
IN SERVICE 2013-Present	

Τα χαρακτηριστικά του K/B EA SM-6 (Πηγή: <https://missilethreat.csis.org/defsys/sm-6/>).

SM-6 μια σειρά από πλεονεκτήματα. Πρώτον, η ενεργή στόχευση επιτρέπει επίσης περισσότερες ταυτόχρονες εμπλοκές, καθώς ο SM-6 δεν βασίζεται στον πεπερασμένο αριθμό των ενσωματωμένων συστημάτων ενός πολεμικού πλοίου. Πιο κρίσιμο είναι ότι ο ενεργός ανιχνευτής επιτρέπει στον πύραυλο να προσβάλλει στόχους πέραν της εμβέλειας των ραντάρ του πλοίου, τα οποία περιορίζονται από την ισχύ και την καμπυλότητα της γης. Όταν ενσωματώνεται με άλλους αισθητήρες μέσω δικτύων, όπως το Cooperative Engagement Capability (CEC), το SM-6 μπορεί να διεξάγει εμπλοκές πέραν του βεληνεκού οποιουδήποτε προηγούμενου αναχαιτιστικού αεράμυνας τόσο δυτική όσο και ρωσικής/κινεζικής τεχνολογίας. Σύμφωνα με την MDA⁶, ο SM-6 έχει διαφορετικό τμήμα πυρομαχικών από τον SM-2 Block IV. Άλλες πηγές αναφέρουν ότι ο SM-6 χρησιμοποιεί την ίδια κεφαλή, γεγονός που ενδεχομένως υποδηλώνει ότι οι αλλαγές είναι σχετικά μικρές.

Αν και η ταχύτητα του SM-6 προσθέτει κινητική ενέργεια στην πρόσκρουσή του, η θραυσματική πολεμική κεφαλή του δεν μπορεί να βυθίσει μεγαλύτερα, πιο σκληρά πολεμικά πλοία. Σύμφωνα με τον αναλυτή *James Holmes*, το πιο πιθανό αποτέλεσμα ενός χτυπήματος του SM-6 εναντίον ενός πολεμικού πλοίου επιφανείας είναι η «αδρανοποίηση», όπου ο πύραυλος αχρηστεύει προσωρινά τον στόχο, αντί να τον βυθίσει τελείως. Ο SM-6 είναι μοναδικός μεταξύ των αντιπλοϊκών πυραύλων καθώς είναι υπερηχητικός, μπορεί να χρησιμοποιηθεί τόσο κατά εναέριων στόχων όσο και κατά πολεμικών πλοίων, και έχει τον υψηλότερο ρυθμό παραγωγής από την τελευταία γενιά όπλων κατά πλοίων του Αμερικανικού Ναυτικού. Ωστόσο, ορισμένα από τα υποτιθέμενα πλεονεκτήματα του SM-6 δημιουργούν μειονεκτήματα όταν πρόκειται για τη συγκέντρωση ισχύος πυρός για πλήγματα κατά πλοίων. Η υψηλή ταχύτητα του SM-6, η οποία υπερβαίνει τα 3 Mach, βελτιώνει την επιβιωσιμότητα και τη φονικότητα του πυραύλου όταν πρόκειται να διαπεράσει την άμυνα πολεμικών πλοίων και να πλήξει τον στόχο σε υψηλές ταχύτητες. Ωστόσο, η υψηλή ταχύτητα του πυραύλου δυσχεραίνει τη δυνατότητά του να συνδυάσει πυρά με τα άλλα όπλα του Πολεμικού Ναυτικού κατά πλοίων, τα οποία είναι όλα υποχημικά. Εάν ο SM-6 πρόκειται να συνδυαστεί με υποχημικούς πυραύλους, τότε πρέπει είτε να εκτοξευτεί κοντά στο τέλος μιας ακολουθίας μαζικών βολών για να εξασφαλιστεί η έγκαιρη επικάλυψη, είτε οι πλατφόρμες που εκτοξεύουν υποχημικούς πυραύλους πρέπει να βρίσκονται πολύ πιο κοντά στο στόχο από το πολεμικό πλοίο που εκτοξεύει τον SM-6.

Τα βασικά μέρη από τα οποία αποτελείται το K/B EA SM-6, πολλά εκ των οποίων είναι ίδια με τον K/B EA SM-2 (Πηγή: <https://missilethreat.csis.org/defsys/sm-6/>).

⁶ <https://www.surfpac.navy.mil>

Κινεζική Απειλή και SM-6

Από το 1995 -1996, ο Λαϊκός Απελευθερωτικός Στρατός της Κίνας (PLA) αναπτύσσει μια θανατηφόρα σειρά πυραύλων για χερσαίες επιθέσεις, καθώς και επιθέσεις κατά πλοίων. Το σημερινό του οπλοστάσιο περιλαμβάνει μια σειρά διαφορετικών τύπων πυρομαχικών, συμπεριλαμβανομένων πυραύλων cruise, βαλλιστικών πυραύλων (ICBM) και υπερηχητικών πυραύλων. Ο PLA άντλησε διδάγματα από τον πόλεμο των Φόκλαντς το 1982, τον πόλεμο του Κόλπου το 1991, την επιχείρηση *Allied Force* το 1999, αλλά και το σοβιετικό δόγμα από τον Ψυχρό Πόλεμο⁷. Μελέτησε τον πόλεμο των Φόκλαντς του 1982 ως παράδειγμα πώς μια κατώτερη αεροπορική δύναμη μπορεί να επηρεάσει δυσανάλογα μια τεχνολογικά ανώτερη ναυτική δύναμη. Ο πόλεμος του Κόλπου του 1991, ανέδειξε την κυριαρχία των ΗΠΑ στην ολοκληρωμένη διοίκηση, τον έλεγχο, τις επικοινωνίες, την πληροφορική και τις πληροφορίες (C4ISR), στη τεχνολογία των πυραύλων cruise, τόνισε την ισχύ της αεροπορικής δύναμης υποστηριζόμενης από αεροσκάφη εναέριου ανεφοδιασμού καθώς και διαστημικά μέσα για πλοήγηση και πληροφορίες.

Κινεζικά αεροσκάφη στρατηγικής κρούσης H-6G εξοπλισμένα με K/B Cruise (Πηγή: <https://missilethreat.csis.org>).

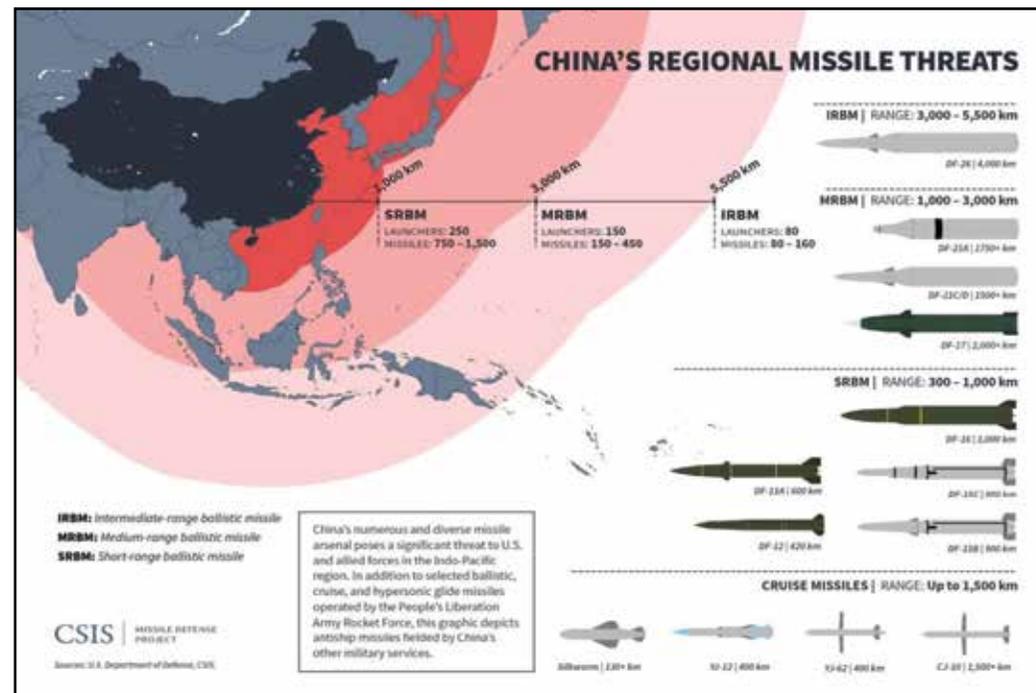
Τα σημερινά ASCM⁸ του PLA έχουν μεγάλη εμβέλεια, προσφέρουν υπερηχητικές ταχύτητες, πετούν σε χαμηλό ύψος έως και πέντε μέτρα και μπορούν να προσεγγίσουν στόχους από πολλούς άξονες. Τα K/B YJ-12 και YJ-18 είναι νεότερες γενιές ASCM του PLA. Αντίθετα, τα K/B YJ-62 και YJ-91 χρονολογούνται από το 2008 και το K/B YJ-83 από το 2004. Το τελευταίο ASCM YJ-12 του PLA έχει εμβέλεια περίπου 250ν.μ και τελική ταχύτητα περίπου 2,5 Mach. Ο PLA αναπτύσσει επίσης το K/B YJ-12 από τα βομβαρδιστικά ναυτικής κρούσης H-6G της ναυτικής αεροπορίας, καθένα από τα οποία φέρει 4 – 6 K/B του τύπου.

Επιπρόσθετα, το K/B YJ-18 του PLA είναι ένα υπερηχητικό, μακράς εμβέλειας K/B ASCM με ταχύτητα 2,5 Mach έως 3,0 Mach για τα τελευταία 20 ν.μ μέχρι το στόχο και έχει συνολικό βεληνεκές περίπου 270ν.μ. Χρησιμοποιείται από τα αντιτορπιλικά κατευθυνόμενων πυραύλων μεγάλου βεληνεκούς κλάσης *Luyang III* και από τα καταδρομικά κατευθυνόμενων πυραύλων κλάσης *Renhai* (γνωστά ως Type 055).

Τα συμμαχικά πλοία που είναι πιθανόν να επιχειρήσουν στη Θάλασσα της Νότιας Κίνας είναι δυνατόν να δεχθούν επιθέσεις από τις συστοιχίες K/B ASCM YJ-12B του PLA που έχουν αναπτυχθεί σε πλειάδα νήσων της περιοχής. Στη Νότια ή Ανατολική Θάλασσα της Κίνας θα μπορούσαν επίσης να δεχθούν

7 Το σοβιετικό δόγμα που στόχευε στην εξουδετέρωση των αεροπορικών δυνάμεων του NATO με τη καταστροφή στις πρώτες φάσεις των επιχειρήσεων των βάσεων του και των αεροπλανοφόρων του Πολεμικού Ναυτικού των ΗΠΑ με αντιπλοϊκούς πυραύλους μεγάλου βεληνεκούς.

8 Anti Ship Cruise Missile.

Η πυραυλική απειλή του PLA στον Ειρηνικό Ωκεανό (Πηγή: <https://missilethreat.csis.org/>).

επίθεση με πυραύλους K/B ASCM YJ-83 που εκτοξεύονται από τριμαράν ΤΠΚ Type 022 του Κινεζικού Ναυτικού. Τα συμμαχικά πλοία που επιχειρούν οπουδήποτε στην πρώτη ή τη δεύτερη νησιωτική αλυσίδα θα μπορούσαν επίσης να υποστούν κορεσμό ASCM από μαχητικά αεροσκάφη του PLA σε συνδυασμό με τα παραπάνω. Τα μαχητικά-βομβαρδιστικά JH-7 του PLA μπορούν να επιτεθούν σε συμμαχικά πλοία με ASCM από απόσταση περίπου 957 ν.μ από τις κινεζικές ακτές ενώ τα βομβαρδιστικά H-6J μπορούν να επιτεθούν σε συμμαχικά πλοία με K/B σε απόσταση έως και 1.550 ν.μ. Η ενσωμάτωση από τον PLA του K/B YJ-18 επί των πολεμικών πλοίων επιφανείας και των υποβρυχίων της θεωρητικά θα του επιτρέψει να εκτελεί πλήγματα οπουδήποτε στον Ειρηνικό και Ινδικό Ωκεανό, ενώ θα εξασφαλίσει την άμυνα των κινεζικών ακτών.

Παρά τη ραγδαία στρατιωτική, οικονομική και τεχνολογική άνοδο της Κίνας την τελευταία δεκαετία, η διαδικασία του να γίνει παγκόσμια δύναμη είναι σε εξέλιξη. Επίσης, συνδέεται σε μεγάλο βαθμό με την τρέχουσα παγκόσμια τάξη, πράγμα που σημαίνει ότι δεν είναι επιθυμητή μία ολοκληρωτική ανοικοδόμηση της διεθνούς πολιτικής της, δεδομένου ότι το *status quo* της επιτρέπει σε μεγάλο βαθμό να εκμεταλλευτεί οικονομικά και να επωφεληθεί από το τρέχον παγκόσμιο οικονομικό σύστημα. Έτσι, η Κίνα κατά την άνοδό της ταλαντεύεται μεταξύ της χρήσης της τρέχουσας τάξης και της προσπάθειας να αλλάξει μερικούς κανόνες και να μετατοπίσει την ισορροπία της παγκόσμιας δύναμης. Αυτό όμως δεν την αποτρέπει από τον βελτίωση και συνεχή ενδυνάμωση σε υλικά και μέσα⁹ των ΕΔ της. Η συνεχώς αυξημένη παρουσία των κινεζικών αεροναυτικών δυνάμεων στους παγκόσμιους ωκεανούς δημιουργεί την συσπείρωση των υπόλοιπων ναυτικών δυνάμεων του Ειρηνικού Ωκεανού κυρίως προσβλέποντας στην ανάσχεση της. Η συνεργασία αυτών των δυνάμεων μέσω της συμφωνίας AUKUS¹⁰ αλλά και μέσω διμερών αμυντικών συμφωνιών όπως ΗΠΑ – Αυστραλίας αποσκοπεί στην αποτελεσματικότερη εφαρμογή της.

9 <http://www.yin.mil.gr/wp-content/uploads/2016/10/T-612.pdf>

10 <https://www.chathamhouse.org/sites/default/files/2024-07/2024-07-24-china-under-siege-yu.pdf>

Αυτοί που έφυγαν

Αποστρατείες

Αποστολές - Εκδηλώσεις

Συνδρομές

Δελτίο Ενημέρωσης

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

Υπεύθυνο για το περιεχόμενο: ΓΕΝ

Αντιναύαρχος ε.α.

Νικόλαος Θεμελίδης ΠΝ

Απεβίωσε την 25η Σεπτεμβρίου 2024. Γεννήθηκε το 1940. Το 1957 εισήλθε στη ΣΝΔ και το 1995 τέθηκε σε αποστρατεία.

Αντιναύαρχος (Ο) ε.α.

Παναγιώτης Πηχάς ΠΝ

Απεβίωσε την 23η Αυγούστου 2024. Γεννήθηκε το 1945 στον νομό Ιωαννίνων. Το 1968 εισήλθε στο ΠΝ και το 2008 τέθηκε σε αποστρατεία.

Υποναύαρχος ε.α.

Αθανάσιος Κωνσταντίνου ΠΝ

Απεβίωσε την 29η Αυγούστου 2024. Γεννήθηκε το 1934 στην Αθήνα. Το 1952 εισήλθε στη ΣΝΔ και το 1982 τέθηκε σε αποστρατεία.

Υποναύαρχος (Μ) ε.α.

Σπυρίδων Καψοκαβάδης ΠΝ

Απεβίωσε την 6η Αυγούστου 2024. Γεννήθηκε το 1954 στον Πειραιά. Το 1972 εισήλθε στη ΣΝΔ και το 2009 τέθηκε σε αποστρατεία.

Αρχιπλοίαρχος (Μ) ε.α.

Νικόλαος Λαμπρόπουλος ΠΝ

Απεβίωσε την 3η Σεπτεμβρίου 2024. Γεννήθηκε το 1941 στον Νομό Αχαΐας. Το 1958 εισήλθε στη ΣΝΔ και το 1988 τέθηκε σε αποστρατεία.

Αρχιπλοίαρχος (ΥΙ) ε.α.

Σοφοκλής-Ιωάννης Βασιλάκης ΠΝ

Απεβίωσε την 24η Σεπτεμβρίου 2024. Γεννήθηκε το 1935 στο Ρέθυμνο. Το 1954 εισήλθε στη ΣΙΣ και το 1989 τέθηκε σε αποστρατεία.

Αρχιπλοίαρχος ε.α.

Παναγιώτης Γκίζης ΠΝ

Απεβίωσε την 19η Σεπτεμβρίου 2024. Γεννήθηκε το 1931 στην Αθήνα. Το 1953 κατετάγη στο ΠΝ ως μόνιμος Αρχικελευστής Διδάσκαλος και το 1986 τέθηκε σε αποστρατεία.

Πλοίαρχος (Μ) ε.α.

Νικόλαος Κουλειμάνης ΠΝ

Απεβίωσε την 6η Αυγούστου 2024. Γεννήθηκε το 1942 στην Καλλιθέα Αττικής. Το 1958 εισήλθε στη ΣΝΔ και το 1983 τέθηκε σε αποστρατεία.

Πλοίαρχος ε.α.

Ιωάννης Σακελλαρίου ΠΝ

Απεβίωσε την 8η Αυγούστου 2024. Γεννήθηκε το 1953 στην Σαλαμίνα. Το 1972 εισήλθε στη ΣΝΔ και το 1998 τέθηκε σε αποστρατεία.

Πλοίαρχος (Ε) ε.α.

Νικόλαος Μαυρονάσιος ΠΝ

Απεβίωσε την 18η Αυγούστου 2024. Γεννήθηκε το 1949 στη Σαλαμίνα. Το 1969 κατετάγη στο ΠΝ ως Κελευστής και το 1999 τέθηκε σε αποστρατεία.

Πλοίαρχος (Ε) ε.α.

Παντελής Μπίλιας ΠΝ

Απεβίωσε την 6η Δεκεμβρίου 2023. Γεννήθηκε το 1938 στο νομό Αττικής. Το 1960 κατετάγη στο ΠΝ ως ναύτης στρατεύσιμος και το 1988 τέθηκε σε αποστρατεία.

Πλοίαρχος (Ε) ε.α.

Γεώργιος Μπεκιαρίδης ΠΝ

Απεβίωσε την 3η Οκτωβρίου 2024. Γεννήθηκε το 1961 στις Σέρρες. Το 1979 κατετάγη στο ΠΝ ως Δίοπος και το 2014 τέθηκε σε αποστρατεία.

Πλοίαρχος (Ε) ε.α.

Στυλιανός Πολίτης ΠΝ

Απεβίωσε την 20η Σεπτεμβρίου 2024. Γεννήθηκε το 1933 στη Σαλαμίνα. Το 1954 κατετάγη στο ΠΝ ως μόνιμος Υποκελευστής Β' (Ρ/Ε) και το 1985 τέθηκε σε αποστρατεία.

Αντιπλοίαρχος (Ε) ε.ε.

Νικόλαος Μανάτος ΠΝ

Απεβίωσε την 16η Οκτωβρίου 2024. Γεννήθηκε το 1937 στη Κέρκυρα. Το 1956 κατετάγη στο ΠΝ ως Ναύτης πρότακτος Μουσικός και το 1991 τέθηκε σε αποστρατεία.

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

Υπεύθυνο για το περιεχόμενο: ΓΕΝ

Αντιπλοίαρχος (Ε) ε.α.

Παναγιώτης Φοσές ΠΝ

Απεβίωσε την 2α Αυγούστου 2024. Γεννήθηκε το 1929 στην Αθήνα. Το 1949 κατετάγη στο ΠΝ ως μόνιμος Υποκελευστής Β' (ΜΗΧ) και το 1980 τέθηκε σε αποστρατεία.

Αντιπλοίαρχος (Ε) ε.α.

Δαμιανός Δελής ΠΝ

Απεβίωσε την 13η Σεπτεμβρίου 2024. Γεννήθηκε το 1950 στην Κέρκυρα. Το 1963 κατετάγη στο ΠΝ ως Ναυτόπαις και το 1999 τέθηκε σε αποστρατεία.

Πλωτάρχης (Ε) ε.α.

Νικόλαος Μπούμπας ΠΝ

Απεβίωσε την 12η Σεπτεμβρίου 2024. Γεννήθηκε το 1931 στην Αθήνα. Το 1946 κατετάγη στο ΠΝ ως Ναύτης Β' (ΛΕΒ) και το 1982 τέθηκε σε αποστρατεία.

Πλωτάρχης (Ε) ε.α.

Απόστολος Θεοδώρου ΠΝ

Απεβίωσε την 30η Αυγούστου 2024. Γεννήθηκε το 1946 στα Ιωάννινα. Το 1961 κατετάγη στο ΠΝ ως Ναυτόπαις και το 1991 τέθηκε σε αποστρατεία.

Υποπλοίαρχος (Ε) ε.α.

Ευθυμία Λάτση ΠΝ

Απεβίωσε την 22α Οκτωβρίου 2024. Γεννήθηκε το 1962 στην Αθήνα. Το 1982 κατετάγη στο ΠΝ ως Δίοπος και το 2011 τέθηκε σε αποστρατεία.

Ανθυποπλοίαρχος (Ε) ε.ε.

Ιωάννης Μαρκάκης ΠΝ

Απεβίωσε την 7η Σεπτεμβρίου 2024. Γεννήθηκε το 1971 στο Λασιθι Κρήτης. Το 1989 κατετάγη στο ΠΝ ως Δίοπος. Τον τελευταίο χρόνο υπηρετούσε στη ΝΒ «ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ».

Ανθυποπλοίαρχος (Ε) ε.ε.

Αναστασία Μπιτσηλαίου ΠΝ

Απεβίωσε την 19η Σεπτεμβρίου 2024. Γεννήθηκε το 1971 στην Αθήνα. Το 1989 κατετάγη στο ΠΝ ως Δίοπος. Τον τελευταίο χρόνο υπηρετούσε στο Αρχηγείο Στόλου.

Ανθυποπλοίαρχος (Ε) ε.α.

Παναγιώτης Παναγιωτόπουλος ΠΝ

Απεβίωσε την 18η Αυγούστου 2024. Γεννήθηκε το 1940 στην Καλαμάτα. Το 1955 κατετάγη στο ΠΝ ως Ναυτόπαις και το 1985 τέθηκε σε αποστρατεία.

Ανθυποπλοίαρχος (Ε) ε.α.

Ευκλείδης Εσιπέκογλου ΠΝ

Απεβίωσε την 18η Αυγούστου 2024. Γεννήθηκε το 1959 στον νομό Πέλλης. Το 1974 εισήλθε στη ΣΔΥΤΕΝ και το 2001 τέθηκε σε αποστρατεία.

Σημαιοφόρος (Ε) ε.α.

Νικόλαος Περράκης ΠΝ

Απεβίωσε την 5η Αυγούστου 2024. Γεννήθηκε το 1936 στον Πειραιά. Το 1952 κατετάγη στο ΠΝ ως Ναυτόπαις και το 1979 τέθηκε σε αποστρατεία.

Ανθυπασπιστής (ΤΗΛ) ε.α.

Κωνσταντίνος Βλάχος ΠΝ

Απεβίωσε την 25η Μαΐου 2024. Γεννήθηκε το 1938 στον νομό Ιωαννίνων. Το 1956 κατετάγη στο ΠΝ ως ναύτης πρότακτος και το 1984 τέθηκε σε αποστρατεία.

Ανθυπασπιστής (ΤΗΛ) ε.α.

Κωνσταντίνος Κροκόδειλος ΠΝ

Απεβίωσε την 25η Μαΐου 2024. Γεννήθηκε το 1945 στην Αθήνα. Το 1958 κατετάγη στο ΠΝ ως Ναυτόπαις και το 1981 τέθηκε σε αποστρατεία.

Ανθυπασπιστής (Τ/Τ) ε.α.

Αλέξανδρος Αβραάμ ΠΝ

Απεβίωσε την 21η Αυγούστου 2024. Γεννήθηκε το 1955 στην Αθήνα. Το 1969 κατετάγη στο ΠΝ ως Δόκιμος Υπαξιωματικός και το 1989 τέθηκε σε αποστρατεία.

Υποπλοίαρχος (Ε) ε.α.

Μιχαήλ Φαρμακόρης ΠΝ

Απεβίωσε την 22α Οκτωβρίου 2024. Γεννήθηκε το 1961 στην Αθήνα. Το 1976 εισήλθε στη ΣΔΥΤΕΝ και το 2015 τέθηκε σε αποστρατεία.

ΑΠΟΣΤΡΑΤΕΙΕΣ

Υπεύθυνο για το περιεχόμενο: ΓΕΝ

■ Τέθηκε σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία ως «Ευδοκίμως τερματίσας τη σταδιοδρομία του» ο **Αντιναύαρχος Μάχιμος** Ιωάννης Πάττας διατηρώντας τον τίτλο του Επίτιμου Διευθυντή Β΄ Κλάδου του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας.

■ Τέθηκε σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία ως «Ευδοκίμως τερματίσας τη σταδιοδρομία του» ο **Αντιναύαρχος Μάχιμος** Λουκάς Τσαρμακλής διατηρώντας τον τίτλο του Επίτιμου Υπαρχηγού Αρχηγείου Στόλου.

■ Τέθηκε σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία ως «Ευδοκίμως τερματίσας τη σταδιοδρομία του» ο **Αντιναύαρχος Μάχιμος** Μιχαήλ Δεμέστιχας διατηρώντας τον τίτλο του Επίτιμου Υποδιοικητή Σχολής Εθνικής Άμυνας.

■ Τέθηκε σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία ως «Ευδοκίμως τερματίσας τη σταδιοδρομία του» ο **Αντιναύαρχος Μάχιμος** Χρήστος Σκεπανάκος διατηρώντας τον τίτλο του Επίτιμου Διευθυντή Διεύθυνσης Εξοπλισμών του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού.

■ Τέθηκαν σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία ως «Ευδοκίμως τερματίσαντες τη σταδιοδρομία τους» οι παρακάτω **Υποναύαρχοι**:

Μάχιμοι: Αλέξανδρος Μπουκουβάλας, Δημήτριος Ευσταθίου, Ιωάννης Φωτέλλης, Βασίλειος Μπελεσιώτης, Χαράλαμπος Γαβαλάς, Βάιος Παπαλάμπρου, Θεμιστοκλής Παπαδημητρίου, Θεόδωρος Αλεξόπουλος, Κωνσταντίνος Μπακαλάκος, Παναγιώτης Νικολαρέας, Νεκτάριος Λυμπεράκης.

Μηχανικοί: Θεοφάνης Πολύχρονος.

Υγειονομικού/Ιατρός: Σταύρος Γιαννικάκης.

Υγειονομικού/Νοσηλευτικής: Μαρία Ψαροπούλου.

Οικονομικοί: Δημήτριος Τζάφος.

■ Τέθηκαν σε αποστρατεία μετά από αίτησή τους οι παρακάτω **Αρχιπλοίαρχοι**:

Μάχιμοι: Αντώνιος Μπούμπας, Γεώργιος Σταυρίτης, Παναγιώτης Μαρκόπουλος, Περικλής Παντολέων.

Μηχανικοί: Σωτήριος Αλοΐμονος, Ευάγγελος Πλατάκης.

Υγειονομικού/Ιατρός: Παύλος Βακαλόπουλος.

■ Τέθηκαν σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία ως «Ευδοκίμως τερματίσαντες τη σταδιοδρομία τους» οι παρακάτω **Αρχιπλοίαρχοι**:

Μάχιμοι: Μάριος Κατσούλης, Γεώργιος Χατζής, Ηλίας Κίτσος, Ευάγγελος Λιώνης, Βασίλειος Σπυρόπουλος, Αντώνιος Ασβεστάς, Ευάγγελος Καφετζής, Παναγιώτης Φιλιππίδης.

Μηχανικοί: Δημήτριος Μοναχός, Βασίλειος Λουκοβίτης, Παναγιώτης Αφεντουλίδης, Αντώνιος Κωβαΐος, Νικόλαος Κορολιός, Νικόλαος Ραυτόπουλος,

Υγειονομικού/Ιατρός: Μιχαήλ Μπουρλάκης, Βασίλειος Μπέκος.

Υγειονομικού/Οδοντίατρος: Ιωάννης Μηλίτσας.

Υγειονομικού/Νοσηλεύτρια: Μαρία Καμπόλη.

Οικονομικοί: Βασιλική Ραφτοπούλου, Χρήστος Σημιακάκης.

■ Τέθηκαν σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία οι παρακάτω **Αρχιπλοίαρχοι**:

Μάχιμοι: Στυλιανός Παπαδάκης, Θεόδωρος Μαραγκός, Κωνσταντίνος Μουσώνης, Αλέξανδρος Μπογιάννος, Ιωάννης Παπακωνσταντίνου.

Μηχανικοί: Ιωάννης Λελάκης.

■ Τέθηκε σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία ως «Ευδοκίμως τερματίσας τη σταδιοδρομία του» ο **Αρχιπλοίαρχος (Ε)** Αναστάσιος Βλασεύλλης.

■ Τέθηκαν σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία οι παρακάτω **Αρχιπλοίαρχοι (Ε)**: Στυλιανός Ροδουσάκης, Νικόλαος Μαυροβουνιώτης, Γεώργιος Ζωχιός.

■ Τέθηκαν σε αποστρατεία μετά από αίτησή τους οι παρακάτω **Πλοίαρχοι Μηχανικοί**: Γεώργιος Γιαννούλης, Θωμάς Παππάς.

■ Τέθηκε σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία ο **Πλοίαρχος (Μ)** Γεώργιος Νάκος.

ΑΠΟΣΤΡΑΤΕΙΕΣ

Υπεύθυνο για το περιεχόμενο: ΓΕΝ

■ Τέθηκε σε αποστρατεία μετά από αίτησή του ο **Πλοίαρχος (Ε)** Απόστολος Βαρθαλίτης.

■ Τέθηκαν σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία οι παρακάτω **Πλοίαρχοι (Ε)**: Σταύρος-Τιερύ Σκαπέτης, Χρήστος Αγγελής, Γεώργιος Βαστής, Παναγιώτης Καλαιτζάκης, Μιχαήλ Μπακογιάννης, Σωτήριος Οικονόμου, Δημήτριος Μαγγανάς, Γεώργιος Βερβέρης, Νικόλαος Γαργουλάκης, Δημήτριος Σουβαλιτζής, Αλέξανδρος Μιχελακάκης, Γεώργιος Νίκας, Κωνσταντίνος Αρτέμης, Παναγιώτης Μπίτρος, Ιωάννης Γαβριήλ, Γεώργιος Γαλάτης, Αθανάσιος Πάλλας, Γεώργιος Ψυχογιός, Νικόλαος Ντουρουτάκης, Αναστάσιος Τσιναρίδης, Αναστάσιος Τσαπέλης, Κωνσταντίνος Μαυρομμάτης, Θωμάς Θωμόπουλος, Κωνσταντίνος Λερίου, Κυριάκος Κουκούλας, Αθανάσιος Κατσιβελος, Ιωάννης Γραμμένος, Σπυρίδων Ρήγας, Θεοδόσιος Τάρλας, Κωνσταντίνος Μενούνος, Νικόλαος Κουτρομάνος, Λουκάς Κατσαρός, Κωνσταντίνος Καβάζης, Δημήτριος Ράπτης, Ιωάννης Κατσιγιαννάκης, Πέτρος Αναστασίου, Γεώργιος Γεραμάνης, Σαράντος Τσουλουχόπουλος, Αναστάσιος Ανδριανός, Γεώργιος Χατζημανίκας, Ιωάννης Γαλανός, Σταμάτιος Λεμπέσης, Δημήτριος Γρυπάρης, Ηλίας Φράττης, Γεώργιος Ζαρογκίκας, Πέτρος Μπούταλης, Χρήστος Κράτσας, Αριστομένης Δορκοφίκης, Αντώνιος Παλκικαράς, Χρήστος Χρυσούλας, Κωνσταντίνος Δάρας, Γρηγόριος Φλώρος, Ιωάννης Γκαμπράνης, Σταμάτιος Ελευσινιώτης, Νικόλαος Χριστοφίλης, Κυριάκος Νένδος, Νικόλαος Κατσιμίτσας, Νικήτας Καρανδρέας, Χρήστος Ανδρέου, Σπυρίδων Τσάλας, Σπυρίδων Σκουρτσίδης, Δημήτριος Γραμματέας, Αλέξανδρος Παντελόγλου, Παύλος Ραπατζίκος, Κωνσταντίνος Σκλήρας, Ανδρέας Ρουσάκης, Γεώργιος Όντριας, Νικόλαος Ανδρόγλου, Χρήστος Ζάχος, Διονύσιος Μανδηλάρης, Σπυρίδων Λαβράνος, Βασίλειος Κατσαμπής, Αθανάσιος Μπούτσας.

■ Τέθηκαν σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία ως «Ευδοκίμως τερματίσαντες τη σταδιοδρομία τους» οι παρακάτω **Πλοίαρχοι (Ε)**: Κωνσταντίνος Σαντοριναίος-Περρής, Πέτρος Παλληκάρης,

Πέτρος Βλάχος, Αρτέμιος Βελτανισιάν, Στυλιανός Νικέλλης, Δημήτριος Καλιανιώτης, Γεώργιος Μπατσικώστας, Αντώνιος Πατσιλίβας, Κωνσταντίνος Μπακαλούλης, Θεόδωρος Τσοκαναρίδης, Μικές Ταυλάριος, Ιωάννης Κατσιμίχας, Νικόλαος Μερζιώτης, Γεώργιος Βάλαμος, Χρήστος Καρατόλιος, Κωνσταντίνος Δράκος, Ιωάννης Χάνας, Κωνσταντίνος Μωραΐτης, Διονύσιος Κουλουμπιώτης, Αθανάσιος Νικήτας, Χρήστος Ανδρεάδης, Ιωάννης Κανδρής, Παναγιώτης Παραβατός, Ηλίας Αναστασίου, Σπυρίδων Κωστογιάννης, Σωτήριος Λεονάρδος, Γεώργιος Μαράτος, Ανδριανός Ευσταθίου, Χαράλαμπος Τσιλιβίγκος, Μιχαήλ Μαγιάτης, Νικόλαος Χαριτάκης, Κωνσταντίνος Νίττας, Ανδρέας Κατσαρός, Ελευθέριος Πετρόπουλος, Λάμπρος Καπέλης, Ιωάννης Βογιαντζής, Ηλίας Νικολέττος, Απόστολος Κυριακός.

■ Τέθηκαν σε αποστρατεία μετά από αίτησή τους οι παρακάτω **Αντιπλοίαρχοι Μηχανικοί**: Ιωάννης Πανταζής, Αλέξανδρος Μιχέλης, Κυριάκος Αλεξίου.

■ Τέθηκε σε αποστρατεία ο **Αντιπλοίαρχος** Ειδικής Μονιμότητας Χειριστής Ελικοπτέρων Μανούσος Τραχαλάκης.

■ Τέθηκαν σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία ως «Ευδοκίμως τερματίσαντες τη σταδιοδρομία τους» οι παρακάτω **Αντιπλοίαρχοι (Ε)**: Αθανάσιος Χονδρονάσιος, Νικόλαος Διαμαντίδης, Παναγιώτης Καρβουνιάρης.

■ Τέθηκαν σε αποστρατεία μετά από αίτησή τους οι παρακάτω **Πλωτάρχες**:

Μάχιμοι: Παναγιώτης Δαγκλής.

Μηχανικοί: Κωνσταντίνος Νέστωρας, Απόστολος Καραγκιόζης, Γεώργιος Καιμαξής.

Οικονομικοί: Χρήστος Κάμπας.

■ Τέθηκαν σε αποστρατεία μετά από αίτησή τους οι παρακάτω **Πλωτάρχες (Ε)**: Νικόλαος Καπαρός, Νικόλαος Μήτσος, Ευάγγελος Αλιφραγκής, Κωνσταντίνος Ζάχος.

ΑΠΟΣΤΡΑΤΕΙΣ

Υπεύθυνο για το περιεχόμενο: GEN

■ Τέθηκαν σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία οι παρακάτω **Πλωτάρχες (Ε)**: Τερέζα Δημητρίου, Κωνσταντίνος Γκούσης, Θεοδώρα Ζαγκουντίνου, Δήμητρα Μπαρδούνια, Σοφία Παπασαθάτου, Δημήτριος Νομικός, Ιωάννης Λούσης, Βερονίκη Ξανθάκη, Ουρανία Καρέλου, Ελένη Κουρούνη, Αικατερίνη Δρεμέτσικα, Νικολέττα Βλάχου, Θέκλα Καλογεράτου, Ευτυχία Ροδίτη, Ζαχαρούλα Σύλλα, Ελένη Σκανδάλη, Όλγα Κατσένου, Μαρία Πασσαρά, Κλεονίκη Μαυρογιαννάκη, Αφροδίτη Βυλλιώτη, Στέλλα Φοίφα, Σοφία Ζουνίδου, Ειρήνη Μπαμπανίδη, Κωνσταντίνια Μάρκου, Ελένη Κωστέτσου.

■ Τέθηκαν σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία ως «Ευδοκίμως τερματίσαντες τη σταδιοδρομία τους» οι παρακάτω **Πλωτάρχες (Ε)**: Ζωή Αϊδίνη, Γεωργία Βασιλείου, Αναστασία Σεπέτη, Μαρία Τατσιώκα, Μαργαρίτα Παραλίκα, Αργυρώ Μάγκου, Ελένη Μπεσίρη, Αναστασία Χριστοπούλου, Ιωάννα Στυλιανοπούλου, Παρασκευή Κουτσokώστα, Ηλιάνα-Βαρβάρα Ζωμένου, Αντωνία Μάνδουλα, Μαρία Παπαγεωργίου, Παρασκευή Γκραικιώτου, Ειρήνη Παπασωτηρίου, Σταματία Κορκοβίλη, Αντώνιος Καραγουδάκης, Ηλίας Κραμποβίτης.

■ Τέθηκαν σε αποστρατεία μετά από αίτησή τους οι παρακάτω **Υποπλοίαρχοι**: **Μάχιμοι**: Γεώργιος Διαμαντής, Ιωάννης Μπελέσης, Γεώργιος Κουκουλομάτης.

Μηχανικοί: Ανδρέας Κοντός.

Υγειονομικού/Ιατρός: Ελένη Μπούμπα.

Υγειονομικού/Νοσηλευτικής: Βασίλειος Ζαλοκώστας.

Οικονομικοί: Παναγιώτης Μαυρομάτης.

■ Τέθηκε σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία λόγω συμπλήρωσης τριανταπενταετίας ως «Ευδοκίμως Τερματίσας τη Σταδιοδρομία του» ο **Υποπλοίαρχος (Ε)** Ελευθέριος Μαρούγκας.

■ Τέθηκαν σε αποστρατεία μετά από αίτησή τους οι παρακάτω **Ανθυποπλοίαρχοι (Ε)**: Φιλώ Γεωργαλά, Ιωάννης Κυρίτσος.

■ Τέθηκε σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία ο **Ανθυποπλοίαρχος (Ε)** Ιωάννης Μαρκάκης, αποστρατεία λογιζόμενη από 7 Σεπτεμβρίου 2024, ημερομηνία κατά την οποία απεβίωσε.

■ Τέθηκαν σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία οι παρακάτω **Ανθυποπλοίαρχοι (Ε)**: Χρήστος Φωτεινός, Μιχαήλ Μιόβολος, Θεοδοσία Κουτσογιαννάκη.

■ Τέθηκε σε αποστρατεία μετά από αίτησή του ο **Ανθυποπλοίαρχος (ΕΕ)** Ιωάννης Μηνάς.

■ Τέθηκαν σε αποστρατεία μετά από αίτησή τους οι παρακάτω **Σημαιοφόροι (Ε)**: Αθηνά Γράψα, Ασημίνα Λιακοπούλου, Γεωργία Αναστασιάδη, Παναγιώτα Παπαδάκη, Κωνσταντίνος Δερμιτζάκης, Ευάγγελος Καρυστινός, Μαρία Γαλανοπούλου, Χρήστος Λιολιόπουλος.

■ Τέθηκαν σε αποστρατεία μετά από αίτησή τους οι παρακάτω **Ανθυπασπιστές**: Παναγιώτης Ζουπαντής (Τ/ΟΠΛ-ΠΒ), Γεώργιος Θάνος (Τ/ΟΠΛ-ΠΒ), Εμμανουήλ Παπουτσάκης (Τ/ΟΠΛ-ΠΒ).

■ Τέθηκαν σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία οι παρακάτω **Ανθυπασπιστές**: Κωνσταντίνος Πάλλας (Τ/ΜΗΧ), Ευάγγελος Κρουστάλης (ΤΠΒ), Ιωάννης Τσώνης (Τ/ΗΝ-ΑΣ), Κωνσταντίνος Σιλαΐδης (Τ/ΟΠΛ/ΠΒ).

■ Τέθηκαν σε αποστρατεία μετά από αίτησή τους οι παρακάτω **Αρχικελευστές**: Χρήστος Παπαχριστόπουλος (Τ/ΟΠΛ-ΠΒ), Σταύρος Νέρης (ΕΕ-ΣΗΜ), Ακριβή Αποστολοπούλου (Τ/ΜΗΧ), Αθανάσιος Κοντοκώστας (ΑΡΜ), Φάνης Πρασάς (Τ/ΗΝ-ΣΝ).

■ Τέθηκαν σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία οι παρακάτω **Αρχικελευστές ΕΠΟΠ**: Γεώργιος Αθανασιάδης, Γρηγόριος Τριανταφύλλου (Τ/ΟΠΛ/ΠΜ), Γεώργιος Σχοινάς (Τ/ΟΠΛ-ΨΥΚΤ).

■ Τέθηκαν σε αποστρατεία μετά από αίτησή τους οι παρακάτω **Αρχικελευστές ΕΠΟΠ**:

ΑΠΟΣΤΡΑΤΕΙΣ

Υπεύθυνο για το περιεχόμενο: GEN

Φίλιππος Μυλωνόπουλος (Τ/ΜΗΧ), Εμμανουήλ Τζεμανάκης (ΕΣΧ), Κωνσταντίνος Παπαδόπουλος (Τ/ΟΠΛ-ΠΒ), Αναστάσιος Κοτσώνης (Τ/ΜΗΧ).

■ Τέθηκαν σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία οι παρακάτω **Επικελευστές ΕΠΟΠ**: Βασίλειος Κοκκώνης, Παναγιώτης Καφεντζής (Τ/ΟΠΛ/ΠΒ).

■ Τέθηκαν σε αποστρατεία μετά από αίτησή τους οι παρακάτω **Επικελευστές Επαγγελματίες Οπλίτες ΕΠΟΠ**: Ευστάθιος Κόσαρης (Τ/ΜΗΧ/ΜΕΚ).

■ Απολύθηκαν οι παρακάτω **Δίοποι Επαγγελματίες Οπλίτες ΕΠΟΠ**: Γεώργιος Νανούσης

(ΑΡΜ), Ιωάννης Μπομής (Τ/ΗΝ/ΔΒ), Μαρία-Αικατερίνη Ψαριώτη (ΔΙΑΧ/ΥΛ), Σταύρος-Φανούριος Γκανελλάρι (Τ/ΗΝ/ΑΣ), Πέτρος Φουντωτός (Π/Λ/ΚΥΑΜ), Γεώργιος Δανόγλου (ΑΡΜ), Νικόλαος Πλιάτσικας (ΑΡΜ).

■ Απολύθηκαν οι παρακάτω **Ναύτες Επαγγελματίες Οπλίτες ΕΠΟΠ**: Αθανάσιος Ασπρούλακης (Δ/ΥΠ/ΘΑΛ), Ιωάννης Αργυρούδης (Δ/ΥΠ/ΘΑΛ), Ευθύμιος Παπαναστασίου (Τ/ΣΥΝ/ΕΦ/ΜΕΚ), Κωνσταντίνος Τσακλάνος (Τ/ΜΗΧ/ΨΥΚΤ), Θεόδωρος Κολοκοτρώνης (Τ/ΣΥΝ/ΕΦ/ΜΕΚ).

■ Τέθηκε σε αυτεπάγγελτη αποστρατεία η **Ναύτης ΕΠΟΠ** Ευθυμία Μπελούλη (Β/ΝΟΣ/ΧΕΙΡ).

ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ - ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Υπεύθυνο για το περιεχόμενο: GEN

1. Εθνικές Ασκήσεις

■ Την 07 Αυγούστου 2024 διεξήχθη στη θαλάσσια περιοχή νοτιοανατολικά ν. Ρόδου η άσκηση μικρής κλίμακας χωρίς πυρά «ΤΡΙΑΙΝΑ 20/24», με συμμετοχή της Κ/Φ ΚΑΣΟΣ και ΑΦΔΒ της ΠΑ.

■ Την 22 Αυγούστου 2024 διεξήχθη στη θαλάσσια περιοχή νοτιοανατολικά ν. Ρόδου η άσκηση μικρής κλίμακας χωρίς πυρά «ΤΡΙΑΙΝΑ 21/24», με συμμετοχή του ΤΠΚ ΒΛΑΧΑΚΟΣ και ΑΦΔΒ της ΠΑ.

■ Από 26 έως 29 Αυγούστου 2024 διεξήχθη στη θαλάσσια περιοχή Μυρτώου πελάγους η άσκηση μικρής κλίμακας «ΠΕΡΙΣΚΟΠΙΟ 16/24», με συμμετοχή των Φ/Γ ΕΛΛΗ - Φ/Γ ΥΔΡΑ - Υ/Β ΤΡΙΤΩΝ - Υ/Β ΩΚΕΑΝΟΣ και ΠΑΤ ΑΡΑΧΘΟΣ.

■ Την 28 Αυγούστου 2024 διεξήχθη στον λιμένα Πηγάδια ν. Καρπάθου, η συνεκπαίδευση του 4ου ΕΤΕΘ με την Κ/Φ ΚΑΣΟΣ.

■ Την 28 Αυγούστου 2024 διεξήχθη στη θαλάσσια περιοχή νοτιοανατολικά ν. Καρπάθου η άσκηση μικρής κλίμακας χωρίς πυρά «ΤΡΙΑΙΝΑ 22/24», με συμμετοχή του ΤΠΚ ΡΙΤΣΟΣ και ΑΦΔΒ της ΠΑ.

■ Από 02 έως 13 Σεπτεμβρίου 2024 διεξήχθη στη θαλάσσια περιοχή Αργοσαρωνικού κόλπου η διακλαδική άσκηση Ειδικών Δυνάμεων μικρής κλίμακας «ΩΡΙΩΝ 24», με συμμετοχή των ΠΓΥ ΗΡΑΚΛΗΣ - Υ/Β ΚΑΤΣΩΝΗΣ - ΟΑΠ/ΤΝΕΕ - ΣΑΠ/ΤΜ τ. ΑΙΟΛΟΣ.

■ Την 02 Σεπτεμβρίου 2024 διεξήχθη στη θαλάσσια περιοχή Αργοσαρωνικού κόλπου η Επιχειρησιακή Εκπαίδευση, με συμμετοχή των Φ/Γ ΑΔΡΙΑΣ - Φ/Γ ΑΙΓΑΙΟΝ - Φ/Γ ΕΛΛΗ - Φ/Γ ΚΑΝΑΡΗΣ - Φ/Γ ΛΗΜΝΟΣ - Φ/Γ ΝΑΒΑΡΙΝΟΝ - ΠΓΥ ΑΛΙΑΚΜΩΝ και ΠΓΥ ΗΡΑΚΛΗΣ.

■ Την 05 Σεπτεμβρίου 2024 διεξήχθη στη θαλάσσια περιοχή Μυρτώου πελάγους η άσκηση

ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ - ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Υπεύθυνο για το περιεχόμενο: ΓΕΝ

μικρής κλίμακας «ΠΕΡΙΣΚΟΠΙΟ 17/24», με συμμετοχή των Υ/Β ΚΑΤΣΩΝΗΣ – ΠΓΥ ΑΛΙΑΚΜΩΝ και ΠΑΤ ΑΡΑΧΘΟΣ.

■ Από 10 έως 11 Σεπτεμβρίου 2024 διεξήχθη στο ΝΚ η άσκηση Αεράμυνας Ναυτικών Εγκαταστάσεων μικρής κλίμακας «ΦΡΟΥΡΟΣ 2Κ/24», με συμμετοχή των Πυροβολαρχιών Α/Α ναυτικών εγκαταστάσεων - ορμούντων πλοίων του Οχυρού - Ζεύγους ΑΦ/ΔΒ της ΠΑ.

■ Την 11 Σεπτεμβρίου 2024 διεξήχθη στη θαλάσσια περιοχή νοτιοανατολικά ν. Ρόδου η άσκηση μικρής κλίμακας χωρίς πυρά «ΤΡΙΑΙΝΑ 23/24», με συμμετοχή του ΤΠΚ ΡΙΤΣΟΣ και ΑΦΔΒ της ΠΑ.

■ Την 12 Σεπτεμβρίου 2024 διεξήχθη στη θαλάσσια περιοχή Σαρωνικού κόλπου η άσκηση μικρής κλίμακας «ΚΟΡΑΛΛΙ 3/24», με συμμετοχή των Υ/Β ΜΑΤΡΩΖΟΣ και ΠΑΤ ΝΕΣΤΟΣ.

■ Την 16 Σεπτεμβρίου 2024 διεξήχθη στη θαλάσσια περιοχή δυτικά ν. Ψαρών η άσκηση μικρής κλίμακας χωρίς πυρά «ΤΡΙΑΙΝΑ 24/24», με συμμετοχή της Κ/Φ ΤΟΛΜΗ και ΑΦΔΒ της ΠΑ.

■ Από 16 έως 19 Σεπτεμβρίου 2024 διεξήχθη στη θαλάσσια περιοχή Μυρτώου - Κεντρικού και Βόρειου Αιγαίου πελάγους η άσκηση μικρής κλίμακας «ΑΙΓΙΑΛΟΣ 2/24», με συμμετοχή των Α/Γ ΙΚΑΡΙΑ - Α/Γ ΧΙΟΣ - Α/Γ ΛΕΣΒΟΣ - Α/Γ ΣΑΜΟΣ και Α/Γ ΡΟΔΟΣ.

■ Από 16 έως 19 Σεπτεμβρίου 2024 διεξήχθη στη θαλάσσια περιοχή Μυρτώου πελάγους η άσκηση μικρής κλίμακας «ΠΕΡΙΣΚΟΠΙΟ 18/24», με συμμετοχή των Υ/Β ΤΡΙΤΩΝ και Υ/Β ΜΑΡΤΩΖΟΣ.

■ Από 17 έως 18 Σεπτεμβρίου 2024 διεξήχθη στη θαλάσσια περιοχή Σαρωνικού κόλπου - Μυρτώου πελάγους και Κυκλάδων η άσκηση μικρής κλίμακας «ΛΟΓΧΗ 3/24», με συμμετοχή

των Φ/Γ ΚΑΝΑΡΗΣ - Φ/Γ ΥΔΡΑ - Φ/Γ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ - Φ/Γ ΛΗΜΝΟΣ - Φ/Γ ΝΑΒΑΡΙΝΟΝ - ΠΓΥ ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ - ΠΓΥ ΗΡΑΚΛΗΣ - ΤΠΚ ΔΑΝΙΟΛΟΣ - ΤΠΚ ΚΡΥΣΤΑΛΙΔΗΣ - ΤΠΚ ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗΣ - ΤΠΚ ΒΛΑΧΑΚΟΣ - ΤΠΚ ΜΑΡΙΔΑΚΗΣ - ΤΠΚ ΞΕΝΟΣ - Κ/Φ ΠΟΛΕΜΙΣΤΗΣ - Κ/Φ ΝΑΥΜΑΧΟΣ - Υ/Β ΜΑΤΡΩΖΟΣ - Υ/Β ΤΡΙΤΩΝ - Ε/Π τ.ΣΗ70Β - ΣΑΠ/ΔΥΚ και ΑΦΗ Π.Α.

■ Από 17 έως 18 Σεπτεμβρίου 2024 διεξήχθη στο Ναυτικό Οχυρό Κρήτης - ΠΝΒ Κυριαμάδι και Ναυτικών Παρατηρητηρίων Κρήτης η άσκηση μικρής κλίμακας εκτέλεσης πυρών Α/Α «ΟΧΥΡΟ 2Κ/24», με συμμετοχή ομοχειριτών.

■ Την 17 Σεπτεμβρίου 2024 διεξήχθη στην ν. Κω, η συνεκπαίδευση του 5ου ΕΤΕΘ με την Κ/Φ ΑΗΤΤΗΤΟΣ.

■ Την 19 Σεπτεμβρίου 2024 διεξήχθη στη θαλάσσια περιοχή νοτιοανατολικά ν. Αγ.Ευστράτιος η άσκηση μικρής κλίμακας χωρίς πυρά «ΤΡΙΑΙΝΑ 25/24», με συμμετοχή της Κ/Φ ΤΟΛΜΗ και ΑΦΔΒ της ΠΑ.

■ Την 19 Σεπτεμβρίου 2024 διεξήχθη στο Ναυτικό Οχυρό Κοτρωνίου η άσκηση μικρής κλίμακας Φύλαξης Ναυτικών Εγκαταστάσεων «ΠΡΟΣΤΑΤΗΣ 3/24», με συμμετοχή των ΦΝΕ και ΦΣ του Οχυρού.

■ Την 24 Σεπτεμβρίου 2024 διεξήχθη στη ζώνη ρίψης Πάχης Μεγάρων η άσκηση μικρής κλίμακας «ΙΑΠΕΤΟΣ 3/24», με συμμετοχή επιτελών ΔΥΚ και Ε/Π τ.ΧΗ-47D.

■ Την 25 Σεπτεμβρίου 2024 διεξήχθη στη θαλάσσια περιοχή Όρμου Πεταλίων ν.Εύβοιας η άσκηση μικρής κλίμακας «ΓΟΡΓΟΝΑ 1/24», με συμμετοχή του Υ/Β ΜΑΤΡΩΖΟΣ και Ε/Π τ. ΣΗ70Β.

■ Από 26 έως 27 Σεπτεμβρίου 2024 διεξήχθη στη θαλάσσια περιοχή ν. Πλατύ η άσκηση

ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ - ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Υπεύθυνο για το περιεχόμενο: ΓΕΝ

μικρής κλίμακας «ΙΑΣΩΝ - ΠΟΣΕΔΩΝ 2/24», με συμμετοχή της Κ/Φ ΑΗΤΤΗΤΟΣ και 80 ΑΔΤΕ.

■ Από 26 Σεπτεμβρίου 2024 έως 04 Οκτωβρίου 2024 διεξήχθη η Εθνική διακλαδική άσκηση μεγάλης κλίμακας άνευ στρατευμάτων «ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ 24», με συμμετοχή προσωπικού ΓΕ και ΜΔ των ενόπλων δυνάμεων.

■ Από 01 έως 04 Οκτωβρίου 2024 διεξήχθη η άσκηση «ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΑΚΤΩΝ 2/24», στη θαλάσσια περιοχή του Αιγαίου και της ν. Κρήτης, με συμμετοχή των ΤΠΚ ΓΡΗΓΟΡΟΠΟΥΛΟΣ, ΜΥΚΟΝΙΟΣ, ΜΑΡΙΔΑΚΗΣ, ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗΣ, ΔΑΝΙΟΛΟΣ, ΤΡΟΥΠΑΚΗΣ, ΝΤΕΓΙΑΝΝΗΣ, ΚΡΥΣΤΑΛΛΙΔΗΣ, καθώς και των Π.Π μόνιμης διασποράς.

■ Από 09 έως 27 Οκτωβρίου διεξήχθη η άσκηση μικρής κλίμακας Ναρκοπολέμου «ΟΔΥΣΣΕΙΑ 1/24 & 2/24», στη θαλάσσια περιοχή του Παγασπικού και της ν. Σκύρου, με συμμετοχή των ΝΘΗ ΕΥΝΙΚΗ & ΕΥΡΩΠΗ.

■ Από 30 έως 31 Οκτωβρίου 2024 διεξήχθησαν συνδυαστικά, στην περιοχή Σαρωνικού και Μυρτώου, οι ασκήσεις μικρής κλίμακας «ΛΟΓΧΗ-ΑΣΤΡΑΠΗ 4/24», «ΒΡΟΝΤΗ 2/24» και «ΟΡΜΗ 2/24» με συμμετοχή των Φ/Γ ΚΑΝΑΡΗΣ, ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ, ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΦΩΚΑΣ, ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ, ΝΑΒΑΡΙΝΟΝ, των ΠΓΥ ΑΛΙΑΚΜΩΝ και ΗΡΑΚΛΗΣ, του Υ/Β ΠΙΠΙΝΟΣ, των ΤΠΚ ΡΙΤΣΟΣ, ΓΡΗΓΟΡΟΠΟΥΛΟΣ, ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗΣ, ΜΥΚΟΝΙΟΣ, ΒΛΑΧΑΚΟΣ, των Κ/Φ ΜΑΧΗΤΗΣ, ΑΗΤΤΗΤΟΣ και ΠΟΛΕΜΙΣΤΗΣ, καθώς και Ιπταμένων Μέσων.

2. Συμμαχικές - Διακρατικές Ασκήσεις

■ Από 06 έως 09 Αυγούστου 2024 διεξήχθη στη θαλάσσια περιοχή κεντρικής Μεσογείου, η Εθνική άσκηση του Τυνησιακού Ναυτικού προσανατολισμένη στην εκπαίδευση για την

αντιμετώπιση παράνομων δραστηριοτήτων στη θάλασσα και σε περιστατικά Έρευνας-Διάσωσης, με συμμετοχή από Ελληνικής πλευράς επιτελούς ΑΣ.

■ Την 08 Αυγούστου 2024 διεξήχθη στη θαλάσσια περιοχή νοτίως λιμένα Λεμεσού ν.Κύπρου η άσκηση Έρευνας και Διάσωσης «SALAMIS 01/24» με ΚΣΕΔ Λάρνακας και Κυπριακών Ε/Π Έρευνας και Διάσωσης τ.ΑΥ-139, με συμμετοχή από Ελληνικής πλευράς της Φ/Γ ΣΑΛΑΜΙΣ.

■ Από 12 έως 13 Αυγούστου 2024 διεξήχθη στη θαλάσσια περιοχή δυτικά λιμένα Πόρτο Πορτογαλίας συνεκπαίδευση «PASSEX» με το ΝΡ ΒΑΡΤΟΛΟΜΕΥ ΔΙΑΣ, με συμμετοχή από Ελληνικής πλευράς των Φ/Γ ΚΑΝΑΡΗΣ και ΠΓΥ ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

■ Από 28 έως 30 Αυγούστου 2024 διεξήχθη στη θαλάσσια περιοχή Αργοσαρωνικού κόλπου, συνεκπαίδευση με US NAVY SEALS, με συμμετοχή από Ελληνικής πλευράς ΣΑΠ τ. ΑΙΟΛΟΣ - Ε/Π τ.ΣΗ70Β και στελεχών ΔΥΚ.

■ Την 20 Αυγούστου 2024 διεξήχθη στη θαλάσσια περιοχή νότια λιμένα Βαλέτα ν. Μάλτας συνεκπαίδευση «PASSEX» με το Πολεμικό Ναυτικό Μάλτας, με συμμετοχή από Ελληνικής πλευράς των Φ/Γ ΚΑΝΑΡΗΣ και ΠΓΥ ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

■ Από 02 έως 13 Σεπτεμβρίου 2024 διεξήχθη στη θαλάσσια περιοχή νοτίως λιμένα La Spezia Ιταλίας η συμμαχική άσκηση «DYNAMIC MOVE 24-II», με συμμετοχή από Ελληνικής πλευράς επιτελών ΔΝΑΡ.

■ Από 02 έως 06 Σεπτεμβρίου 2024 διεξήχθη στη θαλάσσια περιοχή δυτικά-νοτιοδυτικά ν. Κρήτης η συμμαχική άσκηση «DYNAMIC GUARD 24-II», με συμμετοχή από Ελληνικής πλευράς Φ/Γ ΥΔΡΑ - ΤΠΚ ΓΡΗΓΟΡΟΠΟΥΛΟΣ - Α/Γ ΡΟΔΟΣ και Ε/Π τ.ΣΗ70Β.

ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ - ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Υπεύθυνο για το περιεχόμενο: ΓΕΝ

■ Από 02 έως 13 Σεπτεμβρίου 2024 διεξήχθη στη θαλάσσια περιοχή Βελγίου η συμμαχική άσκηση «SANDY COAST 24», με συμμετοχή από Ελληνικής πλευράς επιτελών ΔΝΑΡ και ΔΥΚ.

■ Την 04 Σεπτεμβρίου 2024 διεξήχθη στη θαλάσσια περιοχή βορειοανατολικά ν. Σκύρου η συνεκπαίδευση «PASSEX» με το FS LOIRE, με συμμετοχή από Ελληνικής πλευράς του ΤΠΚ ΜΥΚΟΝΙΟΣ.

■ Από 09 έως 27 Σεπτεμβρίου 2024 διεξήχθη στη Πορτογαλία η συμμαχική άσκηση «REPMUS 24», με συμμετοχή από Ελληνικής πλευράς επιτελών ΔΥ και ΔΝΑΡ.

■ Την 11 Σεπτεμβρίου 2024 διεξήχθη στη θαλάσσια περιοχή βόρεια ν. Κρήτης η συνεκπαίδευση «PASSEX» με το INS TABAR, με συμμετοχή από Ελληνικής πλευράς της Φ/Γ ΑΙΓΑΙΟΝ.

■ Από 11 έως 13 Σεπτεμβρίου 2024 διεξήχθη στη Νορβηγία η συμμαχική άσκηση «DYNAMIC MONARCH 24», με συμμετοχή από Ελληνικής πλευράς επιτελούς ΔΥ.

■ Από 12 έως 18 Σεπτεμβρίου 2024 διεξήχθη στη θαλάσσια περιοχή ανατολικής Μεσογείου η Πολυεθνική άσκηση «EUNOMIA 5-24», με συμμετοχή των FS LANGUEDOC - ITS MARTINENGO - ΠΑΘ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ - ΠΑΘ ΤΣΟΜΑΚΗΣ - ΠΑΘ ΓΕΩΡΓΙΟΥ - Ε/Π τ.ΑW139 - UAV τ.ΜQ9 και από Ελληνικής πλευράς των Φ/Γ ΕΛΛΗ - Υ/Β ΚΑΤΣΩΝΗΣ και Ε/Π τ.ΣΗ70Β.

■ Από 20 έως 29 Σεπτεμβρίου 2024 διεξήχθη στη θαλάσσια περιοχή κόλπου Σμύρνης η Πολυεθνική άσκηση «NUSRET-24», με συμμετοχή μονάδων ΤΠΝ - μονάδων SNMCMG-2 και από Ελληνικής πλευράς της ΝΘΗ ΕΥΡΩΠΗ.

■ Από 23 έως 27 Σεπτεμβρίου 2024 διεξήχθη στη θαλάσσια περιοχή Σπλιτ Κροατίας η συμ-

μαχική άσκηση «ADRIATIC PARTNERSHIP MINE COUNTERMEASURES/DIVE», με συμμετοχή από Ελληνικής πλευράς επιτελών ΔΥΚ.

■ Από 24 Σεπτεμβρίου 2024 έως 11 Οκτωβρίου 2024 διεξήχθη στη θαλάσσια περιοχή νοτιοδυτικά ν. Κρήτης και Ιονίου πελάγους η Νατοϊκή τακτική αεροπορική άσκηση μεγάλης κλίμακας «RAMSTEIN FLAG», με συμμετοχή των Φ/Γ ΚΑΝΑΡΗΣ και ΤΠΚ ΓΡΗΓΟΡΟΠΟΥΛΟΣ.

■ Από 25 έως 26 Σεπτεμβρίου 2024 διεξήχθη στη Ρώμη Ιταλίας η Νατοϊκή άσκηση «DYNAMIC MASTER MIND 24», με συμμετοχή επιτελών ΔΥ και ΔΦΓ.

■ Την 04 Οκτωβρίου 2024 διεξήχθη στη θαλάσσια περιοχή ΒΔ ν. Κρήτης η συνεκπαίδευση «PASSEX» με την Ισπανική Φ/Γ SANTA MARIA, με συμμετοχή από Ελληνικής πλευράς της Φ/Γ ΚΑΝΑΡΗΣ.

■ Από 12 έως 20 Οκτωβρίου 2024 πραγματοποιήθηκε στη θαλάσσια περιοχή Μυρτώου Πελάγους και νήσου Κρήτης η πολυεθνική άσκηση «ΜΕΔΟΥΣΑ 13/24». Από Ελληνικής πλευράς συμμετείχαν οι Φ/Γ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ και ΨΑΡΑ, τα ΤΠΚ ΚΡΥΣΤΑΛΛΙΔΗΣ και ΝΤΕΓΙΑΝΝΗΣ, το Υ/Β ΜΑΤΡΩΖΟΣ, τα Α/Γ ΣΑΜΟΣ και ΡΟΔΟΣ, αφη της ΠΑ και μονάδες της ΔΕΠ. Συμμετείχαν επίσης με μονάδες και μέσα η Αίγυπτος, η Κυπριακή Δημοκρατία και η Σαουδική Αραβία. Την 11 Οκτωβρίου, προ της ενάρξεως της άσκησης, πραγματοποιήθηκε συνεκπαίδευση (PASSEX) Ν.Α ν. Κρήτης με τα αφικνούμενα Αιγυπτιακά πλοία, με συμμετοχή από Ελληνικής πλευράς των Φ/Γ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ και ΨΑΡΑ και των ΤΠΚ ΚΡΥΣΤΑΛΛΙΔΗΣ και ΝΤΕΓΙΑΝΝΗΣ.

■ Από 13 έως 24 Οκτωβρίου 2024 πραγματοποιήθηκε η συμμαχική άσκηση ειδικών Δυνάμεων «AEGEAN SEAL I-24» με συμμετοχή προσωπικού και μέσων της ΔΥΚ, καθώς και

ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ - ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Υπεύθυνο για το περιεχόμενο: ΓΕΝ

από Ιταλία, Γερμανία, Εσθονία, Βέλγιο, Τουρκία, Πολωνία και ΗΠΑ.

■ Από 20 έως 31 Οκτωβρίου 2024 πραγματοποιήθηκε η συμμαχική άσκηση «NEPTUNE STRIKE 24-II», με συμμετοχή από Ελληνικής πλευράς της Φ/Γ ΑΙΓΑΙΟΝ ως πλοίου της ΝΑΤΟϊκής Δύναμης TG 441.02. Η άσκηση πραγματοποιήθηκε στην ευρύτερη θαλάσσια περιοχή της Μέσογείου και αφορούσε τον συντονισμό των Carrier Support Groups(CSG) που επιχειρούν στην Μεσόγειο με τις συμμαχικές δυνάμεις του SACEUR στην περιοχή ευθύνης του.

3. Επισκέψεις Ξένων Αντιπροσωπειών

Ουδέν.

4. Συμμαχικές - Πολυεθνικές Επιχειρήσεις

α. Επιχείρηση UNIFIL MAROPS:

Το ΠΝ συμμετέχει καθ' όλο το έτος με μία Φ/Γ στην επιχείρηση UNIFIL MAROPS, η οποία διεξάγεται στη θαλάσσια περιοχή της ανατολικής Μεσογείου, ως ακολούθως:

■ Από 17 Ιουλίου έως την 19 Σεπτεμβρίου 2024 συμμετείχε η Φ/Γ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ. Την 19 Σεπτεμβρίου 2024 αντικαταστάθηκε από τη Φ/Γ ΕΛΛΗ.

■ Από 19 Σεπτεμβρίου 2024 συμμετέχει στην Επιχείρηση η Φ/Γ ΕΛΛΗ.

β. Επιχείρηση SEA GUARDIAN (OSG):

Το ΠΝ συμμετέχει καθ' όλο το έτος με ένα (1) Πολεμικό Πλοίο (ΤΠΚ ή Κ/Φ) υπό 8ωρη ετοιμότητα στο ΝΣ και με μία (1) Ομάδα Ειδικών Επιχειρήσεων 12 ατόμων της ΔΥΚ. Η συμμετοχή πολεμικού πλοίου στην εν λόγω επιχείρηση ήταν ως ακολούθως:

■ Εν όρμω ΝΣ:

- Από 01 έως 31 Αυγούστου 2024 με το ΤΠΚ ΓΡΗΓΟΡΟΠΟΥΛΟΣ.
- Από 01 έως 30 Σεπτεμβρίου 2024 με το ΤΠΚ ΝΤΕΓΙΑΝΝΗΣ.
- Από 01 έως 31 Οκτωβρίου 2024 με το ΤΠΚ ΣΙΜΙΤΖΟΠΟΥΛΟΣ.

■ Από 1 Αυγούστου έως 31 Οκτωβρίου 2024 διεξήχθησαν συνολικά δεκαέξι (16) αποστολές σε ρόλο «Associated Support» στην επιχείρηση SEA GUARDIAN από πλοία του ΠΝ, στην ευρύτερη θαλάσσια περιοχή κεντρικής και ανατολικής Μεσογείου.

■ Εξειδικευμένο ιπτάμενο προσωπικό του ΠΝ επιβαίνει σε αεροσκάφη της ΠΑ για πτήσεις «AIS SWEEP», στο πλαίσιο της επιχείρησης OSG. Από 1 Αυγούστου έως 31 Οκτωβρίου 2024 πραγματοποιήθηκαν έννέα (09) πτήσεις σε ρόλο «Associated Support» και τρεις (03) πτήσεις σε ρόλο «Direct Support».

■ Από 10 Σεπτεμβρίου έως 02 Οκτωβρίου 2024 η Φ/Γ ΑΙΓΑΙΟΝ και το Υ/Β ΩΚΕΑΝΟΣ συμμετείχε στην επιχείρηση «FOCOPS 24-5» σε ρόλο «Direct Support». Η ανωτέρω Δύναμη επιχείρησε στη θαλάσσια περιοχή της κεντρικής - ανατολικής Μεσογείου.

γ. αποστολές

Από 1 Αυγούστου έως 31 Οκτωβρίου 2024 διεξήχθησαν συνολικά μια (1) αποστολή σε ρόλο «Direct Support» και οκτώ (08) αποστολές σε ρόλο «Associated Support» στην επιχείρηση NOBLE SHIELD από πλοία του ΠΝ στην ευρύτερη θαλάσσια περιοχή κεντρικής και ανατολικής Μεσογείου.

δ. Συμμετοχή σε Μόνιμες Ναυτικές Δυνάμεις NATO:

TG 441.02 (πρώην SNMG-2):

■ Από 17 Φεβρουαρίου 2016, στο πλαίσιο της δραστηριότητας «NATO SUPPORT TO ASSIST WITH THE

REFUGEE AND MIGRANT CRISIS IN THE AEGEAN SEA», στοιχείο της Δύναμης CTU 1100.02.01 διεξάγει περιπολίες στη θαλάσσια περιοχή του ανατολικού Αιγαίου. Στην εν λόγω δραστηριότητα συμμετείχαν για το χρονικό διάστημα από 01 Αυγούστου έως 31 Οκτωβρίου 2024 οι ακόλουθες μονάδες του ΠΝ: ΤΠΚ ΜΥΚΟΝΙΟΣ – ΤΠΚ ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗΣ – ΝΘΗ ΚΑΛΥΨΩ – ΝΘΗ ΕΥΝΙΚΗ – Κ/Φ ΤΟΛΜΗ – Κ/Φ ΜΑΧΗΤΗΣ

■ Από 20 Οκτωβρίου 2024 η Φ/Γ ΑΙΓΑΙΟΝ συμμετέχει στη δύναμη VJTF/TG 441.02. Η ανωτέρω δύναμη επιχειρεί στη θαλάσσια περιοχή της κεντρικής και ανατολικής Μεσογείου.

ΤΓ 441.04 (πρώην SNMCMG-2):

■ Από 18 Σεπτεμβρίου 2024 έως 30 Σεπτεμβρίου 2024 το ΝΘΗ ΕΥΡΩΠΗ συμμετείχε στη δύναμη που επιχειρεί στη θαλάσσια περιοχή της Μεσογείου.

ε. Συμμετοχή σε Αποστολές Ευρωπαϊκής Ένωσης

■ Το ΠΝ συμμετέχει καθ' όλο το έτος με μία Φ/Γ στην επιχείρηση «IRINI» η οποία διεξάγεται στη θαλάσσια περιοχή της κεντρικής Μεσογείου. Από 19 Ιουνίου έως 07 Αυγούστου 2024 συμμετείχε η Φ/Γ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ, ενώ από 07 Αυγούστου έως 04 Οκτωβρίου 2024 συμμετείχε η Φ/Γ ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΦΩΚΑΣ. Από 04 Οκτωβρίου 2024 συμμετέχει η Φ/Γ ΛΗΜΝΟΣ.

■ Το ΠΝ συμμετέχει καθ' όλο το έτος με μία Φ/Γ στην επιχείρηση «ASPIDES» η οποία διεξάγεται στη θαλάσσια περιοχή της Ερυθράς Θάλασσας και του Κόλπου του Άντεν. Από 19 Ιουνίου έως 19 Σεπτεμβρίου 2024 συμμετείχε η Φ/Γ ΨΑΡΑ, ενώ από 27 Σεπτεμβρίου 2024 συμμετέχει η Φ/Γ ΣΠΕΤΣΑΙ.

στ. Επιχειρήσεις Αεροπλανοφόρων

■ Από 27 έως 31 Οκτωβρίου 2024 η Φ/Γ ΨΑΡΑ και το Υ/Β ΠΙΠΙΝΟΣ εκτέλεσαν συνοδεία στο CSG του Ιταλικού Αεροπλανοφόρου CAVOYR, στη θαλάσσια περιοχή νοτίως ν. Κρήτης.

5. Κοινωνική προσφορά των Ενόπλων Δυνάμεων

α. Αποστολές Εσωτερικού – Εξωτερικού:

■ Από 03 έως 07 Σεπτεμβρίου 2024 διατέθηκε η ΚΦ ΚΑΣΟΣ για τη μεταφορά της 3ης αποστολής ετήσιας δράσης «Υγειονομική Μέριμνα για όλους από τις ΕΔ» στις ν. Χίος – ν. Οινούσες και ν. Ψαρά.

■ Την 18 Σεπτεμβρίου 2024 διατέθηκε η ΤΠΚ ΡΙΤΣΟΣ για τη μεταφορά προσωπικού υγειονομικής μέριμνας για όλους «Ανοιχτή Αγκαλιά» σε ν. Κάσο και στη ν. Ρόδο.

■ Στο πλαίσιο προγράμματος Υγειονομικής Μέριμνας την 07 Οκτωβρίου 2024 η Κ/Φ ΠΟΛΕΜΙΣΤΗΣ και την 10 Οκτωβρίου 2024 η Κ/Φ ΤΟΛΜΗ διατέθηκαν για την μεταφορά Υγειονομικής ομάδας της ΜΚΟ «Ανοιχτή αγκαλιά» από ν. Σάμο σε ν. Φούρνους και από ν. Αγαθονήσι σε ν. Λειψούς αντίστοιχα. Στο πρόγραμμα συμμετείχε και η Κ/Φ ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ από 13 έως 19 Οκτωβρίου 2024 με μεταφορά της ομάδας μεταξύ των νήσων Σάμος, Φούρνοι, Αγαθονήσι, Λειψούς και Κώς.

β. Κατάσβεση πυρκαγιών – Περιπολίες – Επιτήρηση

Ουδεμία

γ. Έρευνα – Διάσωση

Μονάδες του ΠΝ συμμετείχαν, στις κάτωθι αποστολές Έρευνας-Διάσωσης (Ε-Δ):

■ Ένα Ε/Π S-70-B την 03 Αυγούστου 2024, σε επιχείρηση Ε-Δ αγνοούμενου λουόμενου στη θαλάσσια περιοχή του Κορινθιακού κόλπου.

■ Ένα Ε/Π S-70-B την 31 Αυγούστου 2024, σε επιχείρηση Ε-Δ αγνοούμενης λουόμενης στη θαλάσσια περιοχή Αγίας Γαλήνης ν. Κρήτης.

■ Ένα Ε/Π S-70-B την 02 Σεπτεμβρίου 2024, σε επιχείρηση εντοπισμού λέμβου με ΠΕΠ, η οποία ευρισκόταν σε δυσχερή θέση, στη θαλάσσια περιοχή νοτίως ν. Κρήτης.

■ Ένα Ε/Π S-70-B την 02 Οκτωβρίου 2024, σε επιχείρηση Ε-Δ αγνοούμενου λουόμενου στη θαλάσσια περιοχή Βάρκιζας Αττικής.

■ Ένα Ε/Π S-70-B την 03 Οκτωβρίου 2024, για μεταφορά ενός ασθενούς επιβάτη με το συνοδό γιατρό του από το Κρουαζιερόπλοιο «QUEEN VICTORIA», το οποίο εκίνη την στιγμή έπλεε στη θαλάσσια περιοχή Ακρωτηρίου Ταινάρου, στο Ε/Δ Καλαμάτας, όπου και παρελήφθη από Ασθενοφόρο του ΕΚΑΒ.

■ Ένα Ε/Π S-70-B την 16 Οκτωβρίου 2024, σε επιχείρηση εντοπισμού λέμβου με ΠΕΠ, η οποία ευρισκόταν σε δυσχερή θέση, στη θαλάσσια περιοχή νοτίως ν. Γαύδου.

■ Ένα Ε/Π S-70-B την 22 Οκτωβρίου 2024, σε επιχείρηση περισυλλογής οκτώ (8) ατόμων, μελών του πληρώματος και επιβαίνοντων, του βυθιζόμενου ιστιοφόρου σκάφους «LEWISSA», το οποίο βρισκόταν στη θαλάσσια περιοχή των Κυθήρων, και τη μεταφορά τους στο Ε/Δ Κυθήρων.

6. Εκδηλώσεις – Επισκέψεις

■ Από 05 έως 08 Αυγούστου 2024 έλαβε χώρα στο Πυθαγόρειο ν. Σάμου ο εορτασμός της 200ης επετείου της Ναυμαχίας της ν.Σάμου, με συμμετοχή του ΤΠΚ ΡΙΤΣΟΣ.

■ Από 14 έως 15 Αυγούστου 2024 έλαβε χώρα στην ν. Τήνο ο Εορτασμός Κοίμησης Θεοτόκου και η επέτειος βύθισης Κ/Δ ΕΛΛΗ, με συμμετοχή Πολιτικής, Στρατιωτικής Ηγεσίας και των Φ/Γ ΑΙΓΑΙΟΝ – Α/Γ ΧΙΟΣ – ΤΠΚ ΜΥΚΟΝΙΟΣ .

■ Την 15 Αυγούστου 2024 έλαβε χώρα στην Παροικιά ν. Πάρου οι Εορταστικές Εκδηλώσεις Κοιμήσεως Θεοτόκου, με συμμετοχή Πολιτικής, Στρατιωτικής Ηγεσίας και του ΤΠΚ ΚΡΥΣΤΑΛΙΔΗΣ.

■ Από 24 έως 25 Αυγούστου 2024 έλαβε

χώρα στην ν.Υδρα οι εκδηλώσεις Κουντουριώτεια 2024, με συμμετοχή του ΤΠΚ ΜΥΚΟΝΙΟΣ και επιτελών ΠΝ.

■ Από 07 έως 08 Σεπτεμβρίου 2024 έλαβε χώρα στον λιμένα Καλαμάτας οι εκδηλώσεις Ναυτικής Εβδομάδα 2024, με συμμετοχή του ΝΘΗ ΕΥΝΙΚΗ.

■ Από 07 έως 08 Σεπτεμβρίου 2024 έλαβε χώρα στην ν.Σπέτσει οι εκδηλώσεις Αρμάτα 2024, με συμμετοχή του ΤΠΚ ΝΤΕΓΙΑΝΝΗΣ και επιτελών ΠΝ.

■ Την 13 Σεπτεμβρίου 2024 έλαβε χώρα στην ν. Σκόπελο οι εκδηλώσεις τιμής και μνήμης «Ανθστή Ν. Παπαδουκά», με συμμετοχή του ΤΠΚ ΜΥΚΟΝΙΟΣ και επιτελών ΠΝ.

■ Την 14 Σεπτεμβρίου 2024 έλαβε χώρα στην ν. Σκιάθο οι εκδηλώσεις «Κατσώνεια 2024», με συμμετοχή του ΤΠΚ ΜΥΚΟΝΙΟΣ και επιτελών ΠΝ

■ Την 14 Σεπτεμβρίου 2024 έλαβε χώρα στο λιμένα Ελευσίνας οι εκδηλώσεις «Λάσκεια 2024», με συμμετοχή του ΤΠΚ ΣΙΜΙΤΖΟΠΟΥΛΟΣ και επιτελών ΠΝ.

■ Από 16 έως 22 Σεπτεμβρίου 2024 έλαβε χώρα στη ν. Σαλαμίνα οι εκδηλώσεις «ΣΑΛΑΜΙΝΙΑ 2024» με κατάθεση στεφάνου στο μνημείο Αγνωστού Στρατιώτη, με συμμετοχή επιτελών ΠΝ.

■ Την 24 Σεπτεμβρίου 2024 έλαβε χώρα στην ν.Κυθήρων ο εορτασμός της 80ης επετείου της απελευθέρωσης των Κυθήρων με συμμετοχή αντιπροσωπείας επιτελών Π.Ν.

■ Την 26 Σεπτεμβρίου 2024 έλαβε χώρα στη θαλάσσια περιοχή ν. Λέρου η 81η επετείου της βύθισης του Α/Τ Βασίλισσα Όλγα με συμμετοχή πολιτικής και στρατιωτικής ηγεσίας και της Κ/Φ ΑΗΤΤΗΤΟΣ.

■ Την 26 Σεπτεμβρίου 2024 έλαβε χώρα στην

ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ - ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Υπεύθυνο για το περιεχόμενο: ΓΕΝ

Σχολή Μονίμων Υπαξιωματικών η τελετή ορκωμοσίας Πρωτοετών Δοκίμων Υπαξιωματικών 45ης Σειράς ΣΜΥΝ με συμμετοχή στρατιωτικής ηγεσίας.

■ Από 28 έως 29 Σεπτεμβρίου 2024 έλαβε χώρα στο Δήμο Ιτέας Ν. Φωκίδας οι εκδηλώσεις επετείου Ναυμαχίας της Αγκάλης, με συμμετοχή επιτελών ΠΝ.

■ Από την 04 έως 06 Οκτωβρίου 2024, το ΤΠΚ ΚΡΥΣΤΑΛΛΙΔΗΣ κατέπλευσε στη νήσο Κάρπαθο, στο πλαίσιο των εορταστικών εκδηλώσεων για την απελευθέρωση της νήσου.

■ Στο πλαίσιο των εορταστικών εκδηλώσεων για την επέτειο της 28ης Οκτωβρίου του 1940, τα Π.Π Φ/Γ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ, ΤΠΚ ΒΛΑΧΑΚΟΣ και Υ/Β ΜΑΤΡΩΖΟΣ κατέπλευσαν από 25 έως 28 Οκτωβρίου στο λιμένα του Πειραιά, και τα Π.Π Φ/Γ ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΦΩΚΑΣ, Α/Γ ΡΟΔΟΣ, Α/Γ ΛΕΣΒΟΣ ΚΑΙ Α/Γ ΣΑΜΟΣ τις ίδιες ημερομηνίες στο λιμένα Θεσσαλονίκης, όπου και ένοπλα τμήματα των παραγωγικών σχολών του ΠΝ καθώς και άγημα της ΔΥΚ συμμετείχαν στη μεγάλη στρατιωτική παρέλαση της πόλης.

7. Διάφορα Θέματα:

■ Από 18 Ιουλίου 2024 έως 17 Αυγούστου 2024 πραγματοποιήθηκε επί του Α/Γ ΧΙΟΣ ο Θερινός Εκπαιδευτικός Πλους της Σχολής Μονίμων Υπαξιωματικών Ναυτικού, στην περιοχή της Μεσογείου.

■ Από 19 Ιουλίου 2024 έως 29 Αυγούστου 2024 πραγματοποιήθηκε επί των Φ/Γ ΚΑΝΑΡΗΣ και ΠΓΥ ΠΡΟΜΥΘΕΥΣ ο Θερινός Εκπαιδευτικός Πλους της Σχολής Ναυτικών Δοκίμων, στην περιοχή της Μεσογείου και Ατλαντικού.

■ Από 05 έως 12 Οκτωβρίου 2024 διεξήχθησαν στη θάλασσα περιοχή Κόλπου Σούδας οι δοκιμές «NENO TRIALS 24». Οι εν λόγω δοκιμές αποτελούν την ανώτερη διοργάνωση πειραματισμού και θεμελίωσης της μελλοντικής προόδου στο Ναυτικό Ηλεκτρομαγνητικό (ΕW) Πόλεμο εντός του ΝΑΤΟ. Το ΠΝ συμμετείχε με τα Π.Π Φ/Γ ΥΔΡΑ, Φ/Γ ΑΙΓΑΙΟΝ, ΠΓΥ ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ, Α/Γ ΙΚΑΡΙΑ, Κ/Φ ΜΑΧΗΤΗΣ, ΤΠΚ ΤΡΟΥΠΑΚΗΣ, ΤΠΚ ΔΑΝΙΟΛΟΣ και ΣΑΠ/ΤΜ ΑΙΟΛΟΣ.

ΕΞΟΥΔΕΤΕΡΩΣΗ ΠΥΡΟΜΑΧΙΚΩΝ ΑΠΟ ΟΜΑΔΕΣ ΟΕΝ/ΔΥΚ

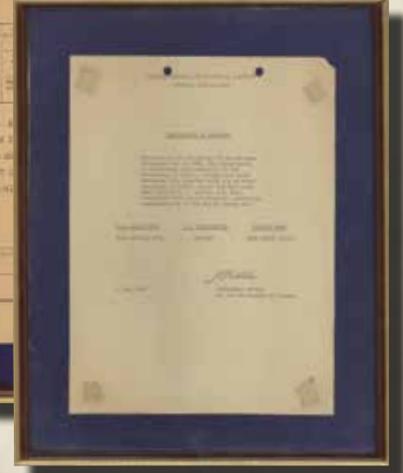
Α.Α	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΠΕΡΙΟΧΗ
1	07/08/2024	στην θάλασσα περιοχή Σχοινιά Αττικής.
2	07/08/2024	στην θάλασσα περιοχή Σπάσματα Αργοστολίου Κεφαλληνίας.
3	09/08/2024	στην παραλία Πίκια Βούλας Αττικής.
4	13/08/2024	στην θάλασσα περιοχή Μπουρνόντα δήμου Χαλκιδαίων βόρειου Ευβοϊκού.
5	27/08/2024	στην θάλασσα περιοχή Ξένος ν.Σαλαμίνας.
6	05/09/2024	στην θάλασσα περιοχή Λουτρών Ωραίας Ελένης Σαρωνικού.
7	20/09/2024	στην θάλασσα περιοχή βόρεια ν.Αίγινας.
8	25/09/2024	στην θάλασσα περιοχή ν.Ελαφονήσου.

Το τρίμηνο που πέρασε, έγιναν οι ακόλουθες παραχωρήσεις αρχαιακού υλικού στην Υπηρεσία Ιστορίας Ναυτικού και ευχαριστούμε θερμά για την ευγενική χορηγία:

- Ο Πλοίαρχος (ε.α) ΠΝ Ιωάννης Ανδρέου, παραχώρησε στην Υπηρεσία Ιστορίας Ναυτικού τα κάτωθι κάδρα από την προσωπική του συλλογή:
  - Αντίγραφο Πρωτοκόλλου Παραλαβής Α/Γ «ΣΥΡΟΣ» (1964)
  - Certificate of Delivery Α/Γ «ΣΥΡΟΣ» (1964)
  - Το πρώτο εκπευθέν Σήμα του Α/Γ «ΣΥΡΟΣ» (1964)
- Ο Ανθυποπλοίαρχος (Ε) Ισίδωρος Θυμής ΠΝ, παραχώρησε στην Υπηρεσία Ιστορίας Ναυτικού και στη Βιβλιοθήκη της Υπηρεσίας βιβλία από την προσωπική του συλλογή και μία Στολή Μουσικού Σημαιοφόρου (Ε) ΠΝ.
- Ο κ. Παναγιώτης Πέτρου, παραχώρησε στην Υπηρεσία Ιστορίας Ναυτικού το αρχείο του παππού του Διόπου (Πυροβολητή) Παναγιώτη Πέτρου κατά την Υπηρεσία του στο Θ/Κ «Γ.ΑΒΕΡΩΦ» (1918-1922).
- Ο κ. Κωνσταντίνος Κυρίμης, παραχώρησε στην Βιβλιοθήκη της Υπηρεσίας Ιστορίας Ναυτικού, το βιβλίο με τίτλο: Τα καταφύγια της Αττικής, Τόμος Γ', ίδιας συγγραφής.

Επιστολές Αναγνωστών

Καλησπέρα σας

Στο τεύχος 627 της Ναυτικής Επιθεώρησης δημοσιεύσατε μια εξαιρετική φωτογραφία καθώς και την δραστηριότητα σε αγώνες δρόμου της Αρχικελευστού (Δ/Υπ/Γραμ) Φανής Μυτιληνού. Θα παρακαλούσα να προστεθεί ότι η Αρχικελευστή Φανή Μυτιληνού, συμβάλει αποφασιστικά και βέβαια εθελοντικά, στον εφοδιασμό των 74σων Σημείων Ελέγχου του Διεθνούς δρόμου υπεραπόστασης 246 χιλ από την Αθήνα μέχρι την Σπάρτη, με την επωνυμία "ΣΠΑΡΤΑΘΛΟΝ στα βήματα του Φειδιππίδη" συνεργαζόμενη με τον Έφορο εφοδιασμού του Διεθνούς Συνδέσμου ΣΠΑΡΤΑΘΛΟΝ, επίσης εθελοντού, αλλά και στην υποδοχή των 400 περίπου δρομέων που προέρχονται από 50 χώρες όλου του κόσμου.

Με εκτίμηση

Αντιναύαρχος (Μ) εα Βασίλης Δημητρόπουλος Π.Ν.

Επίτιμος ΔΔΜΝ

Έφορος Εφοδιασμού του Διεθνούς Συνδέσμου ΣΠΑΡΤΑΘΛΟΝ

Μέλος του Δ.Σ.

Γειά σας,

Βρίσκομαι ως υποπλοίαρχος σε ποντοπόρο εμπορικό πλοίο Υγραεριοφόρο "AL WUKIR" σημαίας νήσων Μάρσαλ. Ο πατέρας μου είναι απόστρατος του Π.Ν. Αντιναύαρχος Ν. Καλλιβρούσης. Είμαι αναγνώστης του περιοδικού που εκδίδει η αξιосέβαστη υπηρεσίας σας, έτσι σκέφτηκα να σας στείλω αυτή την φωτογραφία με το ημερολόγιο του Π.Ν. που χρησιμοποιώ στο εμπορικό πλοίο. Πέρα από τις υπηρεσιακές φωτογραφίες που ανεβάζει το περιοδικό πιστεύω ότι θα ήταν ενδιαφέρον να δημοσιευτούν στην "Ναυτική Επιθεώρηση" φωτογραφίες πέρα από τα πλαίσια του στρατού αλλά έχοντας υπόβαθρο το Π.Ν. Έτσι και σας στέλνω την επισυναπτόμενη φωτογραφία, ελπίζω να την κρίνεται κατάλληλη για δημοσίευση σε ένα από τα τεύχη της "Ναυτική Επιθεώρηση".

Με εκτίμηση,

Καλλιβρούσης Γιάννης

Υποπλοίαρχος Υ/Φ Al Wukir

Συντεταγμένες πλοίου:

Ειρηνικός Ωκεανός Βόρειο Δυτικά από τις
νήσους Χαβάη

Φ:31° 37.4 Β

Λ:163°07.5 Δ

Φωτογραφία:
Καλλιβρούσης Γιάννης

ΕΙΣ ΤΑΞΙΝ ΑΠΑΡΣΕΩΣ

Παναγιώτης Χννοφώτης
Επίτιμος Αρχηγός ΓΕΕΘΑ, πρώην υφυπουργός
Εσωτερικών-Βουλευτής Επικρατείας

Πριν από 112 χρόνια, την 5/10/1912, εκπύχθη υπό του 4μερούς Συνασπισμού (Ελλάδα, Βουλγαρία, Μαυροβούνιο, Σερβία) ο πόλεμος κατά της Τουρκίας, ο Α΄ Βαλκανικός Πόλεμος, με τα γνωστά αίτια και αφορμές, με απώτερο σκοπό την απελευθέρωση εδαφών και των κατατρυφανομένων λαών τους. Το διάγγελμα του Βασιλέως, της 5/10/1912, για την κήρυξη του Πολέμου, σκιαγραφούσε το στρατηγικό στόχο της συμμαχίας << Η Ελλάς πάνοπλος μετά των συμμαχών αυτής, εμπνεομένων υπό των αυτών αισθημάτων και συνδεομένων δια κοινών υποχρεώσεων, αναλαμβάνει τον ιερόν αγώνα του δικαίου και της ελευθερίας των καταδυναστευομένων λαών της Ανατο-

λής>>. Ο Στόλος του Αιγαίου υπό την Αρχηγία του Υποναυάρχου Παύλου Κουντουριώτη κατέπλευσε την προτεραίαν 4^η Οκτ. στον όρμο Φαλήρου, εν αναμονή του κατευοδίου του Βασιλέως και της πολιτικής ηγεσίας οι οποίοι επέβησαν επί του Θ/Κ ΑΒΕΡΩΦ την επαύριον, περί ώραν 10.00. Αξίζει να συγκρατηθούν οι προτροπές/κελεύσματα του Πρωθυπουργού Ελευθερίου Βενιζέλου και του Υπουργού Ναυτικών Ν. Στράτου προς τον Αρχηγό, Αξιωματικούς, Υπαξιωματικούς και ναύτες: Ο Π/Θ Ε. Βενιζέλος: << Η Πατρίς δεν αναμένει από εσάς απλώς να αποθάνητε υπέρ αυτής. Αυτό θα ήταν το ολιγότερον. Αξιοί να νικήσετε>>. Ο Υπουργός επί των Ναυτικών Ν Στράτος: << Ο Ελληνικός Στόλος καλείται όπως ανταπεξέλθη μόνος και άνευ συναγωνιστών και καταπολεμήση τον κοινόν εχθρόν. Καλείσθε να εξασφαλίσητε τον εφοδιασμόν του κατά ξηράν Ελληνικού Στρατού και να παρακωλύσητε τον εφοδιασμό του εχθρού και να παραλύσητε την συ-

μπλήρωσιν της κινητοποιήσεως του, ασφαλίζοντες ούτω την οριστικήν νίκην ημών και των συμμαχών και φίλων στρατιωτικών δυνάμεων. Θα αγωνισθήτε εν τω πελάγει, όπερ απηχεί τους νικητηρίους παιάνας των Ελληνικών Στόλων και τας οίμωγάς των συντριβέντων επιδρομέων. Η Πατρίς εμπιστεύεται εις τον Στόλον της την τιμήν της Σημαίας της, την ασφάλειαν της οριστικής νίκης της, την τελικήν πλήρωσιν των απ΄αιώνων ονείρων της Ελληνικής Φυλής>>. Μετά το κατευοδίο και σύμφωνα με το απόσπασμα ημερολογίου του Θωρηκτού και Αρχηγίδος του Στόλου την << 12.15 : Απέβη η Α.Μ. ο Βασιλεύς εις την ξηράν. Υποστολή μικρού Σημαιοστολισμού. Αποβίβασις Υπουργών και Γεν. Επιθεωρητού, 13.20: Εις τάξιν απάρσεως >> (Ναυτική Επιθεώρηση τ.581,2012)

Μετά την άπαρση, ο Στόλος έπλευσε για ανάληψη της αποστολής του, η επιτυχής εκπλήρωση της οποίας έμελλε να απελευθερώσει τα νησιά του Αιγαίου (πλην της, από το Μάιο 1912, υπό Ιταλική κατοχή Δωδεκανήσου) και της Αθωνίτιδος χερσονήσου (του Αγίου Όρους με 2 ναυτικά αγήματα και με πρώτον στρατιωτικό και πολιτικό Διοικητή τον αρχηγό του αγήματος του επινεΐου των Καρυών, λιμνή Δάφνης), και να αποτελέσει βασικό κομβικό σημείο στην γεωγραφική διαμόρφωση του Ελληνικού κράτους. Ο Στόλος του Ιονίου με τη ναυτική μοΐρα του Αμβρακικού προέβη σε ναυτικό αποκλεισμό των ακτών της Ηπείρου από Πρεβέζης μέχρι τον Αυλώνα. Η Ελλάδα, ως η μόνη χώρα έχουσα πολεμικό ναυτικό, εκκαλείτο να αξιοποιήσει τη ναυτική της ισχύ προκειμένου κυριαρχήσει στο Αιγαίο, Ιόνιο και Αν. Μεσόγειο και κατισχύσει επί του Τουρκικού στόλου και απαγορεύσει τις μεταφορές Τουρκικών στρατευμάτων και ενισχύσεων. Η εξέλιξη των πολεμικών επιχειρήσεων του Ελληνικού Στρατού και Στόλων Αιγαίου και Ιονίου και οι επιδέξι-οι πολιτικοί χειρισμοί για την αξιοποίηση της νικηφόρου εκβάσεως τους δικαιολόγησαν κάθε αισιόδοξη πρόβλεψη. Το κλέος των Ελλήνων ναυμάχων και στρατιωτών του Ελληνικού Στρατού περιγράφεται στις χρυσές σε-

λίδες της ελληνικής και παγκόσμιας Ιστορίας. Το σήμα του Ναυάρχου Π. Κουντουριώτη της 030900 ΔΕΚ <<Με την δύναμιν του Θεού και τας ευχάς του Βασιλέως και εν ονόματι του Δικαίου, πλέω μεθ΄ ορμής ακαθέκτου και με την πεποίθησιν της νίκης εναντίον του εχθρού του Γένους>> είχε καθοριστική σημασία στη ψυχολογία των πληρωμάτων και στην έκβαση της ναυμαχίας της Έλλης. Το επιθετικό πνεύμα του Π. Κουντουριώτη, τα ηγετικά του χαρίσματα και η ναυτική τακτική του επέβαλαν την κυριαρχία του ελληνικού Στόλου στις ελληνικές θάλασσες και μέχρι το Port Said και Lattakia.

Οι νικηφόροι κατά θάλασσα αγώνες προτάσσουν στην εκάστοτε πολιτική ηγεσία και το ΠΝ, ιδιαίτερη επιφροσύνη και άνευ γραφειοκρατικών και δημοσιονομικών αγκυλώσεων δρομολόγηση και υλοποίηση των προγραμμάτων εξοπλισμού και εκσυγχρονισμού του Στόλου που εξήγγειλε ο ΥΕΘΑ την 19/9/2024 στη Λοριάν της Γαλλίας. Ορθώς ο ΥΕΘΑ καθόρισε τον επιχειρησιακό ορίζοντα του Ναυτικού μας πέραν του Αιγαίου, Βαλκανίων, Κύπρου και Μεσογείου και στον Περσικό/Αραβικό Κόλπο, Ερυθρά θάλασσα και Υποσαχάρια Αφρική μετά των θαλασσίων εγγύς και μακράν προσβάσεων τους. Εύχομαι η πολιτική βούληση του ΥΕΘΑ να τύχει του κατάλληλου και αναλόγου δημοσιονομικού χώρου, παρακάμπτοντας την μέχρι τούδε πεπατημένη και ατελέσφορο εκ του αποτελέσματος πενιχρά επίχρωση (σάλπισμα νομής) των επιτακτικών αναγκών του ανελαστικού προγράμματος εκσυγχρονισμού του Στόλου μας, αυτών του Π/Υ του ΠΝ καθώς και της μέριμνας επί των αποδοχών και συντάξεων των στελεχών των Ε.Δ. Η ασφάλεια και η οικονομική ευημερία είναι αλληλένδετες και αλληλοεξαρτώμενες, ιδιαίτερα για ένα θαλάσσιο έθνος όπως η Ελλάδα.

As τεθούν όλα τα προγράμματα υλικού και προσωπικού «εις τάξιν απάρσεως» με «Πρόσω πάσει δυνάμει» προς υλοποίησιν τους, ειδ΄ άλλως θα παρατηρούμε μόνον άπαρση προσωπικού εκ των τάξεων των Ε.Δ. Η αποδυνάμωση της εθνικής ισχύος οδηγεί σε γεωπολιτικό αφανισμό.

Κι αν έχουμε ταξιδέψει μαζί με τον Οδυσσέα πάνω στο καράβι του! Στη φαντασία μας, βέβαια, μόνο! Διότι η Μεσόγειος, μέχρι πρόσφατα, κρατούσε στον βυθό της, απρόσιτα για εμάς, τα ναυαγισμένα σκαριά. Ποια είναι όμως η ιστορική πραγματικότητα; Πώς να ήταν τα πλοία των Μυκηναίων και των ομηρικών ηρώων; Για ποιους λόγους ανοίγονταν «επ' ευρέα νώτα θαλάσσης» και ποιοι ήταν οι προορισμοί τους; Τι αναζητούσαν στα διαμεσογειακά ταξίδια τους και πώς αντιμετώπιζαν τις δυσκολίες στις θαλάσσιες ρότες; Πώς ήταν η ζωή εν πλω και πού αναζητούσαν ασφαλή αγκυροβόλια; Ποιοι λαοί συμπλέανε στα καταστρώματα των πλοίων και πώς αλληλεπιδρούσαν οι ναυτικοί και οι πολιτισμοί του αιγαιακού κόσμου με αυτούς της Αιγύπτου, της Φοινίκης και της Κύπρου; Ποια ήταν τα μυστικά των ναυδόμων για την επιλογή της ξυλείας και ποια εργαλεία είχαν στη διάθεσή τους; Πώς ναυπηγούσανε καράβια χωρίς αρχικό σκελετό και χωρίς καρφιά;

Μέσα από μία σπειροειδή προσέγγιση, με αφετηρία τη ναυπηγική ανάγνωση της «σχεδίας» του Οδυσσέα, αντιπαραβάλλονται όλες οι αναφορές στα ομηρικά έπη σε πλοία και θαλασσινά ταξίδια με τις αρχαιολογικές πηγές: σκαριφήματα πλοίων σε αγγεία Μυκηναϊκής και Γεωμετρικής Εποχής, εικονογραφικά παράλληλα σκαφών των ναυτικών πολιτισμών της ΝΑ Μεσογείου, ναυαγισμένα σκαριά σε όλη την έκταση της Μεσογείου σε διάστημα χιλίων χρόνων (14ο - 5ο αι. π.Χ.). Δυσεπίλυτα ερωτήματα απαντώνται μέσα από τεχνικές μελέτες και πειράματα. Χάρτες, σχέδια, φωτορεαλιστικές αναπαραστάσεις, φωτογραφίες υποβρύχιων ανασκαφών και μουσειακών αντικειμένων εμπλουτίζουν τη σύνθεση της εικόνας των πλοίων και της ζωής στα διαμεσογειακά ταξίδια.

Προκειμένου να μυήσει τον αναγνώστη, η συγγραφέας έχει ανασυνθέσει το αντικείμενό της σε τρία επίπεδα. Το πρώτο είναι αυτό του πυρήνα της βραβευμένης από την Ακαδημία Αθηνών (2006) επιστημονικής έρευνάς της, ο οποίος παρουσιάζεται με εύληπτο και κατανοητό για το ευρύ κοινό τρόπο. Το δεύτερο αφηγείται τις αναζητήσεις της «Διεπιστημονικής Ομάδας Ναυτικής Αρχαιολογίας του Ξυλοκάστρου», που είχε την τύχη να εκπονήει τη μελέτη για την κατασκευή μιας μυκηναϊκής εικοσόρου την εποχή που η Ναυτική Αρχαιολογία έθετε τα θεμέλιά της. Στο τρίτο επίπεδο η συγγραφέας, αναπλάθοντας το από υλικό των υποβρύχιων ανασκαφών, διηγείται τις περιπέτειες μιας Μυκηναϊάς σε μία ριψοκίνδυνη ναυτική αποστολή στις φημισμένες τότε πολιτείες της ΝΑ Μεσογείου. (Από την παρουσίαση στο οπισθόφυλλο του βιβλίου)

Το βιβλίο, καρπός υπερδεκαετούς έρευνας, ανοίγει, στην ουσία, μια θύρα ερμηνείας των μακραίωνων δράσεων του ελληνικού πολιτισμού, ήδη από τα προϊστορικά χρόνια, μέσα από την οποία αναδεικνύεται εναργέστερα ο χαρακτήρας του: καταδεικνύει ότι δεν τον χαρακτηρίζει μόνο το άγγιγμα της θάλασσας, αλλά ότι σημαντικές επιλογές και εκφράσεις του διαμορφώθηκαν μέσα από τη ναυτική διάστασή του. (Από την παρουσίαση της έκδοσης)

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΝΑΥΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Ετήσια Συνδρομή Εσωτερικού

- Στρατιωτικό προσωπικό ε.ε., ε.α. και πολιτικό προσωπικό Πολεμικού Ναυτικού .... 10€
- Ιδιώτες & νομικά πρόσωπα..... 12€
- Ετήσια Συνδρομή Εξωτερικού..... 30€

Η εγγραφή των νέων στελεχών του ΠΝ διενεργείται σύμφωνα με το έγγραφο ΓΕΝ/ΔΕΔΗΣ Φ.800/05/05 από 6 Σεπτεμβρίου 2005.

Η εγγραφή ιδιωτών, νομικών προσώπων και πολιτικού προσωπικού ΠΝ υλοποιείται ως ακολούθως:

Οι ενδιαφερόμενοι καταθέτουν την ετήσια συνδρομή τους στον λογαριασμό της τράπεζας **ALPHA BANK** (χωρίς χρέωση εξόδων κατάθεσης) IBAN GR 0601404370437002001000022, δηλώνοντας στο πεδίο αιτιολογία του αποδεικτικού κατάθεσης τα στοιχεία του συνδρομητή.

Εκδόσεις Βιβλίων Υ.Ι.Ν.

Για παραγγελίες των εκδόσεων της Υπηρεσίας Ιστορίας Ναυτικού, μπορείτε να απευθυνθείτε στην Υπεύθυνη Εκδόσεων **Σημαιοφόρο(Ε)ΦωτεινήΚωτσιοπούλου** ΠΝ, στα παρακάτω τηλέφωνα και E-mail.

E-mail: f.kotsiopoulou@hellenicnavy.gr

Τηλ: 210 3484136-244-246-151-233-243

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΝΑΥΤΙΚΟΥ

«ΝΑΥΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ»

ΜΑΡΚΟΝΙ 20 – ΒΟΤΑΝΙΚΟΣ

τ.κ: 104 47 ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ: 210 3484 233 - 243

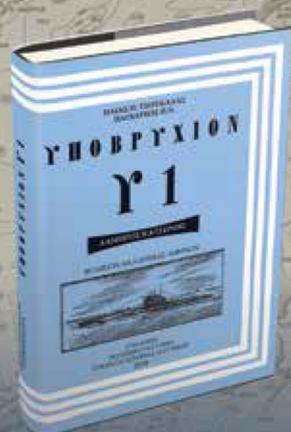
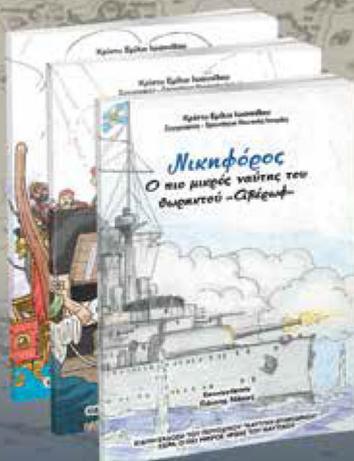
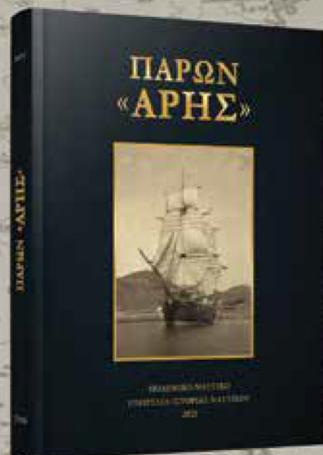
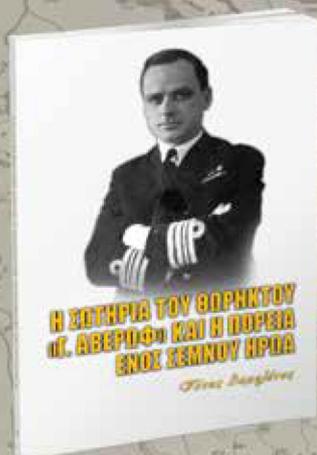
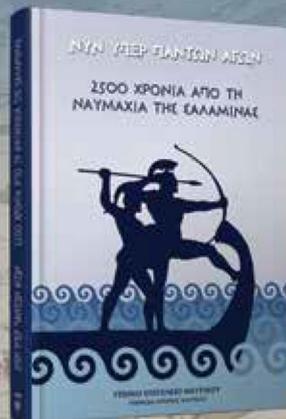
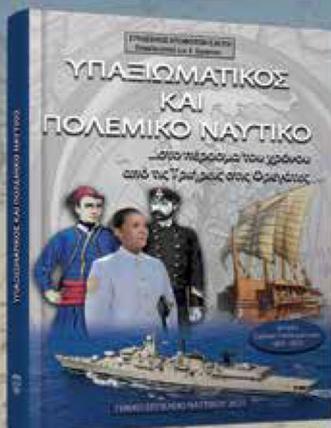
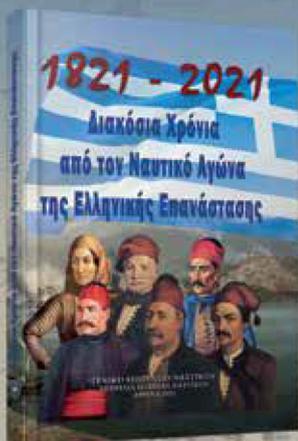
E-mail: yin_syndromes@navy.mil.gr, yin_naftep@navy.mil.gr, yin1935@gmail.com

Facebook: <https://www.facebook.com/profile.php?id=100069217894592>

Website: <http://www.yin.mil.gr/>

Youtube: <http://www.youtube.com/@navalhistorydepartment248>

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΝΑΥΤΙΚΟΥ

Επικοινωνία για δυνατότητα αγορών / παραγγελιών των εκδόσεων ΥΙΝ
210-3484367, 210-3484136, 210-3484244

Er Dickson

PHOTO - MAPIN
THE SEASIDE

dooi lo 'dix night hrs 2/12/56
hrs 2/12/56
hrs 2/12/56